

Právna zodpovednosť v KLUBE SLOVENSKÝCH TURISTOV

Obsah

1.	Úvod	1,
2.	Pojem právna zodpovednosť	1,
3.	Najpraktickejšie znaky zodpovednosti	3,
4.	Začína to u občianskoprávnej, končí u trestnej	4,
	i. Občianskoprávna zodpovednosť	4,
	ii. Obchodnoprávna zodpovednosť	8,
	iii. Administratívnoprávna zodpovednosť	8,
	iv. Pracovnoprávna zodpovednosť	43,
	v. Trestná zodpovednosť	57,
2.	Záver	68

1. Úvod

KLUB SLOVENSKÝCH TURISTOV (Ďalej len KST.) je veľkou skupinou ľudí, organizáciou a po právnej stránke právnickou osobou, ktorá si sama zaumienila a v stanovách a vo svojich vykonávacích predpisoch stanovila, že bude vykonávať veľké množstvo činností v súvislosti s udržiavaním a rozvojom turistiky. Tieto činnosti aj v praxi vykonáva. Pri vykonávaní týchto činností vzniklo mnoho otázok. Niektorými z nich sú: Prenáša sa zodpovednosť, ktorej nositeľom je každý svojprávny účastník podujatia, na organizátora akcie? Ak áno, v akých konkrétnych prípadoch je zodpovedný účastník a v akom konkrétnom prípade organizátor? Cieľom tohto materiálu je zodpovedať práve na tieto otázky. Ich položenie je výsledkom dlhoročnej praxe KST, v ktorej sa otázka zodpovednosti ukázala ako jedna z prvoradých, nakoľko porušenie právnej zodpovednosti má v mnohých prípadoch závažné dôsledky a často závažne ovplyvňuje život toho, kto je zodpovedný, ale aj život toho, za koho je niekto zodpovedný.

V praxi som sa často stretol s nesprávnymi odpoveďami na uvedené otázky, nakoľko často sú organizátori názoru, že sú zodpovední aj za to, za čo v skutočnosti zodpovední nie sú. Zohľadniť v tomto prípade je potrebné základné pravidlo zakotvené v občianskom zákonníku, ktoré hovorí o tom, že každý (až na určité výnimky) je svojprávny. Taktiež nemôžeme interpretovať trestný čin ublíženia na zdraví z nedbanlivosti tak, že páchatelom je KST, nie osoba, ktorá naozaj ublížila. Treba si teda uvedomiť základný predpoklad, že každý je svojprávny, nesie za svoje skutky zodpovednosť a výnimky stanovuje len zákon, úradné rozhodnutie alebo zmluva. Nijako inak nie je možné preniesť zodpovednosť za svoje konanie na iného, teda ani na KST, ani na inštruktora KST alebo na ktorúkoľvek inú osobu.

2. Pojem právna zodpovednosť

Na to, aby sme mohli určiť, kto je zodpovedný, musíme si najprv ozrejmiť, čo to je zodpovednosť. A k tomu sa dostaneme dosť veľkou okľukou, avšak najzrozumiteľnejšie.

Celá naša spoločnosť a náš každodenný život pozostáva z obrovského množstva vzťahov. Ráno ma zobudí budík, ktorý vyjadruje vzťah. Ak ma totiž nezobudí, je to prejavom, že zlyhal určitý vzťah. A to vzťah medzi mnou a predajcom, u ktorého som si budík kupoval s tým, že bude fungovať.

Následne raňajkujem. To, že mi raňajky pripraví mama alebo manželka, je tiež vyjadrením určitého vzťahu, spravidla sa to volá láska. Ak je pracovný deň, idem do práce, kde som vo vzťahu so svojim zamestnávateľom. Ak je voľný deň, môžem ísť do kostola, kde som vo vzťahu s cirkvou, podľa veriacich aj s bohom. Popoludní idem do obchodu kúpiť chlieb a mlieko, som vo vzťahu s predajcom. Podvečer sa rozhodnem, že založím spoločnosť s ručením obmedzeným. Tú mi zaregistruje súd ako štátny orgán, pričom štátu musím zaplatiť poplatok. Som vo vzťahu so štátom. Cestou domov mi napadlo, že mi chýba kúpiť ešte drahú voňavku. Na tú však nemám peniaze, a preto ju ukradnem. Tu sa dostávam do vzťahu so štátom, ktorý ma je povinný stíhať. Cestou domov vidím, že všetci na mňa škaredo pozerajú. Asi ma niekto ohováral. Aj s tými, čo sa na mňa pozerajú, som vo vzťahu. A večer idem s priateľmi na pivo. Čo je priateľstvo? Jeden z najklasickejších vzťahov. Je to vzťah medzi priateľmi.

Celý náš život pozostáva z obrovskej spleti vzťahov, ktoré sa mnohokrát prelínajú a doplňujú. Každý vzťah je riadený nejakými normami, nejakým súborom noriem. Ak idem do kostola, moje vzťahy sú riadené cirkevnými normami. Ak celá dedina po mne škaredo pozerá, som s ňou v takom vzťahu, že podľa nej som porušil morálne normy. Ich súbor sa volá etika. Ak na mňa škaredo pozerajú preto, že som nevhodne oblečený, porušil som normy etikety. Ak som ukradol televízor, porušil som normy práva.

Všetky naše vzťahy sú riadené tzv. normatívnymi právnymi systémami, ktorými sú napr. etika, estetika, cirkev, ale je ich o mnoho viac. Pre všetky vzťahy je teda spoločné to, že sa riadia určitými pravidlami, ktorých súbor sa nazýva normatívny systém. Ak pravidlo poruším, vzťah k osobe, s ktorou som vo vzťahu, sa zmení, som povinný skladať účty, stávam sa zodpovedným. Zodpovednosť nie je teda nič iné ako nový vzťah, ktorý vznikol tým, že som porušil normu, ktorou sa riadil môj predchádzajúci vzťah. Obsahom tohto nového, zodpovednostného vzťahu, je sankcia. Ak poruším cirkevné pravidlá, musím sa vo vzťahu k cirkvi, príp. k bohu vyspovedať. Ak ohováram celú dedinu, porušil som princípy etiky a sankciou, síce nepísanou, ale často veľmi účinnou je spoločenské odvrhnutie.

Ľudstvo si z celej spleti vzťahov vybralo okruh vzťahov, ktoré sú najdôležitejšie, ktorých dodržiavanie ma pre spoločnosť najväčší význam. Tieto vzťahy sa nazývajú právnymi vzťahmi. Právne vzťahy sú regulované normatívnym systémom, ktorý sa nazýva právo a od ostatných normatívnych systémov sa odlišuje tým, že jeho normy sú písané a presne stanovené. Do právnych vzťahov teda vstupujem, napr. s predajcom, so zamestnávateľom, so štátom. Obsahom každého právneho vzťahu, ako i neprávneho, sú práva a povinnosti. Aj u právneho vzťahu, ak poruším svoju povinnosť, vzniká mi s pôvodnou osobou nový vzťah, stávam sa zodpovedným, porušením povinnosti vzniká nový právny vzťah, zodpovednostný právny vzťah. V spravidla v každom právnom vzťahu (aj aj spravidla v každom neprávnom) mi v zodpovednostnom vzťahu vzniká nová povinnosť, ktorá sa volá sankcia. Ak mi ráno nezazvoní budík, sankciou pre predajcu, je povinnosť zabezpečiť opravu budíka, príp. mi dať nový budík alebo vrátiť peniaze, závisí to od určitých okolností. Ak nesplním povinnosť v práci, sankciou je upozornenie, výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru. Ak zamestnávateľ poruší svoju povinnosť platiť mi mzdu, sankciou sú úroky z omeškania, príp. skončenie pracovného pomeru mnou, znova závisí od okolností. Ak pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným nezaplátim súdny poplatok, sankciou je zastavenie konania. Ak ukradnem televízor, sankciou je trest, o ktorom sa dozviem z rozsudku súdu v trestnom konaní. Sú však právne vzťahy, u ktorých porušenie povinnosti nie je spojené so sankciou, teda nevzniká ani nový zodpovednostný vzťah. Napr. podľa zákona o rodine členovia rodiny sú si povinní pomáhať. Ak niekto túto povinnosť poruší, zákon tu nestanovuje žiadnu sankciu, a teda nevzniká ani nový, zodpovednostný, vzťah napr. manžela k manželke. Manželka môže však siahnuť k morálnej (etickej) sankcii, napr. že sa s manželom nebude 3 dni rozprávať. Vtedy nastupuje morálna (etická) zodpovednosť.

Na základe uvedeného môžeme pristúpiť k definícii zodpovednosti:

Zodpovednosť je vzťah, ktorý vzniká porušením povinnosti v inom vzťahu.

V zodpovednostnom právnom vzťahu vzniká zodpovednej osobe nová povinnosť, ktorá sa nazýva sankciou.

Právo sa rozdeľuje na viaceré podsystémy noriem, takzvané právne odvetvia. Najznámejšími sú občianske právo, obchodné právo, trestné právo, správne právo a medzinárodné právo verejné.

Podľa odvetví sa rozdeľuje aj právna zodpovednosť, a tá je najmä občianskoprávna, obchodnoprávna, trestná, administratívno-právna (administratíva = správa), ale i medzinárodnoprávna.

Na záver tohto všeobecného výkladu je potrebné uviesť, že porušením povinnosti môžem súčasne porušiť povinnosti vo viacerých právnych vzťahoch. Napr. vraždou poruším jednak trestný vzťah k štátu, ktorému som zaviazaný nevraždiť, v dôsledku čoho mi štát uloží trest odňatia slobody, ale poruším i pracovnoprávny vzťah, nakoľko zamestnávateľ je oprávnený v prípade spáchania úmyselného trestného činu so mnou skončiť pracovný pomer. To znamená, že za jedno porušenie možno niesť viacero druhov zodpovedností a môže mi byť uložených viacero sankcií. Spravidla však ten istý subjekt, ktorý už raz právoplatne rozhodol, nemôže začať konanie a uložiť mi sankciu ešte raz. Najvhodnejším príkladom je zásada: „Nikdy nie 2-krát o tej istej veci,“ ktorá sa vzťahuje na trestné konanie a zakotvená je priamo v Ústave Slovenskej republiky.

3. Najpraktickejšie znaky zodpovednosti

Každá zodpovednosť, občianskoprávna, trestná, atď. má určité základné znaky, ktoré platia pre zodpovednosť každého právneho odvetvia, ale i znaky, ktoré jeden typ zodpovednosti odlišujú od iného typu. Odlišujúce znaky zodpovedností vždy definuje zákon. Všetky však majú určité spoločné znaky, ktorými sú najmä:

3. subjekt,
4. subjektívna stránka,
5. objekt,
6. objektívna stránka

Z pohľadu praxe je najdôležitejší bod 2, avšak v stručnosti zmienim i ostatné body:

1. subjekt – nositeľ právnej zodpovednosti. Nositeľom právnej zodpovednosti môže byť iba právny subjekt, t. j. fyzická alebo právnická osoba. To však nestačí, musí mať aj spôsobilosť byť zodpovedný, napr. pre občianskoprávnu zodpovednosť za škodu sa vyžaduje príčetnosť v čase spôsobenia škody, pre trestnú zodpovednosť sa vyžaduje príčetnosť v čase spáchania trestného činu a spravidla vek 14 rokov.
3. objekt – Objekt je záujem, proti ktorému porušenie povinnosti smeruje, napr. majetok, život, zdravie, verejný poriadok, životné prostredie, občianske spolužitie, kultúra, bezpečnosť a pod.
4. objektívna stránka – Vyjadruje napríklad miesto a čas porušenia povinnosti, t. j. porušenie musí nastať v určitom priestore a v určitom čase, ale i určitým konaním s určitým následkom a s určitým vzťahom medzi konaním a následkom.

Pre prax KST najdôležitejším znakom zodpovednosti je subjektívna stránka, ktorá vyjadruje vzťah zodpovedného k svojmu skutku. Ak tento vzťah neexistuje, ide o skutok, ktorý nastal náhodou, z vyššej moci (latinsky vis maior), napr. v dôsledku krčového myknutia môjho svalu niekoho zabijem, príp. idem po hrádzi, ktorá sa práve pretrhne, ale pretrhla by sa aj, keby som po nej práve nešiel, preto vzťah k pretrhnutiu hrádze nemám.

Ak vzťah zodpovedného k skutku existuje, má 2 stupne:

1. nedbanlivosť,
2. úmysel.

Nedbanlivosť a úmysel sú teda 2 stupne, ktoré vyjadrujú intenzitu vzťahu zodpovedného (príp. páchatela) k skutku, ktorý sa, na rozdiel od náhody, už v oboch týchto stupňoch hodnotí ako ním spáchaný.

Aj nedbanlivosť, aj úmysel, sa rozdeľuje na 2 kategórie, všetky dokopy 4, sa schematicky rozdeľujú podľa príznačných slovies

1. nevedomá nedbanlivosť – Nevedel, ale vedieť mal a mohol.
2. vedomá nedbanlivosť – Vedel, ale spoliehal sa, že následok nenastane.
3. nepriamy úmysel – Vedel a bol uzrozumený.
4. priamy úmysel – Chcel.

Uvedené delenie sa v praxi najčastejšie prejavuje v sankcii. Čím sa viac posúvame od čísla 1 k číslu 4, sankcia je prísnejšia.

Definície úmyslu a nedbanlivosti sú uvedené v trestnom zákone a v zákone o priestupkoch, nakoľko práve v trestnom práve a u priestupkov má členenie na úmysel a nedbanlivosť najväčší praktický význam. Hoci v iných právnych odvetviach úmysel a nedbanlivosť nie sú definované, používajú sa.

Toto delenie má význam aj pri čítaní zákonov a zisťovaní, či v danej konkrétnej situácii som zodpovedný. Niekde totiž zákonu pre vznik zodpovednosti postačuje nedbanlivosť, inde pre vznik zodpovednosti musím skutok spáchať úmyselne. Pri krádeži je nutný úmysel. Skutočnosť, že niekomu niečo zoberiem omylom, nepostačuje pre vznik trestnej zodpovednosti. Ak však zaparkujem autom na zakázanom mieste, je jedno, či som to urobil úmyselne, alebo z nedbanlivosti. Zákonu tu postačuje pre vznik zodpovednosti už nedbanlivosť.

Vo všeobecnosti platí, že pre vznik trestnej zodpovednosti sa vyžaduje úmysel. Nedbanlivosť k trestnej zodpovednosti stačí len v tých prípadoch, kde to zákon výslovne stanovuje (napr. ublíženie na zdraví pri dopravnej nehode).

U ostatných zodpovedností, netrestných, napr. priestupkovej a občianskoprávnej je to presne naopak. Pre vznik zodpovednosti postačuje nedbanlivosť. Je jedno, či niekomu vrátiť 300 eur úmyselne nechcem, alebo nie som schopný to vrátiť z nedbanlivosti. Úrok z omeškania, ktorý je v takomto prípade sankciou, som povinný platiť tak aj tak. Obdobne systém dopravných nehôd je postavený na tom, že postačuje nedbanlivosť. Treba si uvedomiť, že nedbanlivosť je nesankcionovateľná u netrestnej zodpovednosti len vtedy, keď to zákon výslovne stanovuje, čiže presne naopak ako u trestnej zodpovednosti.

4. Začína to u občianskoprávnej, končí u trestnej

i. Občianskoprávna zodpovednosť

V praxi najčastejšie vyskytujúca sa zodpovednosť je občianskoprávna. Občianskoprávne vzťahy sú totiž najbežnejšími vzťahmi v živote. Nie každý deň bežne vidíme krádež a vraždu, ale bežne každý deň si kupujeme rožky, požičiavame si perá, a **turisti, aspoň väčšina z nich, pravidelne chodia na túry**. Občianskoprávnu zodpovednosť definuje občiansky zákonník.

Na otázku, čo je to zodpovednosť, sme si odpovedali. Potrebujeme si však odpovedať aj na otázku, čo je to občianskoprávna zodpovednosť. Občianskoprávna zodpovednosť vzniká porušením povinností v občianskoprávnom vzťahu. Čo je to občianskoprávny vzťah? Občiansky zákonník nám to definuje na samom začiatku. *V zmysle § 1 ods. 2 občianskeho zákonníka je občianskoprávnym vzťahom každý majetkový vzťah medzi fyzickými osobami a právnickými osobami (Medzi právnické osoby patrí aj štát.) a právne vzťahy vyplývajúce z práva na ochranu osôb (ochrana osobnosti), ak tieto vzťahy nepatria do iného právneho odvetvia.* To znamená, že všetky vzťahy týkajúce sa majetku alebo ochrany osobnosti sú občianskoprávnymi vzťahmi s výnimkou, ak osobitný zákon nestanovuje inak. Napr. základný predpis obchodného práva presne určuje, čo sú to obchodnoprávne vzťahy. Táto otázka je pre nás dôležitá pre posúdenie, či pri vyvodzovaní zodpovednosti KST alebo člena KST vzniká občianskoprávna zodpovednosť alebo obchodnoprávna. Je potrebné uviesť, že obchodnoprávne vzťahy sú prevažne také vzťahy, u ktorých na oboch stranách vystupujú podnikatelia v súvislosti svojou činnosťou (§ 261 ods.1 obchodného zákonníka). **Prax KST je taká, že nepodniká, takže vzťahy, do ktorých vstupuje, nie sú obchodnoprávne, ale občianskoprávne, a teda aj zodpovednosť, ktorá vzniká, nie je obchodnoprávna, ale občianskoprávna. Sú však prípady typov zmlúv, ktoré sa posudzujú podľa obchodného zákonníka aj, keď nejde o zmluvy medzi podnikateľmi, a teda aj KST, príp. fyzická osoba môže byť obchodnoprávne zodpovedná.** Jedná sa najmä o bankové zmluvy typu úverových zmlúv, zmlúv o vkladovom účte a pod. (§ 261 ods. 3 písm. d) obchodného zákonníka). Ktoré vzťahy sú obchodnoprávne, vymedzuje podrobne § 261 obchodného zákonníka. Okrem toho u všetkých občianskoprávnych vzťahov sa v zmysle § 262 ods. 1 obchodného zákonníka možno zmluvne dohodnúť, že vzťah nebude občianskoprávny, ale obchodnoprávny. T. j. napr. so susedom, ktorému požičiavam 300 Eur, sa písomne dohodnem, že náš vzťah nie je občianskoprávny, ale obchodnoprávny, preto aj prípadná zodpovednosť za vrátenie, príp. sankcia bude obchodnoprávna, nie občianskoprávna. Treba však prakticky povedať, že obchodné právo je šité na mieru skôr podnikateľom. **Preto pre KST ako nepodnikateľský subjekt, a aj pre jeho členov, je vhodnejšie postupovať podľa noriem občianskeho práva, u ktorého zodpovednosť je mäkkšia.** Ako som zmienil, obchodnoprávna zodpovednosť je nevyhnutná pri niektorých typoch zmlúv podľa § 261 ods. 3 písm. d) obchodného zákonníka.

Ako bolo naznačené v predošlom článku, podmienkou občianskoprávnej zodpovednosti je subjekt. **Občianskoprávne zodpovedať sa môže len právnická osoba alebo fyzická osoba, nikdy nie teda organizačná zložka, napr. sekcia KST, komisia KST.** Hovoríme o vonkajšej zodpovednosti, nie o vnútornej zodpovednosti. **Do vnútra sa môže zodpovedať aj neprávny subjekt, avšak sankciu možno uložiť len podľa stanov KST, príp. vykonávacích predpisov, nikdy nie podľa zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov.** Občianskoprávna zodpovednosť sa teda vzťahuje len na právne subjekty, teda fyzické osoby a právnické osoby. Základným predpokladom občianskoprávnej zodpovednosti u fyzickej osoby je príčetnosť, teda existencia ovládacej schopnosti a existencia rozpoznávacej schopnosti. U právnickej osoby k zodpovednosti za škodu postačuje jej platné založenie a vznik, čiže postačuje to, že reálne existuje.

Pre pochopenie občianskoprávnej zodpovednosti je potrebné si pozrieť všeobecné ustanovenia občianskeho zákonníka o zodpovednosti podľa §§ 415 – 420a občianskeho zákonníka, ktoré slúžia aj ako všeobecné pravidlá správania sa.

Základné pravidlá zodpovednosti v občianskoprávných vzťahoch sú nasledovné:

1. *Každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a na životnom prostredí.*
2. *Komu škoda hrozí, je povinný na jej odvrátenie zakročiť spôsobom primeraným okolnostiam ohrozenia. (Ak tak neurobí, nesie spoluzodpovednosť.)*
3. *Kto spôsobil škodu, keď odvracal priamo hroziace nebezpečenstvo, ktoré sám nevyvolal, nie je za ňu zodpovedný, okrem, ak toto nebezpečenstvo za daných okolností bolo možné odvrátiť inak alebo ak spôsobený následok je zrejme rovnako závažný alebo ešte závažnejší ako ten, ktorý hrozil.*
4. *Za škodu nezodpovedá ani ten, kto ju spôsobil v nutnej obrane proti hroziacemu alebo trvajúcemu útoku. O nutnú obranu však nejde, ak bola zrejme neprimeraná povaha a nebezpečnosti útoku.*
5. *Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.*
6. *Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil. (T. j. ani úmysel, ani nedbanlivosť, proste nezavinil, nebol tam žiadny vzťah medzi ním a skutkom).*

Z predošlého článku vyplýva, že podmienkou občianskoprávnej zodpovednosti je subjekt. Subjekt škody, teda osoba, ktorá škodu fakticky spôsobila, nie je vždy zodpovedná. *Maloletý alebo ten, kto je postihnutý duševnou poruchou, v zmysle § 422 ods. 1 občianskeho zákonníka zodpovedá za ním spôsobenú škodu, ak je schopný ovládnuť svoje konanie a posúdiť jeho následky. Spoločne a nerozdielne s ním zodpovedá aj ten, kto je povinný vykonávať nad ním dohľad. (Nemusi teda vždy ísť od zákonného zástupcu.) Povinnosť dohľadu býva uložená zákonom napr. učiteľovi v škole, ale môže byť zmluvou prevedená zo zákonného zástupcu, napr. na organizátora tábora, napr. KST. Za škodu, ktorú spôsobí dieťa na tábore tretej osobe, zodpovedá teda v danom prípade spoločne a nerozdielne dieťa aj KST. V praxi to znamená, že tretia osoba si môže uplatniť náhradu vzniknutej škody tak u dieťaťa, ako i u KST. U koho si náhradu uplatní, ten je povinný škodu v plnom rozsahu nahradiť. Iná situácia je, ak maloletý alebo ten, kto je postihnutý duševnou poruchou, nie je schopný ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť jeho následky. V takomto prípade je zodpovedná len osoba, ktorá je povinná nad ním vykonávať dohľad, t. j. napr. rodič, učiteľ, KST. Vo vzťahu k tretej osobe nie je občianskoprávne zodpovedný člen KST, takže tento škodu tretej osobe neuhrádza. Člen KST sa môže zodpovedať len KST, a to podľa stanov a vykonávacích predpisov KST, ale jeho občianskoprávna zodpovednosť voči KST sa vyvodzuje po uhradení škody zo strany KST podľa § 440 občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti inému právo postihu. Zdôrazňujem, že v tejto časti pojednávame len o občianskoprávnej zodpovednosti, t. j. o náhrade škody, nie o trestnej zodpovednosti. Ak niekto sa vlastnou vinou uvedie do takého stavu, že nie je schopný ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť jeho následky (napr. sa opije), v zmysle § 423 občianskeho zákonníka za škodu spôsobenú v tomto stave zodpovedá tak, ako keby v tomto stave nebol. Ak ho niekto priviedol úmyselne do tohto stavu, zodpovedá spoločne a nerozdielne s ním. Čiže znova poškodená strana si môže uplatniť náhradu škody u jedného i u druhého.*

Za škodu sa vo v občianskoprávných vzťahoch zodpovedá už aj vtedy, ak bola škoda spôsobená z nedbanlivosti.

Pre činnosť KST je veľmi podstatným § 420 ods. 2 občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého, ak právnická alebo fyzická osoba používa niekoho na svoju činnosť (t. j. aj svojich členov v súlade so stanovami, vykonávacími predpismi a rozhodnutiami svojich orgánov), za spôsobenú škodu tretím osobám nezodpovedá použitá osoba, ale právnická alebo fyzická osoba, ktorá osobu použila. V podmienkach KST to znamená, že, ak škodu spôsobí osoba, ktorá organizuje napr. podujatie v mene KST, zodpovedný za škodu je KST, nie člen KST. Otázka však je, kedy vôbec takáto zodpovednosť vznikne. Ak je totiž zodpovedná tretia osoba, nemožno hovoriť o prenose zodpovednosti z použitej osoby na KST, lebo zodpovedná je tretia osoba. Je potrebné teda rozlíšiť situáciu, kedy je za seba zodpovedná tretia osoba a kedy je za škodu zodpovedný KST. (Viac nižšie.)

Ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu znova spoločne a nerozdielne, t. j. náhradu škody možno uplatniť v plnom rozsahu u ktoréhokoľvek škodcu. O pomernom rozdelení náhrady škody môže rozhodnúť len súd, a to len v odôvodnených prípadoch. Súd rozhodne podľa účasti škodcov na spôsobiení škody.

V ktoromkoľvek z vyššie uvedených prípadov, ak je uvedené, že škodcovia zodpovedajú spoločne a nerozdielne (napr. viacerí plnoletí alebo nepľnoletý s osobou, ktorá nad ním vykonáva dohľad), škodcovia sa po úhrade škody vysporiadajú medzi sebou podľa účasti na škode.

Podľa § 441 občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Škoda je následkom porušenia práva. Definujeme ju ako majetkovú ujmu, ktorá vznikla porušením práva. Ako bolo vyššie uvedené, v prípade porušenia práva spravídla nastupuje zodpovednosť, ktorého obsahom je sankcia. Najčastejšou sankciou v občianskom práve je náhrada škody v peniazoch.

Ďalším následkom porušenia práva môže byť aj ušlý zisk. (Např., ak niekomu podpálím komerčnú chatu, nenahrádzam mu len škodu, ale aj zisk, o ktorý do obnovenia chaty prišiel.)

Škoda sa teda najčastejšie nahrádza v peniazoch. Ak však poškodený o to požiadava a ak je to možné a účelné, uhrádza sa škoda uvedením do predošlého stavu.

Pri určení výšky škody na veci sa vychádza z ceny v čase poškodenia.

Pri ujme na zdraví sa uhrádzajú aj účelné náklady spojené s liečením. Pri usmrtení sa uhrádzajú aj primerané náklady spojené s pohrebom, pokiaľ neboli uhradené v rámci systému nemocenského poistenia. Náklady liečenia a náklady pohrebu škodca uhrádza tomu, kto ich vynaložil.

V zmysle § 450 občianskeho zákonníka súd z dôvodov hodných osobitného zreteľa je povinný náhradu škody primerane znížiť; vezme pritom na zreteľ najmä to, ako ku škode došlo, ako aj na osobné a majetkové pomery fyzickej osoby, ktorá ju spôsobila; prihliadne pritom aj na pomery fyzickej osoby, ktorá bola poškodená; Zníženie nemožno vykonať, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne.

Vo všeobecnosti z občianskeho zákonníka vychádza pre KST nasledujúci záver. KST zodpovedá za škodu spôsobenú organizátormi podujatí tretím osobám, t. j. účastníkom, v rámci nich aj deťom na tábore, ale i tretím osobám, čiže každému. KST, ak nie je stanovené inak, nezodpovedá za škodu spôsobenú účastníkmi – neorganizátormi.

Ak ide o účasť nepnoletej osoby, KST zodpovedá za škodu spôsobenú dieťaťom len vtedy, ak sa dohodne so zákonným zástupcom na tom, že bude nad dieťaťom vykonávať dohľad. Samotné prebratie dieťaťa na tábor je nutné považovať za takúto dohodu. Registrácia dieťaťa na jednodňovej túre neznamená prebratie zodpovednosti. KST, alebo aj jeho nižšia organizačná zložka môže dieťa na takúto túru zaevidovať, pričom nenesie zaň zodpovednosť, taktiež môže naviazať účasť dieťaťa na súhlas jeho zákonného zástupcu. Ani v takomto prípade však za dieťa nenesie zodpovednosť. Túto nesie len v prípade, že je dohodnuté so zákonným zástupcom, že KST bude za dieťa zodpovedať.

Rovnaké práva a povinnosti ako KST majú v rámci občianskoprávnej zodpovednosti aj organizačné zložky KST, ktoré sú právnymi subjektmi.

Od škody spôsobenej dieťaťom je potrebné odlišiť škodu spôsobenú dieťaťu. Za tú nemusí byť zodpovedný vždy KST, ale je potrebné vo vyššie uvedených odsekoch nájsť zodpovednú osobu, spravidla tú, ktorá škodu fakticky spôsobila. KST je zodpovedný znova len vtedy, ak bolo dohodnuté prevzatie dohľadu nad dieťaťom. Do úvahy sa následne berie, do akej miery KST porušil svoju povinnosť dohliadať na dieťa.

ii. Obchodnoprávna zodpovednosť

Obchodnoprávna zodpovednosť sa vzťahuje len na obchodnoprávne vzťahy, do ktorých KST mimo niektorých bankových zmlúv nevstupuje. Preto táto zodpovednosť nie je v tomto texte rozobratá.

iii. Administratívnoprávna zodpovednosť

Administratíva je správa. Administratívnoprávna zodpovednosť je teda správnoprávna zodpovednosť. Správne právo je odvetvím práva, ktoré reguluje administratívnoprávne vzťahy. Administratívnoprávny vzťah je vzťah štátu a inej osoby. Na rozdiel od občianskoprávneho vzťahu a obchodnoprávneho vzťahu, v ktorých sú si účastníci vzťahu rovnocenní, administratívnoprávny vzťah je nerovný vzťah, kde vždy silnejšie postavenie má len 1 účastník, a tým je štát, príp. orgán samosprávy. Preto v takomto vzťahu má štát viac práv a druhá strana zasa viac povinností. Preto sú tu pre druhú stranu aj veľké možnosti pre porušenie týchto povinností, tým pádom aj pre vznik zodpovednostného vzťahu, a následne pre vznik sankcie, ktorými sú v správnom práve najčastejšie pokuty.

Správne právo je odvetvím práva, ktoré sa zaoberá riadením, rozhodovaním a kontrolnou činnosťou, ktorú vykonávajú orgány verejnej správy, t. j. štátnej správy a samosprávy. V týchto vzťahoch vzniká fyzickým a právnickým osobám celý rad povinností v rámci mnohých rezortov, napr. zdravotníctva, obrany, školstva, životného prostredia, vnútra, obrany, atď.

V praxi každý z nás si je povinný vybaviť občiansky preukaz, väčšina z nás má povinnosti súvisiace s vodičským preukazom, tí bohatší z nás sú často účastníkmi stavebného konania, katastrálneho konania a iných. A to všetko spadá do obsahu správneho práva. Dostávame sa tu do vzťahu k silnejšiemu subjektu (štát alebo samospráva), ku ktorému, keď porušíme svoju povinnosť, spáchame správny delikt. Podmnožinou správneho deliktu je priestupok, ktorý je charakteristický tým, že sa ho môže dopustiť len fyzická osoba a je ako priestupok pomenovaný v zákone (či už v zákone o priestupkoch, alebo vo veľkom počte iných zákonov).

V praxi sú spravidla ako priestupky pomenované správne delikty fyzických osôb – nepodnikateľov a ako správne delikty sú pomenované správne delikty fyzických osôb podnikateľov a právnických osôb.

Začnime teda fyzickými osobami. Fyzická osoba sa dostáva napr. do vzťahu so silnejším štátom v celej rade oblastí nášho života. Ak si nesplní svoju povinnosť, spácha priestupok, ktorým vznikne nový, zodpovednostný, vzťah k štátu, obsahom ktorého je sankcia, spravidla povinnosť zaplatiť pokutu. **Čiže KST nikdy nemôže byť uznaný vinným z priestupku, lebo priestupkovo zodpovedné sú len fyzické osoby - nepodnikatelia.**

Priestupok je definovaný v zákone o priestupkoch a tu sú vypočítané aj niektoré priestupky, napr. proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, proti občianskemu spolunažívaniu, na úseku kultúry a pod., a sankcie za ne. Správne právo je však na rozdiel od občianskeho a obchodného práva nekodifikovaným odvetvím, preto sa priestupky a sankcie za ne nachádzajú prakticky vo všetkých administratívnoprávnych zákonoch, o ktorých aj bude v tejto kapitole ešte reč.

Definícia priestupku sa nachádza v § 2 ods. 1 zákona o priestupkoch. Priestupok je zavinené konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto alebo inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin.

Z tejto definície pre nás vyplýva mnoho podstatných faktov:

1. Priestupok je zavinené konanie (t. j. úmyselné alebo z nedbanlivosti).
2. Je to konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti. T. j. aj pokus o priestupok je priestupok.
3. Musí byť ako priestupok výslovne označené v zákone.
4. **Pre KST najpodstatnejší bod. O priestupok ide iba vtedy, ak sa nejedná o správny delikt alebo trestný čin. To znamená, že, ak určitá osoba určitým skutkom spácha trestný čin, nemôže sa voči nej viesť priestupkové konanie. Taktiež ak určitá právnická osoba (napr. KST) spôsobí konaním člena, ktorý za ňu koná, napr. na podujatí, správny delikt, nemôže byť daný člen KST zodpovedný za priestupok. Zodpovedný tak je iba KST, ktorému sa uloží v správnom konaní sankcia a KST si následne môže vyvodiť zodpovednosť voči svojmu členovi podľa svojich stanov a podľa svojich vykonávacích predpisov. Ak fyzická osoba spôsobí delikt pri konaní samej za seba, môže sa jednať len o priestupok, a vtedy sa zodpovedá orgánu verejnej moci priamo.**

Zákon o priestupkoch v § 5 definuje priestupkovú zodpovednosť. Priestupkovo zodpovedná môže byť len fyzická osoba, ktorá v čase spáchania priestupku dovŕšila vek 15 rokov. Súčasne sa vyžaduje príčetnosť páchatela, t. j. je nevyhnutné, aby páchatel bol v čase spáchania priestupku schopný rozpoznať, že ide o porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného zákonom, a aby mohol ovládať svoje konanie. Pre priestupkovú zodpovednosť sa tak vyžaduje vek, rozpoznávacía a ovládacia schopnosť. Zodpovednosti sa však nezabíja ten, kto sa do stavu nepríčetnosti priviedol sám, hoci len z nedbanlivosti, požitím alkoholu alebo inej návykovej látky.

Na spáchanie priestupku sa vyžaduje zavinenie. Rovnako ako v občianskom a obchodnom práve pre spáchanie priestupku postačuje zavinenie z nedbanlivosti s výnimkou, ak zákon priamo pri konkrétnom priestupku stanovuje, že priestupkom je iba úmyselné konanie. V poslednom prípade by teda pri konaní z nedbanlivosti priestupková zodpovednosť nevznikla.

Napr. podľa § 30 ods. 1 zákona o priestupkoch priestupku sa dopustí ten, kto predá, podá alebo inak umožní použitie alkoholických nápojov osobe zjavne ovplyvnenej alkoholickým nápojom alebo inou návykovou látkou, osobe mladšej ako 18 rokov alebo osobe, o ktorej vie, že bude vykonávať zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorej by mohla ohroziť zdravie ľudí alebo poškodiť majetok. Zákon výslovne nepožaduje úmysel, preto v tomto prípade postačuje zavinenie z nebanlivosti.

Podľa toho istého odseku sa priestupku dopustí ten, kto úmyselne zničí, poškodí alebo neoprávnenne odstráni alebo poruší úradnú uzáveru alebo úradnú značku. V tomto prípade sa pre vznik zodpovednosti za priestupok vyžaduje úmyselné konanie.

Zákon o priestupkoch vo svojej osobitnej časti upravuje jednotlivé druhy priestupkov, upravuje, ktoré konanie je priestupkom a akú sankciu za priestupok možno uložiť. Zákon o priestupkoch upravuje nasledujúce druhy priestupkov:

1. priestupky vyskytujúce sa na viacerých úsekoch správy,
2. priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky,
3. priestupky na úseku podnikania,
4. priestupky na úseku hospodárskych stykov so zahraničím,
5. priestupky na úseku hospodárenia s bytmi a s nebytovými priestormi,
6. priestupky na úseku financií a slovenskej meny,
7. priestupky na úseku práce a sociálnych vecí,
8. priestupky na úseku zdravotníctva,
9. priestupky na úseku ochrany pred alkoholizmom a inými toxikomániami,
10. priestupky na úseku kultúry,
11. priestupky na úseku poľnohospodárstva, poľovníctva a rybárstva,
12. priestupky na úseku všeobecnej vnútornej správy,
13. priestupok na úseku práva na prístup k informáciám,
14. priestupky na úseku ochrany životného prostredia,
15. iné priestupky proti poriadku v správe,
16. priestupky proti verejnému poriadku,
17. priestupky proti občianskemu spolunažívaniu a
18. priestupky proti majetku.

Pripomínam, že týchto priestupkov (ako aj iných) sa môže dopustiť len fyzická osoba, ktorej konaním v mene právnickej osoby nevznikne správny delikt. **Ak by teda priestupok mal spôsobiť niekto za KST konaním, o ktorom ale iný zákon píše, že sa jedná o správny delikt, nemôže sa jednať o priestupok, ani o priestupkovú zodpovednosť, ale o zodpovednosť právnickej osoby, napr. KST za správny delikt.**

Z priestupkov upravených zákonom o priestupkoch sa môžu KST dotýkať najmä nasledovné situácie:

§ 22 zákona o priestupkoch upravuje priestupky na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. **Keďže žiadne obdobné konanie nie je správnym deliktom, nemôže tu nikdy KST za osobu, ktorá v jeho mene koná, niesť zodpovednosť.** Po slovensky, za priestupky na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky si nesie zodpovednosť každý sám.

§ 29 zákona o priestupkoch upravuje priestupky na úseku zdravotníctva. Priestupku sa podľa neho dopustí ten, kto

- a) úmyselne zmarí, sťaží alebo ohrozí poskytnutie zdravotníckej služby alebo sa nepodrobí povinnému vyšetreniu alebo liečeniu,
- b) nedodrží opatrenie uložené na zníženie hluku a vibrácií alebo znečistí ovzdušie škodlivinami nad ustanovenú prípustnú hranicu,
- c) nedodrží opatrenie uložené na ochranu prírodných liečivých kúpeľov alebo prírodného liečivého zdroja,
- d) ohrozí alebo poruší zdravotnú nezávadnosť požívatin alebo pitnej vody,
- e) sfaľšuje alebo úmyselne neoprávnene zmení lekársku správu alebo zdravotný preukaz alebo zneužije lekársku dokumentáciu,
- f) poruší povinnosť ustanovenú všeobecne záväzným právnym predpisom na dodržiavanie hygienických požiadaviek na pracovné prostredie,
- g) poruší povinnosť pri zaobchádzaní s jedmi, omamnými látkami, psychotropnými látkami alebo inými látkami škodlivými zdraviu alebo poruší povinnosť na ochranu zdravia pred ionizujúcim žiarením,
- h) poruší zákaz alebo nesplní povinnosť ustanovenú alebo uloženú v súvislosti s predchádzaním a výskytom prenosných chorôb.

Tu už je potrebné podotknúť, že, ak ide o akciu organizovanú KST, osobitné zákony podobné konanie definujú ako správny delikt právnickej osoby, preto osoba konajúca za KST v takýchto prípadoch zodpovedná nebude. Zodpovedný bude KST, ale nie podľa zákona o priestupkoch.

§ 30 zákona o priestupkoch upravuje priestupky na úseku ochrany pred alkoholizmom a inými toxikomániami. Okrem iného sa takého priestupku dopustí ten, kto predá, podá alebo inak umožní požitie alkoholických nápojov osobe zjavne ovplyvnenej alkoholickým nápojom alebo inou návykovou látkou, osobe mladšej ako osemnásť rokov alebo osobe, o ktorej vie, že bude vykonávať zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorej by mohla ohroziť zdravie ľudí alebo poškodiť majetok.

Ak sa na akciách KST podávajú uvedeným spôsobom alkoholické nápoje, možno hovoriť o priestupkovej zodpovednosti len v tom smere, ak napr. podáva alkohol kamarát, účastník, nepnoletému kamarátovi, účastníkovi. Ak sa jedná o oficiálne podávanie alkoholu KST, môže sa jednať len o správny delikt a konkrétna fyzická osoba v tomto prípade administratívnoprávnu zodpovednosť nenesie, znova sa táto osoba zodpovedá len voči KST podľa jeho stanov a vykonávacích predpisov.

§ 42a zákona o priestupkoch pojednáva o priestupku na úseku práva na prístup k informáciám. Podľa tohto § priestupku sa dopustí aj ten, kto vedome vydá a zverejní nepravdivé, neúplné informácie, kto poruší povinnosť určenú zákonom o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb, alebo ten, kto vydaním rozhodnutia alebo vydaním príkazu, alebo iným opatrením zapríčiní porušenie práva na sprístupnenie informácií. Tento § sa však taktiež nemôže vzťahovať na osobu konajúcu v mene KST, lebo v zmysle zákona o ochrane osobných údajov by sa v prípade takého porušenia jednalo taktiež o správny delikt spáchaný KST, príp. je tu možné vyvodiť pracovnoprávnu zodpovednosť, ak takýto skutok spácha osoba na základe pracovnoprávnej zmluvy s KST.

§ 45 zákona o priestupkoch vymedzuje priestupky na ochranu životného prostredia. Tieto sú vymedzené takým spôsobom, že akýkoľvek skutok fyzickej osoby, ktorý nie je priestupkom podľa § 41 - § 44 zákona o priestupkoch, avšak ktorým fyzická osoba poruší všeobecne záväzný právny predpis

o ochrane životného prostredia, čím súčasne zhorší životné prostredie, je priestupkom. Znova však sa nejedná o priestupok, ak v zákonoch upravujúcich ochranu životného prostredia sa takýto skutok poníma ako správny delikt právnickej osoby.

U priestupkov proti verejnému poriadku, ktoré vymedzuje § 47 zákona o priestupkoch, ku ktorým môže na podujatiach KST dôjsť, je v závislosti od charakteru skutku potrebné posúdiť, či osoba, či už zástupca KST, alebo účastník podujatia, konajú pri páchaní skutku v mene KST, alebo nie. Ak napríklad nočný klud ruší organizátor, nejde o priestupok, ale o správny delikt KST. Ak je zrejmé, že nočný klud ruší účastník v rozpore s vôľou organizátora, jedná sa o priestupok, ktorý je upravený v § 47 zákona o priestupkoch.

Rovnaký prístup je potrebné zvoliť pri priestupkoch proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 (napr. vyhrážanie sa ujmu na zdraví) alebo pri priestupkoch proti majetku podľa § 50 zákona o priestupkoch (napr. drobná krádež).

Priestupky sú teda upravené jednak v zákone o priestupkoch a jednak v mnohých osobitných zákonoch, ktoré upravujú jednotlivé úseky verejnej správy.

Iné správne delikty nie sú nikde ani definované ani nemajú základný zákon, ktorým by bol zákon o iných správnych deliktoch. Iné právne delikty sú vždy vymenované v tom ktorom osobitnom zákone a môžu sa ich dopustiť právnické osoby, príp. fyzické osoby – podnikatelia pri výkone svojej podnikateľskej činnosti. Vždy pri riešení situácie treba pozrieť najprv osobitný zákon, či skutkom nebol spáchaný správny delikt, ktorý vždy konkrétny zákon presne vymedzuje. Ak ho osobitný zákon nevymedzuje, a taktiež nejde o trestný čin podľa trestného zákona, až potom môže ísť o priestupok spáchaný fyzickou osobou. Pre potvrdenie, či ide o priestupok, musíme najprv pozrieť do osobitného zákona (napr. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci), ak tam nie je upravený, až potom sa pozrieme do zákona o priestupkoch. Ak ani tu nie je čin definovaný ako priestupok, nemožno osobu, ktorá sa činu dopustila sankcionovať.

Správne právo ako nekodifikované odvetvie obsahuje mnoho zákonov v jednotlivých odvetviach spoločenského a hospodárskeho života, ktoré vymedzujú priestupkovú zodpovednosť fyzickej osoby, ako aj zodpovednosť osôb za iné správne delikty.

Z osobitných zákonov, ktoré sa môžu dotýkať činnosti KLUBU SLOVENSKÝCH TURISTOV je prvým zákon č. 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Z názvu zákona vyplýva, že jeho predmetom sú prevažne povinnosti organizátora (napr. KST) vo vzťahu k orgánom verejnej moci pri 3 typoch podujatí: telovýchovných, športových a turistických. **Zákon v § 1 ods. 1 pod týmito podujatiami rozumie telovýchovné, športové a turistické súťaže, stretnutia, turnaje, preteky a iné podujatia spojené s pohybovo – rekreačnou aktivitou fyzických osôb v oblasti telesnej kultúry prístupné verejnosti. Z tejto definície vyplýva, že každé klasické podujatie KST (s výnimkou schôdzí) je v zmysle zákona verejným telovýchovným, športovým a turistickým podujatím. Ak hovoríme o turistických podujatiach, tieto zákon v § 1 ods. 2 definuje ako podujatia nad 500 účastníkov, ak sa organizujú na vyznačených turistických chodníkoch a iných na turistiku určených a verejnosti prístupných priestranstvách a ak ide o celodenné alebo viacdenné putovanie cez územie obce alebo cez územie viacerých obcí. (Obcou sa v tomto smere rozumie samozrejme aj jej nezastavaná časť, extravilán, v tomto zmysle sa v obci nachádza aj vrchol Kriváňa.) Z hľadiska zákona sa podujatie považuje za verejné aj vtedy, keď majú prístup aj vonkajší účastníci mimo KST, ale aj podujatie prístupné len pre členov KST, stanovuje to § 1 ods. 3 zákona. Vo všeobecnosti platí, že na uskutočnenie podujatia nie je potrebný súhlas štátneho orgánu. Zákon v určitých prípadoch môže**

však stanoví aj inak. Jedná sa najmä o zákon o pozemných komunikáciách, zákon o ochrane prírody a krajiny a zákon o vodách, kde štát má záujem na bezpečnosti cestnej premávky, ochrane chránených území a vôd.

Zákon teda rozdeľuje podujatia na 3 typy: telovýchovné, športové a turistické. **Tu je potrebné povedať, že KST organizuje každý typ z týchto podujatí, avšak, ak ide o čisto turistické podujatie (túra jednodňová i viacdenná, nie teda tábor ani PTZ), v takomto prípade sa na KST zákonné povinnosti vzťahujú len, ak bude mať túra nad 500 účastníkov, teda 501 a viac. V prípade iných telovýchovných a športových podujatí sa povinnosti v zmysle tohto zákona vzťahujú na KST aj pri nižšom počte účastníkov. Podľa § 3 ods. 1 zákona je organizátor povinný písomne oznámiť zámer zorganizovať podujatie obci, na ktorej území sa má podujatie konať. Ak sa má podujatie konať na území niekoľkých obcí, je potrebné jeho konanie oznámiť každej z nich. Zdôrazňujem, že sa jedná o oznámenie, nie žiadosť o povolenie. Takéto oznámenie je v zmysle § 3 ods. 2 zákona potrebné podať obci najneskôr sedem dní pred konaním podujatia, zmeny údajov uvedených v oznámení je organizátor podujatia povinný oznámiť obci bezodkladne. Náležitosti oznámenia stanovuje § 3 ods. 3 zákona. Organizátor podujatia v oznámení uvedie:**

- a) označenie organizátora podujatia a adresu jeho sídla alebo trvalého pobytu,
- b) názov a účel podujatia,
- c) deň, miesto a čas konania podujatia,
- d) predpokladaný počet účastníkov podujatia,
- e) označenie podujatia za rizikové v prípade hrozby porušovania verejného poriadku,
- f) meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu hlavného usporiadateľa podujatia a číslo mobilného telefónu, ktorý bude používať počas podujatia,
- g) názov a sídlo súkromnej bezpečnostnej služby, meno, priezvisko a číslo mobilného telefónu jej štatutárneho zástupcu, v prípade jej využitia,
- h) opatrenia, ktoré urobí, aby nedošlo k narušeniu verejného poriadku, ohrozeniu bezpečnosti, života a zdravia účastníkov podujatia alebo životného prostredia,
- i) počet členov usporiadateľskej služby a v prípade jej využitia aj počet členov súkromnej bezpečnostnej služby,
- j) východiskové miesto, trasu a miesto skončenia podujatia, ak si to jeho povaha vyžaduje.

Ak sa má podujatie konať mimo priestorov alebo verejných priestranstiev používaných na tento účel, je organizátor podujatia podľa § 3 ods. 4 zákona povinný predložiť k oznámeniu súhlas vlastníkov, prípadne užívateľov týchto priestorov alebo pozemkov. Ak teda pozemok užíva iná osoba ako vlastník, je potrebný okrem súhlasu vlastníka aj súhlas užívateľa. Ak sa jedná napr. o podnájom, je potrebný súhlas vlastníka, nájomcu i podnájomcu.

§ 7 ods. 1 stanovuje povinnosti účastníka podujatia. Účastník podujatia je v jeho zmysle povinný:

- a) dodržiavať pokyny organizátora podujatia, príslušníkov Policajného zboru a zástupcov obce a zdržať sa všetkého, čo by porušovalo verejný poriadok alebo riadny a pokojný priebeh podujatia,
- b) zdržať sa požívania alkoholických nápojov počas podujatia, ak obec vydala zákaz predaja, podávania alebo požívania alkoholických nápojov na podujatiach, zdržať sa požívania drog a iných omamných látok počas podujatia,
- c) strpieť úkony organizátora súvisiace s porušením povinností účastníka podujatia,
- d) po skončení podujatia sa pokojne rozísť.

§ 7 ods. 2 stanovuje zákazy pre účastníka podujatia. Účastníkovi podujatia sa v jeho zmysle zakazuje:

a) vnášať na podujatie strelnú zbraň, pyrotechnický výrobok alebo inú vec, ktorou možno urobiť útok proti telu dôraznejším (Pre spestrenie uvádzam, že z toho vyplýva, že zákon zakazuje na podujatia nosiť napr. aj nožičky.),

b) navštevovať podujatie pod vplyvom alkoholu, drog a iných omamných látok,

c) vnášať alkoholické nápoje na podujatie, ak obec vydala zákaz predaja, podávania alebo požívania alkoholických nápojov na podujatiach, a vnášať drogy alebo iné omamné látky na podujatie,

d) mať zakrytú tvár spôsobom znemožňujúcim jeho identifikáciu, ak je proti nemu vykonávaný služobný zákrok príslušníkmi Policajného zboru a príslušník Policajného zboru ho na odkrytie tváre vyzval,

e) používať štátne symboly cudzích štátov alebo ich predchodcov znevažujúcim spôsobom alebo iným spôsobom, ktorým možno podnecovať k narušeniu verejného poriadku alebo ohrozeniu riadneho priebehu domáceho podujatia riadeného príslušným národným športovým zväzom,

f) vnášať štátne symboly cudzích štátov alebo ich predchodcov na domáce podujatie riadené príslušným národným športovým zväzom, pri ktorom môže dôjsť k narušeniu verejného poriadku alebo k ohrozeniu zdravia účastníkov podujatia.

Zákon v § 8 stanovuje úlohy obce a policajného zboru. Obec je v zmysle § 8 ods. 1 oprávnená dozerať, či sa podujatie uskutočňuje v súlade s oznámením podujatia, t. j. v súlade s údajmi uvedenými v oznámení. Ak sa má podujatie konať mimo priestorov, verejných priestranstiev alebo trasy, ktoré sa obvykle používajú na taký účel, môže obec v zmysle § 8 ods. 2 navrhnúť organizátorovi podujatia iné miesto na jeho konanie, než aké sa uvádza v oznámení. Zdôrazňujem, že ja jedná len o návrh. Obec môže v zmysle § 8 ods. 3 zakázať podujatie, ak by jeho účastníkom hrozilo závažné nebezpečenstvo pre ich zdravie, konanie podujatia by obmedzovalo verejnú dopravu, zásobovanie obyvateľstva alebo ohrozovalo životné prostredie; v prípade ohrozenia života obec zakáže podujatie buď z vlastného podnetu, alebo na základe písomnej žiadosti organizátora alebo Policajného zboru. Osoba, ktorú obec písomne poverila v jej mene vykonávať dozor (ďalej len „dozorný orgán“), upozorní organizátora podujatia na zistené nedostatky a upovedomí ho o tom, aké následky podľa tohto zákona môže mať ich neodstránenie (§ 8 ods. 4). Dozorný orgán podľa športových pravidiel podujatie zakáže alebo preruší, ak sa na podujatí porušujú ľudské práva alebo slobody (§ 8 ods. 5). Dozorný orgán oznámi rozhodnutie o zákaze podujatia alebo o jeho prerušení organizátorovi podujatia ústnym vyhlásením (§ 8 ods. 7). Písomné vyhotovenie tohto rozhodnutia je potrebné doručiť organizátorovi do troch dní (§ 8 ods. 7). Obec je v zmysle § 8 ods. 8 povinná vydať zákaz predaja, podávania alebo požívania alkoholických nápojov na podujatiach, ak o to požiadala organizátor podujatia alebo Policajný zbor. Opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zákaze alebo prerušení podujatia nemá odkladný účinok (§ 8 ods. 10). Ak na podujatí hrozí bezprostredné nebezpečenstvo narušenia verejného poriadku alebo je ohrozené zdravie účastníkov podujatia, Policajný zbor môže v zmysle § 8 ods. 11 toto podujatie zakázať alebo rozhodnúť o vylúčení účastníka podujatia.

Porušenie akejkoľvek z uvedených povinností podľa zákona č. 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov zo strany právnickej osoby ako organizátora alebo zo strany fyzickej osoby – podnikateľa ako organizátora je v zmysle § 12 zákona správny delikt, za ktorý je obec povinná uvedenému organizátorovi uložiť pokutu. Ak usporiadateľ ako fyzická osoba – nepodnikateľ poruší ktorúkoľvek z povinností ustanovených uvedeným zákonom, dopúšťa sa v zmysle § 13 uvedeného zákona priestupku, za ktorú mu obec môže uložiť pokutu. Ak účastník podujatia nedodržiava vyššie

uvedené povinnosti stanovené v § 7 ods. 1 písm. a) a b) zákona, taktiež sa dopúšťa priestupku, za ktorý mu môže obec uložiť pokutu.

Ďalším osobitným zákonom je zákon č. 124/2006 Z. o. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Tento zákon podľa jeho § 1 ustanovuje všeobecné zásady prevencie a základné podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na vylúčenie rizík a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce.

Okrem pracovnoprávných vzťahov sa povinnosti a opatrenia ustanovené týmto zákonom v rozsahu nevyhnutnom pre zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vzhľadom na povahu činnosti v zmysle § 2 vzťahujú aj na fyzickú osobu, ktorá sa nachádza s vedomím zamestnávateľa na jeho pracovisku alebo v jeho priestore, a aj na organizátora dobrovoľníckych všeobecne prospešných aktivít a na fyzickú osobu vykonávajúcu prácu podľa pokynov organizátora dobrovoľníckych aktivít. Zo zákona teda vyplývajú aj povinnosti KST v pracovnoprávných vzťahoch akéhokoľvek typu, ale aj povinnosti KST na podujatiach, avšak u podujatí je vždy potrebné v konkrétnom prípade posúdiť vzhľadom na špecifickú povahu dobrovoľníckeho charakteru našich podujatí, či sa zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci vzťahuje aj na konkrétnu situáciu na podujatí. Pokiaľ však ide o vzťah KST k svojim zamestnancom a iným osobám, s ktorými je KST v pracovnoprávnom vzťahu, tu sa zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci vzťahuje na KST v plnom rozsahu. V nasledujúcom výklade sa pokúsím poukázať na všetky povinnosti KST k svojim zamestnancom a iným osobám, ktoré sú s KST v pracovnoprávnom vzťahu, ale i práve na spomenutý rozsah, v akom sa zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci vzťahuje na dobrovoľníkov na podujatiach KST. V tomto prípade je nutné za dobrovoľníka považovať každú jednu osobu, ktorá vykonáva činnosť pre KST, samozrejme za podmienky, že jej činnosť bola schválená príslušným orgánom KST.

§ 5 ods. 2 zákona upravuje všeobecné zásady prevencie, ktoré je nutné použiť na všetky pracovnoprávne vzťahy KST, obzvlášť upozorňujem na značkárov, a taktiež je ich nutné použiť na osoby, ktoré konajú v mene KST na podujatiach KST. Ide o:

- a) vylúčenie nebezpečenstva a z neho vyplývajúceho rizika,
- b) posudzovanie rizika, ktoré nemožno vylúčiť, najmä pri výbere a počas používania pracovných prostriedkov, materiálov, látok a pracovných postupov,
- c) vykonávanie opatrení na odstránenie nebezpečenstiev v mieste ich vzniku,
- d) uprednostňovanie kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi ochrannými opatreniami,
- e) nahrádzanie prác, pri ktorých je riziko poškodenia zdravia, bezpečnými prácami alebo prácami, pri ktorých je menšie riziko poškodenia zdravia,
- f) prispôsobovanie práce schopnostiam zamestnanca a technickému pokroku,
- g) zohľadňovanie ľudských schopností, vlastností a možností najmä pri navrhovaní pracoviska, výbere pracovného prostriedku, pracovných postupov a výrobných postupov s cieľom vylúčiť alebo zmierniť účinky škodlivých faktorov práce, namáhavej práce a jednotvárnej práce na zdravie zamestnanca,
- h) plánovanie a vykonávanie politiky prevencie zavádzaním bezpečných pracovných prostriedkov, technológií a metód organizácie práce, skvalitňovaním pracovných podmienok s ohľadom na faktory pracovného prostredia a prostredníctvom sociálnych opatrení,
- i) vydávanie pokynov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

KST je v zmysle § 5 ods. 1 zákona povinný dodržiavať uvedené zásady vrátane zabezpečovania informácií, vzdelávania a organizácie práce a prostriedkov.

§ 6 zákona pojednáva o povinnostiach zamestnávateľa. Všetky sa vzťahujú na KST v pracovnoprávných vzťahoch, taktiež v dobrovoľníckych vzťahoch, v ktorých na podujatí za KST koná určitá osoba ako dobrovoľník.

V zmysle § 6 ods. 1 je KST povinný:

a) vykonávať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce a v súlade s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

b) zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom meniace sa skutočné a predvídateľné okolnosti a dosiahnuté vedecké a technické poznatky,

c) zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko a vypracovať písomný dokument o posúdení rizika pri všetkých činnostiach vykonávaných zamestnancami,

d) zabezpečiť, aby pracoviská, komunikácie, pracovné prostriedky, materiály, pracovné postupy, výrobné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov a na ten účel zabezpečiť potrebnú údržbu a opravy,

e) zabezpečiť, aby chemické faktory, fyzikálne faktory, biologické faktory, faktory ovplyvňujúce psychickú pracovnú záťaž a sociálne faktory neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov,

f) odstraňovať nebezpečenstvo a ohrozenie, a ak to podľa dosiahnutých vedeckých a technických poznatkov nie je možné, vykonať opatrenia na ich obmedzenie a pripravovať opatrenia na ich odstránenie,

g) nahrádzať namáhavé a jednotvárne práce a práce v sťažených a zdraví nebezpečných alebo škodlivých pracovných podmienkach vhodnými pracovnými prostriedkami, pracovnými postupmi, výrobnými postupmi a zdokonaľovaním organizácie práce,

h) v priestoroch, kde sa používajú alebo skladujú nebezpečné látky alebo sa používajú technológie a zariadenia, pri ktorých zlyhaní môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia väčšieho počtu zamestnancov, iných fyzických osôb a k ohrozeniu okolia, a v priestoroch, kde sa nachádzajú osobitné nebezpečenstvá a nebezpečenstvá, ktoré môžu bezprostredne a vážne ohroziť život a zdravie zamestnancov,

1. prijať opatrenia na vylúčenie ohrozenia života a zdravia; ak to s ohľadom na dosiahnuté vedecké a technické poznatky nie je možné, prijať opatrenia na ich obmedzenie,

2. vykonať nevyhnutné opatrenia na obmedzenie možných následkov ohrozenia života a zdravia a umožniť prístup do ohrozeného priestoru len nevyhnutne potrebným zamestnancom, ktorí sú riadne a preukázateľne oboznámení a majú výcvik a vybavenie podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

i) určovať bezpečné pracovné postupy,

j) určovať a zabezpečiť ochranné opatrenia, ktoré sa musia vykonať, a ak je to potrebné, určovať a zabezpečiť ochranné prostriedky, ktoré sa musia používať,

k) písomne vypracovať, pravidelne vyhodnocovať a podľa potreby aktualizovať koncepciu politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci obsahujúcu zásadné zámery, ktoré sa majú dosiahnuť v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, a program realizácie tejto koncepcie, ktorý obsahuje najmä postup, prostriedky a spôsob jej vykonania; to sa nevzťahuje na zamestnávateľa, ktorý zamestnáva menej ako 11 zamestnancov (na KST sa to vzťahuje z dôvodu počtu značkárov a dobrovoľníkov),

l) vydávať vnútorné predpisy, pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dávať pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

m) vypracovať a podľa potreby aktualizovať vlastný zoznam prác a pracovísk

1. zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám,
2. spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,
3. zakázaných mladistvým zamestnancom,

n) viesť a uchovávať predpísanú dokumentáciu, záznamy a evidenciu súvisiacu s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci päť rokov odo dňa, keď bol v nich vykonaný posledný záznam, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak,

o) zaraďovať zamestnancov na výkon práce so zreteľom na ich zdravotný stav, najmä na výsledok posúdenia ich zdravotnej spôsobilosti na prácu, schopnosti, na ich vek, kvalifikačné predpoklady a odbornú spôsobilosť podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a nedovoliť, aby vykonávali práce, ktoré nezodpovedajú ich zdravotnému stavu, najmä výsledku posúdenia ich zdravotnej spôsobilosti na prácu, schopnostiam, na ktoré nemajú vek, kvalifikačné predpoklady a doklad o odbornej spôsobilosti podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

p) zabezpečiť posudzovanie individuálnych fyzických schopností zamestnanca pri ručnej manipulácii s bremenami,

q) zabezpečiť vykonávanie zdravotného dohľadu podľa vrátane lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, a to v pravidelných intervaloch s prihliadnutím na charakter práce a na pracovné podmienky na pracovisku, ako aj vtedy, ak o to zamestnanec požiada,

r) dbať na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci u

1. zamestnancov na odlúčených pracoviskách,
2. zamestnancov, ktorí pracujú na pracovisku sami,
3. osobitných skupín zamestnancov, predovšetkým vo vzťahu k špecifickým nebezpečenstvám, ktoré osobitne ovplyvňujú ich bezpečnosť a zdravie,

s) poskytovať zamestnancom prestávky v práci z dôvodu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

t) nepoužívať pri prácach, pri ktorých sú zamestnanci vystavení zvýšenej možnosti vzniku úrazu alebo iného poškodenia zdravia, taký spôsob odmeňovania za prácu, ktorý by pri zvyšovaní pracovných výkonov mohol mať za následok ohrozenie bezpečnosti alebo zdravia zamestnancov.

Všetky uvedené body § 6 ods. 1 sa týkajú osôb, s ktorými je KST v pracovnoprávnom vzťahu. Dobrovoľníkov sa týkajú všetky body okrem bodu t), nakoľko dobrovoľníci odmenu nedostávajú. Bod q) sa netýka KST, nakoľko v KST sa nevykonávajú práce 3. ani 4. kategórie.

Zamestnávateľ je v zmysle § 6 ods. 3 zákona povinný zamestnancom bezplatne poskytnúť umývadlá, čistiacie a dezinfekčné prostriedky potrebné na zabezpečenie telesnej hygieny.

Zamestnávateľ je v zmysle § 6 ods. 5 povinný vydať zákaz fajčenia na pracoviskách, na ktorých pracujú aj nefajčiari, a zabezpečiť dodržiavanie tohto zákazu.

Zamestnávateľ je v zmysle § 6 ods. 7 zákona povinný starať sa o bezpečnosť a ochranu zdravia všetkých osôb, ktoré sa nachádzajú s jeho vedomím na jeho pracoviskách alebo v jeho priestoroch.

§ 7 zákona upravuje oboznamovaciu a informačnú povinnosť zamestnávateľa vo vzťahu k zamestnancom:

„(1) Zamestnávateľ je povinný pravidelne, zrozumiteľne a preukázateľne oboznamovať každého zamestnanca

a) s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci, zásadami bezpečného správania na pracovisku a s bezpečnými pracovnými postupmi a overovať ich znalosť,

b) s existujúcim a predvídateľným nebezpečenstvom a ohrozením, s dopadmi, ktoré môžu spôsobiť na zdraví, a s ochranou pred nimi,

c) so zákazom vstupovať do priestoru, zdržiavať sa v priestore a vykonávať činnosti, ktoré by mohli bezprostredne ohroziť život alebo zdravie zamestnanca.

(2) Zamestnávateľ je povinný oboznámiť zrozumiteľne a preukázateľne zamestnanca so zoznamom prác a pracovísk podľa § 6 ods. 1 písm. m) (zakázaných tehotným ženám, mladistvým a pod.).

(3) Zamestnávateľ je povinný zamestnanca oboznámiť v súlade s odsekmi 1 a 2 pri jeho prijatí do zamestnania, preložení na iné pracovisko, zaradení alebo prevedení na inú prácu, zavedení novej technológie, nového pracovného postupu alebo nového pracovného prostriedku.

(4) Obsah oboznámenia a pravidelnosť opakovaného oboznámenia musia byť prispôbené charakteru práce vykonávanej zamestnancom, jeho pracovisku a iným okolnostiam, ktoré sa týkajú výkonu práce, najmä pracovným prostriedkom, pracovným postupom, novým alebo zmeneným nebezpečenstvám a ohrozeniam. Zamestnávateľ je povinný upraviť vnútorným predpisom pravidelnosť opakovaného oboznamovania tak, aby sa vykonávalo najmenej raz za dva roky, ak právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci neustanovujú kratší čas.

(5) Oboznamovanie a iné vzdelávanie vrátane praktickej časti výchovy a vzdelávania v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zamestnancov a zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (ďalej len „zástupca zamestnancov pre bezpečnosť“) sa musia uskutočňovať v pracovnom čase.

(6) Zamestnávateľ je povinný zamestnancom a zástupcom zamestnancov vrátane zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť poskytnúť vhodným spôsobom a zrozumiteľne potrebné informácie o

a) nebezpečenstvách a ohrozeniach, ktoré sa pri práci a v súvislosti s ňou môžu vyskytnúť, a o výsledkoch posúdenia rizika,

b) preventívnych opatreniach a ochranných opatreniach, ktoré zamestnávateľ vykonal na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ktoré sa vzťahujú všeobecne na zamestnancov a na nimi vykonávané práce na jednotlivých pracoviskách,

c) opatreniach a postupe v prípade poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci, ako aj o opatreniach a postupe v prípade zdolávania požiaru, záchranných prác a evakuácie,

d) preventívnych opatreniach a ochranných opatreniach navrhnutých a nariadených príslušným inšpektorátom práce alebo orgánmi dozoru,

e) pracovných úrazoch, chorobách z povolania a o ostatných poškodeniach zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov zisťovania príčin ich vzniku a o prijatých a vykonaných opatreniach.

(7) Zamestnávateľ poskytne potrebné informácie podľa odseku 6 najmä o faktoroch, ktoré ovplyvňujú alebo môžu ovplyvňovať bezpečnosť a zdravie zamestnancov, aj určeným odborne

spôsobilým zamestnancom (ďalej len „odborný zamestnanec“) na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb vrátane tých, ktorí mu tieto služby poskytujú dodávateľským spôsobom.“

§ 8 zákona upravuje povinnosti zamestnávateľa pri bezprostrednom a vážnom ohrození života alebo zdravia:

„(1) Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci v prípade vzniku bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia je zamestnávateľ po zohľadnení veľkosti organizácie, charakteru práce, charakteru nebezpečenstiev a veľkosti rizika povinný

a) vopred vykonať opatrenia a zabezpečiť prostriedky potrebné na ochranu života a zdravia zamestnancov a na poskytnutie prvej pomoci a na ten účel najmä

1. písomne určiť postup pre prípad záchranných prác, evakuácie a vzniku poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci,

2. vybaviť pracoviská potrebnými prostriedkami vrátane prostriedkov na poskytnutie prvej pomoci,

3. určiť a odborne spôsobilými osobami vyškoliť a pravidelne školiť dostatočný počet zamestnancov na vykonávanie záchranných prác, evakuácie a na poskytovanie prvej pomoci, ako aj na hasenie požiaru,

4. zabezpečiť potrebné kontakty s príslušnými zdravotníckymi pracoviskami, záchrannými pracoviskami a hasičskými jednotkami,

b) vopred vykonať opatrenia, aby sa zamestnanci mohli postarať o svoje zdravie a bezpečnosť, prípadne o zdravie a bezpečnosť iných osôb, a aby podľa svojich možností zabránili následkom tohto ohrozenia,

c) bezodkladne informovať o ohrození a o príslušných ochranných opatreniach všetkých zamestnancov, ktorí sú alebo môžu byť vystavení tomuto ohrozeniu,

d) bezodkladne vydať pokyny a zabezpečiť, aby zamestnanci mohli zastaviť svoju prácu, okamžite opustiť pracovisko a odísť do bezpečia,

e) nepožadovať od zamestnancov, okrem odôvodnených a výnimočných prípadov, aby pracovali alebo sa zdržiavali na pracovisku, na ktorom existuje také ohrozenie.

(2) Zamestnávateľ nesmie posudzovať ako nespĺnenie povinnosti, ak zamestnanec odmietol vykonať prácu, prerušil prácu alebo opustil pracovisko, aby odišiel do bezpečia, ak sa dôvodne domnieval, že je bezprostredne a vážne ohrozený jeho život alebo zdravie, alebo život alebo zdravie iných osôb.“

§ 8 ods. 1 písm. a) bod 3 sa nevzťahuje na povinnosť školiť dobrovoľníkov, lebo povaha dobrovoľníckej činnosti vylučuje, aby im bola ukladaná počas voľného času povinnosť školiť sa v otázkach bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zamestnávateľ je v zmysle § 9 zákona povinný sústavne kontrolovať a vyžadovať dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

§ 10 zákona upravuje spoluprácu zamestnávateľa a zamestnancov.

Zamestnávateľ je povinný umožniť zamestnancom alebo zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť zúčastňovať sa na riešení problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vopred s nimi prerokovať otázky, ktoré môžu podstatne ovplyvňovať bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Zamestnávateľ je povinný predložiť zamestnancom alebo zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť podklady a poskytnúť primeraný čas na vyjadrenie sa k

a) návrhu koncepcie politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, k návrhu programu jej realizácie a k ich vyhodnoteniu,

b) návrhu na výber pracovných prostriedkov, technológií, organizácie práce, k pracovnému prostrediu a k pracovisku,

c) návrhu na určenie odborných zamestnancov na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb a k úlohám podľa § 8 ods. 1 písm. a), § 21 ods. 1, § 22 ods. 1 a § 26 zákona,

d) vykonávaniu úloh preventívnych a ochranných služieb, ak sa tieto úlohy vykonávajú dodávateľským spôsobom,

e) posúdeniu rizika, určení a vykonávaniu ochranných opatrení vrátane poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov a prostriedkov kolektívnej ochrany,

f) pracovným úrazom, nebezpečným udalostiam, chorobám z povolania a k ostatným poškodeniam zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov zisťovania príčin ich vzniku a k návrhom opatrení,

g) spôsobu a rozsahu informovania zamestnancov, zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a určených odborných zamestnancov na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb,

h) plánovaniu a zabezpečovaniu oboznamovania a informovania zamestnancov podľa § 7 a ku školeniu zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť.

§ 12 zákona upravuje práva a povinnosti zamestnancov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V zmysle § 12 ods. 1 zákona zamestnanec má právo

a) prerokúvať so zamestnávateľom všetky otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci súvisiace s jeho prácou; v prípade potreby možno po vzájomnej dohode prizvať na rokovanie aj odborníkov v danom odbore,

b) odmietnuť vykonať prácu alebo opustiť pracovisko a odobrať sa do bezpečia, ak sa dôvodne domnieva, že je bezprostredne a vážne ohrozený jeho život alebo zdravie, alebo život alebo zdravie iných osôb.

§ 12 ods. 2 upravuje povinnosti zamestnanca, z ktorých pre potreby KST vyberám nasledujúce povinnosti:

- dodržiavať právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásady bezpečnej práce, zásady ochrany zdravia pri práci a zásady bezpečného správania na pracovisku a určené pracovné postupy, s ktorými bol riadne a preukázateľne oboznámený,*
- spolupracovať so zamestnávateľom a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť v potrebnom rozsahu tak, aby im umožnil plniť povinnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a úlohy uložené príslušným inšpektorátom práce alebo orgánom dozoru,*
- vykonávať práce, obsluhovať a používať pracovné prostriedky, materiály, nebezpečné látky a ostatné prostriedky v súlade s*
 - 1. návodom na používanie, s ktorým bol riadne a preukázateľne oboznámený,*
 - 2. poznatkami, ktoré sú súčasťou vedomostí a zručností v rámci získanej odbornej spôsobilosti,*
- dodržiavať zákaz vstupovať do priestoru, zdržiavať sa v priestore a vykonávať činnosti ustanovené osobitnými predpismi, ktoré by mohli bezprostredne ohroziť jeho život alebo zdravie,*

- zúčastňovať sa na oboznamovaní a inom vzdelávaní zabezpečovanom zamestnávateľom v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a podrobiť sa overovaniu jeho znalosti,
- oznamovať bez zbytočného odkladu vedúcemu zamestnancovi alebo podľa potreby bezpečnostnému technikovi alebo autorizovanému bezpečnostnému technikovi, zástupcovi zamestnancov pre bezpečnosť, príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru tie nedostatky, ktoré by pri práci mohli ohroziť bezpečnosť alebo zdravie, najmä bezprostredné a vážne ohrozenie života alebo zdravia, a podľa svojich možností zúčastňovať sa na ich odstraňovaní,
- nepožívať alkoholické nápoje, omamné látky a psychotropné látky na pracoviskách a v priestoroch zamestnávateľa a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk a priestorov, nenastupovať pod ich vplyvom do práce; **tento zákaz sa nemôže vzťahovať na dobrovoľníkov vzhľadom na povahu dobrovoľníckej činnosti, avšak vzťahuje sa na všetky osoby v pracovnoprávnom vzťahu s KST.**
- podrobiť sa vyšetreniu, ktoré vykonáva zamestnávateľ alebo príslušný orgán štátnej správy, aby zistil, či zamestnanec nie je pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok; okruh zamestnancov zamestnávateľa a iných osôb oprávnených dať zamestnancovi pokyn, aby sa podrobil vyšetreniu, uvedie zamestnávateľ v pracovnom poriadku alebo vo vnútornom predpise; **Posledná veta predošlého bodu platí rovnako aj na tento bod,**
- dodržiavať určený zákaz fajčenia na pracoviskách.

§ 17 zákona upravuje problematiku pracovných úrazov, iných úrazov, chorôb z povolania a nebezpečných udalostí. **Tento § sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na dobrovoľníka plniaceho úlohy KST.** Zamestnanec je povinný v zmysle § 17 ods. 1 zákona bezodkladne oznámiť zamestnávateľovi vznik

- a) pracovného úrazu, ktorý utrpel, ak mu to dovoľuje jeho zdravotný stav,
- b) iného úrazu ako pracovného úrazu alebo smrti, ku ktorej nedošlo následkom pracovného úrazu, ak vznikli na pracovisku alebo v priestoroch zamestnávateľa,
- c) nebezpečnej udalosti,

Povinnosť oznámiť zamestnávateľovi vznik takejto udalosti má aj zamestnanec alebo fyzická osoba, ktorá bola svedkom vzniku uvedenej udalosti. Zamestnávateľ je povinný vnútorným predpisom určiť, komu a akým spôsobom sa oznamuje vznik udalosti podľa odseku 1.

Zamestnávateľ je v zmysle § 17 ods. 3 zákona povinný po oznámení udalosti bezodkladne vykonať potrebné opatrenia, aby nedošlo k ďalšiemu ohrozeniu života a zdravia. Stav pracoviska, ak ide o registrovaný pracovný úraz (Vid' ďalší odsek!), v prípade podozrenia zo spáchania trestného činu alebo v prípade závažného pracovného úrazu nemožno meniť do príchodu príslušných vyšetrojúcich orgánov, okrem vykonania nevyhnutných opatrení na ochranu života a zdravia alebo na zabránenie veľkej hospodárskej škody. Ak sa stav pracoviska mení v dôsledku vykonania opatrení, aby sa zabránilo ďalšiemu možnému ohrozeniu života a zdravia alebo veľkej hospodárskej škode, zamestnávateľ je povinný vyhotoviť dokumentáciu o stave pracoviska potrebnú na vyšetrenie príčin vzniku takej udalosti.

Zamestnávateľ je v zmysle § 17 ods. 4 zákona povinný registrovať pracovný úraz, ktorým bola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni alebo smrť zamestnanca, ku ktorej došlo následkom pracovného úrazu (Jedná sa o registrovaný pracovný úraz.), tak, že

- a) zistí príčinu a všetky okolnosti jeho vzniku, a to za účasti zamestnanca, ktorý utrpel registrovaný pracovný úraz, ak je to možné so zreteľom na jeho zdravotný stav, a za účasti príslušného zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť; v prípade smrti, ťažkej ujmy na zdraví alebo ak predpokladaná alebo skutočná dĺžka pracovnej neschopnosti je najmenej 42 dní (ďalej len „závažný pracovný úraz“), zamestnávateľ je povinný prizvať k zisťovaniu príčin aj autorizovaného bezpečnostného technika,
- b) spíše záznam o registrovanom pracovnom úraze najneskôr do štyroch dní po oznámení vzniku registrovaného pracovného úrazu,
- c) prijme a vykoná potrebné opatrenia, aby sa zabránilo opakovaniu podobného pracovného úrazu.

Zamestnávateľ je v zmysle § 17 ods. 5 zákona povinný po prijatí oznámenia bezodkladne oznámiť vznik

a) registrovaného pracovného úrazu

1. zástupcovi zamestnancov pre bezpečnosť,
2. príslušnému útvaru Policajného zboru, ak zistené skutočnosti nasvedčujú, že v súvislosti s pracovným úrazom bol spáchaný trestný čin, príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru, ak ide o závažný pracovný úraz,

b) bezprostrednej hrozby choroby z povolania, ohrozenia chorobou z povolania príslušnému inšpektorátu práce.

Zamestnávateľ je v zmysle § 17 ods. 7 zákona povinný

- a) záznam o registrovanom pracovnom úraze do ôsmich dní odo dňa, keď sa o tomto pracovnom úraze dozvedel,
- 1) zaslať príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru,
 - 2) doručiť zamestnancovi, ktorý utrpel registrovaný pracovný úraz, alebo pozostalým, ak zamestnanec zomrel v dôsledku pracovného úrazu,
- b) zaslať príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru správu o vyšetrení príčin a okolností vzniku závažného pracovného úrazu a o prijatých a vykonaných opatreniach na zabránenie opakovaniu podobného pracovného úrazu do 30 dní odo dňa, keď sa o jeho vzniku dozvedel.

Zamestnávateľ je v zmysle § 17 ods. 8 zákona povinný viesť evidenciu

- a) pracovných úrazov, v ktorej uvedie údaje potrebné na spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze, ak sa následky pracovného úrazu prejavia neskôr,
- b) iných úrazov ako pracovných úrazov a nebezpečných udalostí, v ktorej uvedie údaje o príčine vzniku a o prijatých a vykonaných opatreniach na predchádzanie podobným úrazom a udalostiam,
- c) priznaných chorôb z povolania a ohrození chorobou z povolania, v ktorej uvedie údaje o príčine vzniku, o prijatých a vykonaných opatreniach na predchádzanie tej istej alebo podobnej chorobe z povolania.

Zamestnávateľ je v zmysle § 17 ods. 9 zákona povinný plniť povinnosti podľa odseku 4 písm.

- a) a c) (vyšetrenie udalosti a opatrenia na nápravu) a odseku 5 písm. a) prvého bodu (zaslanie

záznamu) aj pri nebezpečnej udalosti, pracovnom úraze, inom úraze, chorobe z povolania, ohrození chorobou z povolania.

Ošetrojúci lekár alebo zdravotnícke zariadenie sú v zmysle § 17 ods. 10 zákona povinní zamestnávateľovi na požiadanie bezodkladne písomne oznámiť, či ide o závažný pracovný úraz.

Zamestnávateľ je v zmysle § 17 ods. 12 povinný uchovávať záznam o registrovanom pracovnom úraze desať rokov od vzniku tohto úrazu; rovnaká lehota platí aj pre evidenciu podľa § 17 ods. 8 zákona (Vid' vyššie!).

§ 19 zákona upravuje postavenie zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť. Pre potreby tohto § je potrebné ako zamestnancov vnímať len osoby, s ktorými je KST v pracovnoprávnom vzťahu, t. j. nie dobrovoľníkov, nakoľko počet dobrovoľníkov nikdy nie je určitý a nikdy nie je možné presne stanoviť, koho zástupca zastupuje, nakoľko nie je možné zistiť, kto v danom okamihu presne vykonáva dobrovoľnícku činnosť. Čiže nie sú v pevnom vzťahu s KST, ktorý by bol merateľný napr. pracovným časom (zamestnanci) alebo zmluvou (značkári).

Zamestnávateľ v zmysle § 19 ods. 1 zákona je povinný vymenovať jedného zamestnanca alebo viacerých zamestnancov za zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť, a to na základe voľby zamestnancov. Zamestnanca možno zvoliť za zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť len s jeho písomným súhlasom.

Zástupca zamestnancov pre bezpečnosť v zmysle § 19 ods. 2 zákona môže v KST zastupovať viac ako 50 zamestnancov, ale nie viac ako 100 zamestnancov. Jedná sa o pozíciu, ktorú musí KST mať dovtedy, dokedy uzatvára akékoľvek pracovnoprávne zmluvy (t. j. nielen pracovné zmluvy) s väčším počtom osôb ako 50.

Zástupca zamestnancov pre bezpečnosť je v zmysle § 19 ods. 3 zákona oprávnený

- a) *vykonávať kontroly pracovísk a overovať plnenie opatrení z hľadiska zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,*
- b) *vyžadovať od zamestnávateľa informácie o skutočnostiach ovplyvňujúcich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci; tie môže prerokúvať s odborovou organizáciou, ktorá pôsobí u zamestnávateľa, a po dohode so zamestnávateľom aj s odborníkmi v danom odbore pod podmienkou, že sa nevyzradia utajované skutočnosti chránené osobitnými predpismi.*
- c) *spolupracovať so zamestnávateľom a predkladať návrhy na opatrenia na zvýšenie úrovne bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,*
- d) *požadovať od zamestnávateľa odstránenie zistených nedostatkov; ak zamestnávateľ neodstráni nedostatky, na ktoré bol upozornený, je zástupca zamestnancov oprávnený dávať podnety príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru.*
- e) *zúčastňovať sa na rokovaníach organizovaných zamestnávateľom týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vyšetrovania príčin vzniku pracovných úrazov, chorôb z povolania a ďalších udalostí podľa § 17 zákona (Vid' vyššie!), hodnotenia faktorov pracovného prostredia, zúčastňovať sa na kontrolách vykonávaných príslušným inšpektorátom práce alebo príslušným orgánom dozoru a od zamestnávateľa požadovať informácie o výsledkoch a záveroch týchto kontrol a plnení uložených opatrení a hodnotení,*
- f) *predkladať pripomienky a návrhy príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru pri výkone inšpekcie práce alebo dozoru u zamestnávateľa.*

Ak u zamestnávateľa nie je vymenovaný zástupca zamestnancov pre bezpečnosť, oprávnenia podľa vyššie uvedených písmen b) až f) vykonávajú v zmysle § 19 ods. 4 zákona zamestnanci a zamestnávateľ plní povinnosti ustanovené týmto zákonom, ktoré má voči zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť, priamo voči zamestnancom spôsobom, ktorý zabezpečí primeranú spoluúčasť zamestnancov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zamestnávateľ je v zmysle § 19 ods. 5 zákona povinný zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť zabezpečiť na plnenie úloh podľa odseku 3 (Vid' vyššie!) vzdelávanie, poskytnúť v primeranom rozsahu pracovné voľno s náhradou mzdy a vytvoriť nevyhnutné podmienky na výkon ich funkcie.

*Zamestnávateľ je povinný v zmysle § 19 ods. 6 zákona sprístupniť na svojich pracoviskách na obvyklom a voľne prístupnom mieste zoznam zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť spolu s uvedením pracoviska, na ktorom pracujú. **Pre účely KST by postačovalo uvedenie oddielu, resp. klubu na miestnej úrovni.***

§ 20 zákona ustanovuje komisiu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

V zmysle § 20 ods. 1 zákona zamestnávateľ, ktorý zamestnáva viac ako 100 zamestnancov, zriadi ako svoj poradný orgán komisiu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktorú tvoria zástupcovia zamestnancov pre bezpečnosť a zástupcovia zamestnávateľa, najmä odborníci v danom odbore, pričom nadpolovičnú väčšinu tvoria zástupcovia zamestnancov pre bezpečnosť. Komisia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zasadá najmenej raz za rok.

Komisia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je v zmysle § 20 ods. 2 zákona oprávnená

a) pravidelne hodnotiť stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, stav a vývoj pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a ďalších udalostí podľa § 17 zákona (Vid' vyššie!) a hodnotiť ostatné otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane pracovného prostredia a pracovných podmienok,

b) navrhovať opatrenia v oblasti riadenia, kontroly a zlepšovania stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

c) vyjadrovať sa ku všetkým otázkam súvisiacim s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci,

d) požadovať od zamestnávateľa nevyhnutné informácie potrebné na výkon svojej činnosti.

Ustanovením komisie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci nie sú v zmysle § 20 ods. 3 zákona dotknuté oprávnenia zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť. Čiže komisia aj zástupcovia plnia svoje úlohy popri sebe.

Ak u zamestnávateľa nie sú vymenovaní zástupcovia zamestnancov pre bezpečnosť, môžu v zmysle § 20 ods. 4 zákona oprávnenia podľa odseku 2 (Vid' vyššie!) vykonávať zamestnanci. Má sa tým na mysli plenárne príp. iné rozhodovanie všetkých osôb, ktoré sú so zamestnávateľom v pracovnoprávnom vzťahu.

§ 21 zákona vymedzuje preventívne a ochranné služby

Preventívne a ochranné služby na účely tohto zákona sú podľa § 21 ods. 1 zákona odborné služby poskytované zamestnávateľovi, ktorý je povinný ich zabezpečiť pre všetkých zamestnancov, a ktoré súvisia s výberom, organizovaním a vykonávaním odborných úloh pri zaistovaní bezpečnosti

a ochrany zdravia pri práci, predovšetkým s prevenciou rizík vrátane psychosociálnych rizík a ochranou pred nimi.

Na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb, ktorými sú bezpečnostnotechnická služba a pracovná zdravotná služba, je zamestnávateľ povinný v zmysle § 21 ods. 2 zákona určiť dostatočný počet odborných zamestnancov, ktorí sú s ním v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu. Zamestnávateľ, ktorý vykonáva preventívne a ochranné služby vlastnými odbornými zamestnancami, musí byť primerane technicky a prístrojovo vybavený potrebnými pracovnými prostriedkami.

Ak zamestnávateľ so zreteľom na veľkosť organizácie, počet zamestnancov, pracovné podmienky, rozsah, charakter a rozloženie nebezpečenstiev a z nich vyplývajúcich rizík, nemá dostatok odborných zamestnancov (V tomto smere sa jedná aj o KST.), je podľa § 21 ods. 3 zákona povinný zmluvne dohodnúť vykonávanie preventívnych a ochranných služieb dodávateľským spôsobom s jednou fyzickou osobou alebo s viacerými fyzickými osobami, ktoré sú podnikateľmi, alebo s právnickými osobami a ktoré sú oprávnené na výkon preventívnej a ochrannej služby.

Zamestnávateľ je podľa § 21 ods. 4 zákona povinný poskytnúť odbornému zamestnancovi a dohodnúť s fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, alebo s právnickou osobou a ktoré sú oprávnené na výkon preventívnej a ochrannej služby, dostatočný čas na plnenie odborných úloh pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktorý je nevyhnutný na zabezpečenie potrebných preventívnych a ochranných opatrení. Pri určovaní dostatočného času zamestnávateľ zohľadňuje veľkosť organizácie, počet zamestnancov, pracovné podmienky a rozsah, charakter a rozloženie nebezpečenstiev a z nich vyplývajúcich rizík.

Odborný zamestnanec preukazuje podľa § 21 ods. 5 zákona odbornú spôsobilosť dokladom o odbornej spôsobilosti.

*Odborný zamestnanec a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, alebo právnická osoba, ktorí vykonávajú u zamestnávateľa preventívnu a ochrannú službu, sú v zmysle § 21 ods. 6 zákona povinní podľa potreby navzájom koordinovať svoju činnosť a spolupracovať. Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby bezpečnostnotechnická služba a pracovná zdravotná služba vykonali najmenej raz do roka spoločnú previerku jeho pracovísk. **Je potrebné však poukázať na fakt, že toto ustanovenie je v podmienkach KST nevykonateľné. Nemôžu totiž zrejme členovia týchto služieb prejsť najmenej raz za rok všetky chodníky, na ktorých KST vykonáva značenie.***

Bezpečnostnotechnická služba a pracovná zdravotná služba sú podľa § 21 ods. 7 zákona povinné spolupracovať s príslušnými organizačnými útvarmi zamestnávateľa a so zástupcami zamestnancov vrátane zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť. Zriadením bezpečnostnotechnickej služby a pracovnej zdravotnej služby alebo plnením ich úloh dodávateľským spôsobom nie sú dotknuté povinnosti zamestnávateľa v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ani jeho zodpovednosť za zaistenie bezpečnosti a zdravia zamestnanca pri práci.

§ 22 zákona ustanovuje bezpečnostnotechnickú službu.

Bezpečnostnotechnická služba poskytuje podľa § 22 ods. 1 zákona zamestnávateľovi poradenské služby v oblasti odborných, metodických, organizačných, kontrolných, koordinačných, vzdelávacích úloh a iných úloh pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, najmä z hľadiska primeranosti pracovných priestorov a stavieb, pracovných procesov a pracovných postupov, pracovných prostriedkov a iných technických zariadení, pracovného prostredia a ich technického,

organizačného a personálneho zabezpečenia. Bezpečnostnotechnická služba primerane plní úlohy ustanovené v § 26 (Vid' nižšie!) a v záujme optimalizácie pracovných podmienok ovplyvňuje postoje zamestnávateľa, vedúcich zamestnancov a zamestnancov k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Úlohy bezpečnostnotechnickej služby vykonáva v zmysle § 22 ods. 2 zákona bezpečnostný technik, a podľa potreby aj iný odborník na prevenciu a ochranu v špecifickej oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zamestnávateľ je v zmysle § 22 ods. 4 zákona pri určovaní jedného alebo viacerých bezpečnostných technikov povinný zohľadniť veľkosť organizácie, počet zamestnancov, pracovné podmienky, rôznorodosť a náročnosť pracovných procesov, ako aj rozsah, charakter a rozloženie nebezpečenstiev a z nich vyplývajúcich rizík. Počet bezpečnostných technikov musí zaručovať efektívne a účinné organizovanie a vykonávanie odborných úloh súvisiacich so zaistovaním bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, predovšetkým s prevenciou rizík a ochranou pred nimi. **V prípade, že má KST do 600 zamestnancov, je povinný mať najmenej 1 bezpečnostného technika. Ak má KST 601 – 1 200 zamestnancov, je povinný mať aspoň 2 bezpečnostných technikov. Ak má KST 1 200 – 2 000 zamestnancov, je povinný mať aspoň 3 bezpečnostných technikov. Ak má KST 2 001 – 3 000 zamestnancov, je povinný mať najmenej 4 bezpečnostných technikov. S každou ďalšou začatou tisíckou zamestnancov pribúda 1 bezpečnostný technik.**

Funkciu bezpečnostného technika možno v zmysle § 22 ods. 5 zákona výnimočne zlúčiť len s inými odbornými činnosťami zameranými na zabezpečovanie ochrany života alebo zdravia zamestnanca, ochranu pred požiarom a na vykonávanie odborných prehliadok a odborných skúšok vyhradených technických zariadení. Uvedené ustanovenie je podľa môjho názoru nezrozumiteľné.

Bezpečnostný technik je v zmysle § 22 ods. 8 zákona oprávnený u zamestnávateľa, u ktorého vykonáva odbornú činnosť, uložiť príslušnému vedúcemu zamestnancovi vykonať nevyhnutné opatrenie na ochranu bezpečnosti a zdravia zamestnancov, ak je bezprostredne ohrozený život alebo zdravie zamestnanca; uložené opatrenie, o ktorom bezpečnostný technik bezodkladne informuje štatutárny orgán zamestnávateľa, platí až do jeho zrušenia alebo zmeny štatutárnym orgánom zamestnávateľa.

§ 25 stanovuje administratívnoprávnu zodpovednosť bezpečnostného technika.

V zmysle § 25 ods. 1 zákona je príslušný inšpektorát práce povinný odobrať osvedčenie bezpečnostného technika, ak bezpečnostný technik pri plnení odborných činností závažným spôsobom alebo opakovane konal v rozpore s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

V zmysle § 25 ods. 2 zákona je príslušný inšpektorát práce povinný zakázať osobné vykonávanie odborných úloh bezpečnostného technika fyzickej osobe, ktorá je zamestnávateľom, alebo štatutárnemu orgánu zamestnávateľa, ktorý je právnickou osobou, ak pri plnení odborných úloh bezpečnostného technika závažným spôsobom alebo opakovane konali v rozpore s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

§ 26 zákona ustanovuje pracovnú zdravotnú službu.

V zmysle § 26 ods. 1 zákona pracovná zdravotná služba poskytuje zamestnávateľovi odborné poradenské služby v oblasti ochrany zdravia pri práci výkonom zdravotného dohľadu, pri ktorom najmä

- a) spolupracuje pri zisťovaní nebezpečenstiev a hodnotí zdravotné riziká, ktoré ohrozujú zdravie zamestnancov pri práci,
- b) hodnotí faktory pracovného prostredia a stav pracovných podmienok, ktoré môžu ovplyvňovať zdravie zamestnancov,
- c) podporuje prispôsobovanie práce zamestnancom,
- d) poskytuje poradenstvo zamestnávateľovi i zamestnancom, najmä pri
 1. plánovaní a organizácii práce a odpočinku vrátane usporiadania pracovísk a pracovných miest,
 2. technológiách a látkach, ktoré sa používajú pri práci a ktoré môžu ohroziť zdravie,
 3. ochrane a kladnom ovplyvňovaní zdravia, hygiene, fyziológii a psychológii práce, ergonómii vrátane prostriedkov individuálnej ochrany a kolektívnej ochrany,
- e) zúčastňuje sa
 1. na vypracúvaní programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, na zlepšovaní pracovných podmienok a na vyhodnocovaní nových zariadení a technológií zo zdravotného hľadiska,
 2. na rozboroch pracovnej neschopnosti, chorôb z povolania, ochorení súvisiacich s prácou a zdravotných rizík,
 3. na organizovaní systému prvej pomoci v prípade ohrozenia života alebo zdravia zamestnancov,
- f) školí zamestnancov na poskytovanie prvej pomoci,
- g) spolupracuje pri poskytovaní informácií, výcviku a výchovy v oblasti ochrany a kladného ovplyvňovania zdravia, hygieny, fyziológie a psychológie práce a ergonómie a
- h) vykonáva lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci.

V zmysle § 26 ods. 2 zákona úlohy pracovnej zdravotnej služby vykonáva tím odborných zdravotníckych pracovníkov kvalifikovaných na výkon pracovnej zdravotnej služby.

§ 27 zákona upravuje problematiku výchovy a vzdelávania v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

V zmysle § 27 ods. 2 zákone je zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby súčasťou programu vzdelávania a odbornej výchovy všetkých zamestnancov (t. j. všetkých osôb v akomkoľvek pracovnoprávnom vzťahu i dobrovoľníkov vrátane vedúcich podujatí) bola bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a prevencia rizík. **T. j., ak KST uskutočňuje akékoľvek školenia, tieto otázky musia byť ich súčasťou, príp., ak sa jedná o systém školení, musia byť aspoň súčasťou tohto systému.**

V zmysle § 27 ods. 3 zákona výchovu a vzdelávanie bezpečnostného technika a zamestnávateľa, ktorý bude osobne vykonávať úlohy bezpečnostného technika, môže organizovať a vykonávať len škola alebo osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou.

Ak zamestnávateľ poruší ktorúkoľvek z povinností uložených zákonom o bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bez ohľadu na to, či ide o pracovný pomer, iný pracovnoprávny vzťah alebo vzťah k dobrovoľníkovi, pácha správny delikt a stáva sa zaň zodpovedným voči štátu. Túto zodpovednosť stanovuje iný zákon, a to zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v § 19. Administratívno-právne zodpovedný v takomto prípade nie je len zamestnávateľ, ale i vedúci zamestnanec a štatutárny orgán. Pokuta môže byť teda udelená súčasne popri sebe viacerým subjektom. *Zákon o inšpekcii práce v § 20 ods. 1 taktiež stanovuje možnosť uloženia poriadkovej pokuty zamestnancomi* **(Znova sa to týka všetkých osôb**

v pracovnoprávnom vzťahu i dobrovoľníkov.) v prípade, ak zamestnanec bezodkladne neohlásil vznik závažného pracovného úrazu, choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania príslušnému inšpektorátu práce.

Ďalším zákonom upravujúcim administratívnoprávnu zodpovednosť, ktorá súvisí s činnosťou KST je zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Priestupku na úseku verejného zdravotníctva sa v zmysle § 56 tohto zákona dopustí ten, kto

- a) nevykoná nariadenú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov,*
- b) sa nepodrobí nariadenej izolácii alebo nestrpí nariadený zvýšený zdravotný dozor, lekársky dohľad alebo sa nepodrobí nariadeným karanténnym opatreniam,*
- c) nevykoná nariadené opatrenia na zabránenie šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí,*
- d) sa nepodrobí nariadenému zákazu alebo obmedzeniu výkonu povolania z dôvodu ochorenia na prenosné ochorenie alebo podozrenia na prenosné ochorenie,*
- e) nespolupracuje s úradom verejného zdravotníctva alebo regionálnym úradom verejného zdravotníctva pri plnení nariadených opatrení na predchádzanie ochoreniam,*
- f) poruší povinnosť oznámiť neodkladne ošetrojúcemu lekárovi a úradu verejného zdravotníctva alebo regionálnemu úradu verejného zdravotníctva všetky okolnosti dôležité na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení a poskytnúť informácie dôležité pre epidemiologické vyšetrenie a posudzovanie ochorení vo vzťahu k vykonávanej práci,*
- g) sa nepodrobí v súvislosti s predchádzaním prenosným ochoreniam lekárskeým vyšetreniam alebo diagnostickým skúškam, ktoré nie sú spojené s nebezpečenstvom pre zdravie, preventívnemu podávaniu protilátok alebo iných prípravkov, liečeniu prenosných ochorení, izolácii alebo karanténnym opatreniam,*
- h) nezabezpečí ako zástupca dieťaťa plnenie niektorej z povinností:*

- a. plniť opatrenia na predchádzanie ochoreniam, a to:*
 - i. opatrenia na ochranu Slovenskej republiky pred zavlečením prenosných ochorení,*
 - ii. osobitné a mimoriadne očkovanie, očkovanie pri úrazoch, poraneniach a nehojacích sa ranách, očkovanie pred cestou do zahraničia, očkovanie osobitných skupín obyvateľstva,*
 - iii. dezinfekcia a regulácia živočíšnych škodcov,*
 - iv. izolácia v domácom prostredí alebo v zdravotníckom zariadení, prípadne inom určenom zariadení, zvýšený zdravotný dozor, lekársky dohľad, karanténne opatrenia,*
 - v. opatrenia na zabránenie šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí,*
 - vi. zákaz alebo obmedzenie výkonu povolania u osôb chorých na prenosné ochorenie alebo podozrivých z takého ochorenia,*
- b. plniť opatrenia pri ohrozeniach verejného zdravia nariadené príslušným orgánom verejného zdravotníctva, a to:*
 - i. hygienická očista osôb a dekontaminácia terénu, budov a materiálu,*
 - ii. zákaz výroby, úpravy, úschovy, dopravy, dovozu, predaja a iného nakladania s vecami, ktorými sa môžu šíriť ochorenia u ľudí, prípadne príkaz na ich neškodné odstránenie,*
 - iii. zákaz alebo obmedzenie styku časti obyvateľstva s ostatným obyvateľstvom pri hromadnom výskyte závažného ochorenia,*

- iv. zákaz alebo obmedzenie hromadných podujatí,
 - v. zákaz používania vody a predmetov podozrivých z kontaminácie a regulácia spotreby vody,
 - vi. zákaz používania potravín, pokrmov alebo nápojov v zariadeniach spoločného stravovania,
 - vii. profylaxia,
 - viii. nútená izolácia osôb chorých na prenosné ochorenie, ktoré odmietajú nariadenú izoláciu v domácom prostredí alebo v zdravotníckom zariadení, prípadne inom určenom zariadení, nariadený zvýšený zdravotný dozor, nariadený lekársky dohľad alebo nariadené karanténne opatrenia,
- c. spolupracovať s úradom verejného zdravotníctva alebo regionálnym úradom verejného zdravotníctva pri plnení opatrení podľa písmena a.,
 - d. oznámiť neodkladne ošetrojúcemu lekárovi a úradu verejného zdravotníctva alebo regionálnemu úradu verejného zdravotníctva všetky okolnosti dôležité na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení a poskytovať informácie dôležité pre epidemiologické vyšetrenie a posudzovanie ochorení vo vzťahu k vykonávanej práci,
 - e. podrobiť sa v súvislosti s predchádzaním prenosným ochoreniam lekárske vyšetreniam a diagnostickým skúškam, ktoré nie sú spojené s nebezpečenstvom pre zdravie, preventívnemu podávaniu protilátok a iných prípravkov, povinnému očkovaní, liečeniu prenosných ochorení, izolácii a karanténnym opatreniam.
- i) vykonáva činnosť, na ktorú je potrebné podľa ustanovení tohto zákona osvedčenie o odbornej spôsobilosti, bez takéhoto osvedčenia.

§ 57 zákona upravuje iné správne delikty na úseku verejného zdravotníctva ako priestupky. Takéhoto správneho deliktu sa v zmysle uvedeného ustanovenia dopustí fyzická osoba - podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá vyrába a dodáva pitnú vodu a využíva vodárenské zdroje na zásobovanie pitnou vodou, ak

- a) nedodržiava požiadavky na kvalitu pitnej vody a kontrolu kvality pitnej vody podľa tohto zákona alebo iných predpisov,
- b) neinformuje obyvateľstvo o povolení výnimky regionálneho úradu verejného zdravotníctva na použitie vody, ktorá nespĺňa limity ukazovateľov kvality pitnej vody,
- c) na konci platnosti výnimky neuskutoční kontrolu kvality pitnej vody alebo na konci platnosti výnimky nepredloží výsledky kontroly kvality pitnej vody regionálnemu úradu verejného zdravotníctva,
- d) dodáva pitnú vodu, ktorá nespĺňa limity ukazovateľov kvality pitnej vody, bez povolenej výnimky regionálneho úradu verejného zdravotníctva na použitie takejto vody,
- e) pitnú vodu nedezinfikuje alebo druh alebo spôsob dezinfekcie je nesprávny v zmysle posúdenia príslušným orgánom verejného zdravotníctva.

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ kúpaliska, ak poruší niektorú z nasledujúcich povinností:

- a) povinnosť zabezpečiť, aby voda na kúpanie spĺňala požiadavky podľa tohto zákona,
- b) povinnosť zabezpečiť kontrolu kvality vody na kúpanie,
- c) povinnosť viesť evidenciu o výsledkoch kontroly kvality vody na kúpanie alebo uchovávať ju päť rokov,
- d) povinnosť predkladať výsledky kontroly kvality vody regionálnemu úradu verejného zdravotníctva,

- e) povinnosť zabezpečiť požiadavky na vybavenie, priestory, dispozičné riešenie alebo na prevádzku kúpaliska,
- f) povinnosť zabezpečiť údržbu alebo čistenie priestorov kúpaliska,
- g) povinnosť vypracovať prevádzkový poriadok alebo predložiť ho regionálnemu úradu verejného zdravotníctva na schválenie, alebo návrh na jeho zmenu,
- h) povinnosť sprístupniť obyvateľstvu na dostupnom mieste v bezprostrednej blízkosti vody na kúpanie aktuálne informácie o kvalite vody na kúpanie,
- i) povinnosť vyznačiť alebo umiestniť na viditeľnom mieste pred vstupom do areálu kúpaliska oznámenie o zákaze vstupu so zvieratami.

Okrem uvedených povinností prevádzkovateľa kúpaliska je správnym deliktom na úseku verejného zdravotníctva aj to, ak prevádzkovateľ umelého kúpaliska nezabezpečí:

- a) čistenie bazéna alebo vyšetrenie sedimentov alebo nárastov v bazéne,
- b) technické alebo priestorové požiadavky na umelé kúpaliská a bazény,
- c) osvetlenie, tepelno-vlhkostnú mikroklimu, vykurovanie alebo vetranie pri prevádzkovaní krytého kúpaliska,
- d) miestnosť na poskytovanie prvej pomoci a na jej prevádzku, nevyvesí na viditeľných miestach pokyny na poskytovanie prvej pomoci alebo zabezpečí dostatočný počet plavčiek na poskytovanie prvej pomoci.

Prevádzkovateľ prírodného kúpaliska na úseku verejného zdravotníctva sa správneho deliktu dopustí aj vtedy, ak

- a) pri krátkodobom znečistení vody na kúpanie nesprístupní na viditeľnom mieste v blízkosti vody na kúpanie informáciu o krátkodobom znečistení vody na kúpanie vrátane informácie o jej krátkodobom znečistení v minulom roku s uvedením dĺžky trvania krátkodobého znečistenia,
- b) a) pri krátkodobom znečistení vody na kúpanie nesprístupní na viditeľnom mieste v blízkosti vody na kúpanie upozornenie, ak sa krátkodobé znečistenie vody na kúpanie očakáva alebo krátkodobé znečistenie vody na kúpanie pretrváva,
- c) nevyhradí plochu na kúpanie alebo ju neoddelí od plochy vyhradenej na používanie plavidiel so spaľovacími motormi.

Ak sa prírodné kúpalisko využíva bezplatne, povinnosti prevádzkovateľa prírodného kúpaliska je povinný plniť vlastník pozemku, na ktorom sa nachádza prírodné kúpalisko, ak nevyznačí na viditeľnom mieste zákaz kúpania. Ak neurobí ani jedno a ak sa jedná o fyzickú osobu, ktorá podniká, alebo o právnickú osobu, táto sa dopúšťa správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva.

Ak voda, ktorú využíva veľký počet ľudí na kúpanie, nie je prevádzkovaná ako prírodné kúpalisko, vlastník pozemku, na ktorom sa nachádza takáto voda, je povinný vyznačiť na viditeľnom mieste zákaz kúpania, ak kvalita vody nespĺňa požiadavky podľa tohto zákona. Ak tak neurobí a vlastníkom je fyzická osoba, ktorá podniká, alebo právnická osoba, táto sa dopúšťa správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva.

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa v zmysle § 57 ods. 7 zákona dopustí prevádzkovateľ budovy, ak nezabezpečuje kvalitu vnútorného ovzdušia tak, aby nepredstavovalo riziko v dôsledku prítomnosti fyzikálnych, chemických, biologických a iných zdraviu škodlivých faktorov a nebolo organolepticky zmenené.

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ ubytovacieho zariadenia, ktoré poskytuje hromadné ubytovanie, ak

- a) zariadenie nespĺňa požiadavky na vnútorné prostredie, priestorové usporiadanie, funkčné členenie, vybavenie alebo na prevádzku ubytovacích zariadení ustanovené všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky alebo*
- b) nevypracuje prevádzkový poriadok alebo nepredloží ho regionálnemu úradu verejného zdravotníctva na schválenie, ako aj návrh na jeho zmenu.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ telovýchovno-športového zariadenia, ak

- a) nezabezpečí požiadavky na vnútorné prostredie, priestorové usporiadanie a funkčné členenie, vybavenie a na prevádzku telovýchovno-športového zariadenia,*
- b) používa také telovýchovné náradie alebo zariadenie, ktoré pri ich používaní podľa návodu výrobcu ohrozuje alebo poškodzuje zdravie jeho užívateľa alebo*
- c) nevypracuje prevádzkový poriadok alebo nepredloží ho regionálnemu úradu verejného zdravotníctva na schválenie, ako aj návrh na jeho zmenu.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ zariadenia starostlivosti o ľudské telo, ak

- a) nepoužíva pracovné postupy, prístroje, pracovné nástroje, pomôcky a prípravky, pri poskytovaní služby ktorými nedôjde k ohrozeniu zdravia alebo k poškodeniu zdravia,*
- b) nemá k dispozícii lekárničku prvej pomoci,*
- c) nepoučí osobu, ktorej poskytuje služby, o rizikách spojených s poskytovanou službou alebo*
- d) nevypracuje prevádzkový poriadok alebo nepredloží ho regionálnemu úradu verejného zdravotníctva na schválenie, ako aj návrh na jeho zmenu.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ solária aj vtedy, ak

- a) nedodržiava limity ultrafialového žiarenia,*
- b) nevedie prevádzkovú dokumentáciu alebo*
- c) neumiestni na viditeľnom mieste poučenie pre osoby, ktorým poskytuje služby.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ sauny aj vtedy, ak nezabezpečí

- a) kvalitu vody v ochladzovacom bazéne tak, aby spĺňala limity ukazovateľov kvality vody na kúpanie,*
- b) pravidelnú výmenu vody v ochladzovacom bazéne a jeho pravidelné čistenie,*
- c) kontrolu kvality vody v ochladzovacom bazéne.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ zariadenia pre deti a mládež, ak

- a) nezameriava výchovu detí a mládeže na ochranu zdravia,*
- b) nezabezpečí pri podávaní stravy, aby strava bola pripravovaná zo zdravotne neškodných potravín so zodpovedajúcou energetickou a biologickou hodnotou,*
- c) nezabezpečí pravidelné čistenie a udržiavanie vonkajších i vnútorných priestorov zariadenia pre deti a mládež tak, aby tieto nepredstavovali riziko v dôsledku ich mikrobiálneho a iného znečistenia alebo nedodržiava najvyššie prípustné množstvo mikrobiálneho*

- a iného znečistenia pôdy ustanovené všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky,
- d) používa na čistenie alebo údržbu zariadenia prostriedky, ktoré sú zaradené medzi nebezpečné chemické látky a nebezpečné chemické prípravky,
 - e) nezabezpečí zásobovanie zariadenia tečúcou pitnou vodou a tečúcou teplou vodou,
 - f) nevypracuje prevádzkový poriadok alebo ho nepredloží na schválenie regionálnemu úradu verejného zdravotníctva, ako aj návrh na jeho zmenu.

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí organizátor zotavovacieho podujatia, ak

- a) nepožiadá písomne najmenej 30 dní pred začiatkom konania zotavovacieho podujatia regionálny úrad verejného zdravotníctva príslušný podľa miesta zotavovacieho podujatia, prípadne podľa miesta jeho začiatku, ak ide o putovné zotavovacie podujatie, o posúdenie zotavovacieho podujatia,
- b) neorganizuje zotavovacie podujatie tak, aby plnilo výchovné poslanie a posilňovalo zdravie detí alebo pri jeho organizovaní neprihliada na vek alebo zdravotný stav detí alebo na charakter zotavovacieho podujatia,
- c) nezabezpečí, aby zotavovacie podujatie sa uskutočnilo len v zariadeniach, ktoré spĺňajú požiadavky na umiestnenie, funkčné členenie, priestorové usporiadanie, ubytovanie, stravovanie a na prevádzku zariadení pre zotavovacie podujatia,
- d) nezabezpečí, aby dieťa zúčastnené na zotavovacom podujatí spĺňalo požiadavky zdravotnej spôsobilosti,
- e) nezabezpečí, aby na zotavovacom podujatí pracovali iba osoby zdravotne spôsobilé a odborne spôsobilé,
- f) nedodržiava denný režim, ktorý zohľadňuje vek a zdravotný stav detí,
- g) zabezpečí stravovanie detí s prihliadnutím na ich vek, zdravotný stav a fyzickú záťaž a, aby podávaná strava bola zdravotne neškodná a výživovo hodnotná,
- h) nezabezpečí zdravotnú starostlivosť na zotavovacom podujatí odborne spôsobilými osobami, najmenej jednou na 130 detí,
- i) nezabezpečí lekárničku prvej pomoci,
- j) nezabezpečí starostlivosť lekára dostupného z miesta konania zotavovacieho podujatia alebo mu písomne neoznámí miesto alebo čas konania zotavovacieho podujatia,
- k) nezabezpečí poučenie osôb na zotavovacom podujatí o predchádzaní ochoreniam a iným poruchám zdravia, ak takéto poučenie doposiaľ neabsolvovali,
- l) neinformuje zástupcu dieťaťa o ochorení alebo inej poruche zdravia dieťaťa na podujatí alebo o prípadnom kontakte s prenosným ochorením alebo
- m) nevedie dokumentáciu o zotavovacom podujatí alebo ju neuchováva šesť mesiacov od skončenia zotavovacieho podujatia.

Zotavovacie podujatie je organizovaný pobyt najmenej piatich detí a mládeže do 18 rokov veku na čas dlhší ako štyri dni, ktorého účelom je rekreácia detí a mládeže, posilnenie ich zdravia a zvýšenie ich telesnej zdatnosti. **Turistické tábory teda štandardne naplňajú túto definíciu, a preto sa na ich organizátorov, teda KST, príp. iný právny subjekt správne delikty uvedené v predchádzajúcom odseku vzťahujú.**

Súčasťou turistických podujatí sú často aj zariadenia spoločného stravovania.

Zariadenia spoločného stravovania sú zariadenia, ktoré poskytujú stravovacie služby spojené s výrobou, prípravou a podávaním pokrmov alebo nápojov na pracoviskách, v školských zariadeniach,

školách, zariadeniach sociálnych služieb, zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, zdravotníckych zariadeniach, v prevádzkach verejného stravovania, v stánkoch s rýchlym občerstvením a v iných zariadeniach s ambulantným predajom pokrmov a nápojov a na zotavovacích a iných hromadných podujatiach.

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania, ak

- a) *nezabezpečí pri výrobe pokrmov ich zdravotnú neškodnosť a zachovanie ich výživovej a zmyslovej hodnoty alebo nevytlúči nežiaduce vplyvy z technologického postupu prípravy pokrmov,*
- b) *nepostupuje pri výrobe pokrmov a nápojov podľa zásad správnej výrobných praxe, nedodržiava pracovné postupy, miesta alebo operácie technologických procesov, ktoré sú kritické pri zabezpečovaní zdravotnej neškodnosti pokrmov alebo nápojov, alebo nedodržiava požiadavky na výrobu, prípravu alebo podávanie pokrmov alebo nápojov,*
- c) *nezabezpečuje sústavnú kontrolu pri preberaní surovín alebo nevedie o vykonanej kontrole evidenciu počas piatich rokov, nezabezpečuje alebo nekontroluje podmienky dodržania zdravotnej neškodnosti uskladňovaných surovín, polovýrobov, polotovarov, hotových pokrmov alebo nápojov,*
- d) *nezabezpečuje ochranu hotových pokrmov alebo nápojov pred ich znehodnotením,*
- e) *nezabezpečuje plynulú dodávku pitnej vody alebo teplej vody do zariadenia spoločného stravovania,*
- f) *nezabezpečuje kontrolu ukazovateľov kvality pitnej vody podľa osobitného predpisu, ak je zariadenie zásobované z vlastného vodného zdroja,*
- g) *nezabezpečuje výživovú hodnotu hotových pokrmov alebo nápojov podľa odporúčaných výživových dávok, ak ďalej nie je ustanovené inak,*
- h) *nezabezpečuje pred výdajom stravy odber vzoriek pripravených hotových pokrmov, ich uchovanie alebo o odobratých vzorkách nevedie dokumentáciu, ak ďalej nie je ustanovené inak,*
- i) *nekontroluje dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov; To neplatí v prevádzke verejného stravovania, v stánku s rýchlym občerstvením a iných zariadeniach s ambulantným predajom pokrmov a nápojov a na hromadných podujatiach;*
- j) *nezabezpečuje alebo nekontrolovať čistotu zariadenia alebo prevádzkových priestorov; To neplatí v prevádzke verejného stravovania, v stánku s rýchlym občerstvením a iných zariadeniach s ambulantným predajom pokrmov a nápojov a na hromadných podujatiach; alebo*
- k) *nevypracuje prevádzkový poriadok alebo ho nepredloží regionálnemu úradu verejného zdravotníctva na schválenie, ako aj návrh na jeho zmenu.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí aj prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania pre deti a mládež, ak poruší niektorú z povinností vyplývajúcich z predošlého odseku. Tento prevádzkovateľ sa dopustí správneho deliktu aj vtedy, ak spácha skutok uvedený v písm. i) alebo v písm. j) predošlého odseku.

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania pre deti a mládež, ak pri voľbe stravy nevychádza z vekových potrieb stravovanej skupiny, neprihliada na vhodný výber surovín, ročné obdobie, čas, keď sa má poskytovať stravovanie, alebo ďalšie skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť zdravotný stav stravovaných detí alebo mládeže .

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ zdrojov hluku, infrazvuku alebo vibrácií, ak nezabezpečí, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia bola čo najnižšia a neprekročila prípustné hodnoty pre deň, večer a noc ustanovené všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky.

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí prevádzkovateľ umelých zdrojov optického žiarenia určených na iný účel ako na osvetlenie, ak

- a) nezabezpečí, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia neprekročila limitné hodnoty stanovené všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky alebo*
- b) nezabezpečí objektivizáciu alebo hodnotenie optického žiarenia.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci sa dopustí fyzická osoba - podnikateľ alebo právnická osoba, ak nezabezpečí opatrenia, ktoré znížia expozíciu zamestnancov a obyvateľov fyzikálnym, chemickým, biologickým alebo iným faktorom práce alebo pracovného prostredia na najnižšiu dosiahnuteľnú úroveň, najmenej však na úroveň limitov ustanovených osobitnými predpismi, napríklad nariadením vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci sa dopustí fyzická osoba - podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá používa alebo prevádzkuje zariadenia, ktoré sú zdrojom vibrácií, ak

- a) nezabezpečí v súlade s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 416/2005 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám technické, organizačné a iné opatrenia, ktoré vylúčia alebo znížia na najnižšiu možnú a dosiahnuteľnú mieru expozície zamestnancov vibráciám a zabezpečia ochranu zdravia a bezpečnosti zamestnancov,*
- b) nepožiada úrad verejného zdravotníctva alebo regionálny úrad verejného zdravotníctva o povolenie výnimky z povinnosti zamestnávateľa bezodkladne vykonať opatrenia na zníženie expozície vibráciám.*
- c) poruší podmienky určené v rozhodnutí o povolení výnimky,*
- d) neinformuje bezodkladne úrad verejného zdravotníctva alebo regionálny úrad verejného zdravotníctva o zmene okolností, ktoré viedli k povoleniu výnimky.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci sa dopustí fyzická osoba - podnikateľ alebo právnická osoba, ak

- a) nezabezpečí dostatočné osvetlenie pracovných priestorov,*
- b) nezabezpečí opatrenia na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých účinkov faktorov tepelno-vlhkostnej mikroklimy na zdravie zamestnancov alebo nezabezpečí:

 - a. na pracoviskách s trvalým výkonom práce dodržiavanie prípustných hodnôt faktorov tepelno-vlhkostnej mikroklimy v závislosti od tepelnej produkcie organizmu zamestnanca,*
 - b. pracovné podmienky zamestnancov tak, aby nebola prekračovaná prípustná záťaž chladom alebo**

- c. *vhodné osobné ochranné pracovné prostriedky, ochranný odev a pitný režim pri zvýšenej záťaži teplom alebo chladom.*
- c) *poruší niektorú z povinností v oblasti ochrany zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, teda:*
- a. *neusporiada alebo nevybaví pracoviská a miesta výkonu práce v súlade s ergonómickými zásadami alebo požiadavkami fyziológie práce,*
 - b. *nedodržiava najvyššie prípustné hodnoty celkovej alebo lokálnej fyzickej záťaže zamestnancov,*
 - c. *nedodržiavať limitné hodnoty vynakladaných svalových síl alebo frekvencie pohybov,*
 - d. *nedodržiava smerné hmotnostné hodnoty pri manipulácii s bremenami alebo ďalšie minimálne bezpečnostné alebo zdravotné požiadavky pri ručnej manipulácii s bremenami v súlade s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami alebo*
 - e. *nezabezpečí technické, organizačné alebo iné opatrenia, ktoré vylúčia alebo znížia na najnižšiu možnú alebo dosiahnuteľnú mieru zvýšenú fyzickú záťaž pri práci,*
- d) *poruší niektorú z povinností v oblasti ochrany zdravia pred psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, teda:*
- a. *nezabezpečí hodnotenie psychickej pracovnej záťaže alebo senzorickej záťaže zamestnancov,*
 - b. *nezabezpečí technické, organizačné alebo iné opatrenie, ktoré vylúči alebo zníži na najnižšiu možnú alebo dosiahnuteľnú mieru zvýšenú psychickú pracovnú záťaž alebo senzorickú záťaž zamestnanca alebo*
 - c. *nedodržiava minimálne bezpečnostné alebo zdravotné požiadavky pri práci so zobrazovacími jednotkami v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami*
- e) *nezabezpečí v súlade s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 338/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci technické, organizačné a iné opatrenia, ktoré vylúčia alebo znížia expozíciu zamestnancov biologickým faktorom na najnižšiu možnú alebo dosiahnuteľnú mieru.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí fyzická osoba - podnikateľ alebo právnická osoba, ak

- a) *nesplní nariadené opatrenie na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení, a to:*
- a. *opatrenia na ochranu Slovenskej republiky pred zavlečením prenosných ochorení,*
 - b. *hlásenie prenosného ochorenia alebo podozrenia na závažné alebo rýchlo sa šíriace prenosné ochorenie,*
 - c. *odber vzoriek biologického materiálu od ľudí alebo vzoriek pitnej vody alebo vody na kúpanie vrátane odberu vzoriek potravín alebo hotových pokrmov, kozmetických výrobkov alebo vzoriek pracovného prostredia alebo vnútorného prostredia budov na zisťovanie ich zdravotnej bezpečnosti, na vykonávanie laboratórneho určovania pôvodcov prenosných ochorení vrátane zisťovania citlivosti na antimikróbne látky,*
 - d. *opatrenia na zabránenie šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí,*

- e. *zákaz alebo obmedzenie výkonu povolania u osôb chorých na prenosné ochorenie alebo podozrivých z takého ochorenia,*
- f. *zákaz alebo obmedzenie používania pitnej vody, ktorá nie je zdravotne bezpečná, vrátane zákazu požívania potravín, pokrmov alebo nápojov,*
- g. *zákaz používania vody, ktorá nespĺňa medzné hodnoty ukazovateľov kvality vody na kúpanie,*
- h. *zabezpečenie dostatočného množstva zdravotne bezpečnej pitnej vody,*
- i. *opatrenia zakazujúce alebo obmedzujúce hromadné podujatia,*
- j. *zákaz činnosti alebo prevádzky,*
- k. *zabezpečenie dostatočného množstva zdravotne bezpečnej pitnej vody,*
- l. *monitorovanie zdravotného stavu ľudí s cieľom identifikácie a analýzy faktorov ovplyvňujúcich vznik chorôb,*
- m. *zákaz alebo obmedzenie uvádzania do obehu alebo použitia nebezpečných chemických látok alebo chemických prípravkov alebo iných výrobkov ohrozujúcich verejné zdravie,*
- n. *zákaz používania zdraviu škodlivých potravín, pokrmov alebo nápojov,*
- o. *zákaz alebo obmedzenie prevádzky v budovách a zariadeniach, ktoré môžu ohroziť verejné zdravie,*
- p. *zákaz alebo obmedzenie hromadného podujatia,*
- q. *obmedzovanie pôsobenia zdraviu škodlivých faktorov práce alebo pracovného prostredia na zamestnancov technickými, organizačnými alebo inými ochrannými alebo preventívnymi opatreniami vrátane zabezpečenia pitného režimu pre zamestnancov, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia,*
- r. *obmedzenie negatívneho vplyvu rizikových prác na zamestnancov,*
- s. *preventívne očkovanie u zamestnancov vystavených riziku infekcie,*
- t. *určenie minimálneho rozsahu alebo frekvencie sledovania faktorov pracovných podmienok, lehôt alebo minimálnej náplne lekárskeho preventívneho prehliadok u zamestnancov, ak ide o mimoriadnu situáciu, nehodu alebo núdzový stav na pracovisku,*
- u. *zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania alebo používania materiálov, chemických látok alebo prípravkov, nástrojov, strojov, zariadení, pracovných alebo technologických postupov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce alebo ohrozujú zdravie zamestnancov,*
- v. *hygienická očista osôb alebo dekontaminácia terénu, budov, materiálu alebo dopravných prostriedkov,*
- w. *zákaz výroby, úpravy, úschovy, dopravy, dovozu, predaja alebo iného nakladania s vecami, ktorými sa môžu šíriť ochorenia u ľudí, prípadne príkaz na ich neškodné odstránenie,*
- x. *zákaz alebo obmedzenie styku časti obyvateľstva s ostatným obyvateľstvom pri hromadnom výskyte závažného ochorenia,*
- y. *zákaz alebo obmedzenie prevádzky zariadení, v ktorých dochádza k zhromažďovaniu osôb,*
- z. *zákaz používania vody alebo predmetov podozrivých z kontaminácie alebo regulácia spotreby vody,*
- aa. *zákaz používania potravín, pokrmov alebo nápojov v zariadeniach spoločného stravovania,*
- bb. *varovné označenie objektov, ak sa na ne vzťahujú opatrenia podľa predošlých 6 písmen,*
- cc. *profylaxia,*
- dd. *mimoriadny režim prevádzkovania kolektívnych zariadení,*

- ee. odber alebo transport biologického materiálu,
 - ff. výdaj alebo používanie špeciálnych osobných ochranných pracovných pomôcok,
 - gg. bezpečná likvidácia kontaminovaného materiálu,
 - hh. nútená izolácia osôb chorých na prenosné ochorenie, ktoré odmietajú nariadené opatrenia, ktorými sú izolácia v domácom prostredí alebo v zdravotníckom zariadení, prípadne inom určenom zariadení, zvýšený zdravotný dozor, lekársky dohľad, karanténne opatrenia,
 - ii. vykonanie dezinfekcie alebo regulácie živočíšnych škodcov,
 - jj. vyčlenenie lôžok na zabezpečenie ústavnej zdravotnej starostlivosti zvýšenému počtu chorých alebo pri závažných infekciách na zabezpečenie izolácie osôb podozrivých z ochorenia alebo podozrivých z nákazy počas maximálneho inkubačného času ochorenia,
 - kk. osobitná manipulácia s mŕtvymi, vyčlenenie miest alebo určenie spôsobu pochovávania zvýšeného počtu zomretých.
- b) vykonáva činnosť v rozpore s nariadeným opatrením,
 - c) nepredloží na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva:
 - a. návrh na uvedenie priestoru do prevádzky, návrhu na zmenu v jeho prevádzkovaní alebo, ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, návrh na uvedenie priestoru do skúšobnej prevádzky,
 - b. prevádzkový poriadok alebo návrh na jeho zmenu,
 - c. návrh na zotavovacie podujatie,
 - d. návrh na vodárenskú úpravu pitnej vody alebo návrh na vodárenskú úpravu pitnej vody vrátane použitia chemických látok na úpravu pitnej vody,
 - e. návrh na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia alebo na činnosť, ktorá môžu mať za následok vystavenie zamestnancov biologickým faktorom,
 - d) do času kladného posúdenia sa nezdrží vykonávania posudzovaných opatrení alebo činností,
 - e) nesplní povinnosť kvalitatívne a kvantitatívne zisťovať zdraviu škodlivé faktory životného prostredia alebo pracovného prostredia, ktoré používa pri svojej činnosti alebo ktoré pri jej činnosti vznikajú, alebo ktorých používanie alebo prípustné hodnoty sú upravené osobitnými predpismi, napríklad nariadením vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci,
 - f) opomenie povinnosť hodnotiť zdravotné riziká vyplývajúce z expozície faktorom pracovných podmienok podľa osobitných predpisov, napríklad podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci,
 - g) poruší povinnosť vypracovať prevádzkový poriadok alebo povinnosť predložiť ho na schválenie alebo návrh na jeho zmenu príslušnému orgánu verejného zdravotníctva, nedodržiava schválené pracovné postupy alebo schválený prevádzkový poriadok,
 - h) nezabezpečí primeraný zdravotný dohľad pre zamestnancov s ohľadom na špecifické riziká vrátane rešpektovania špecifických požiadaviek vyplývajúcich z rodových príslušností tak, aby muži a ženy mali rovnakú možnosť výkonu práce,
 - i) neumožní účasť svojich zamestnancov na povinných lekárskech preventívnych prehliadkach vo vzťahu k ich práci, vyšetreniach alebo očkovaníach, a to v nevyhnutne potrebnom rozsahu,
 - j) nezabezpečí na pracovisku podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými alebo psychologickými požiadavkami práce,
 - k) nezabezpečí na zamedzenie vzniku, šíreniu a na obmedzenie výskytu prenosných ochorení dezinfekciu alebo reguláciu živočíšnych škodcov alebo vykonáva dezinfekciu alebo reguláciu živočíšnych škodcov, ak ide o bežnú činnosť, ktorá je súčasťou čistenia a bežných pracovných postupov, použitím iných prípravkov ako tých, ktoré sú určené na daný účel, alebo nekontroluje účinnosť alebo efektívnosť vykonanej činnosti,

- l) *s prihliadnutím na charakter práce nezabezpečí vybavenie pracovísk zariadeniami na osobnú hygienu,*
- m) *nesplní oznamovaciu povinnosť bezodkladne oznámiť úradu verejného zdravotníctva alebo regionálnemu úradu verejného zdravotníctva okolnosť významnú na predchádzanie vzniku alebo šíreniu prenosného ochorenia alebo iného ochorenia alebo ochorenia podmieneného prácou alebo neposkytne mu informáciu dôležitú pre epidemiologické vyšetrenie alebo pre posudzovanie ochorenia vo vzťahu k vykonávanej práci,*
- n) *nesplní povinnosť písomne oznámiť regionálnemu úradu verejného zdravotníctva organizovanie hromadných podujatí spojených s poskytovaním stravovania alebo občerstvenia,*
- o) *nenahlási regionálnemu úradu verejného zdravotníctva profesijnú otravu alebo ochorenie podmienené prácou,*
- p) *neposkytuje osobám vykonávajúcim štátny zdravotný dozor súčinnosť pri výkone ich oprávnení tak, že:*
 - a. *ako fyzická osoba – podnikateľ, vykonávajúca činnosť, ktorá je predmetom štátneho zdravotného dozoru, nepreukáže svoju totožnosť,*
 - b. *neumožní im vstúpiť na pozemok, do prevádzkarne, zariadenia alebo objektu, ktoré súvisia s predmetom štátneho zdravotného dozoru, alebo ich na požiadanie nesprevádza,*
 - c. *neumožní odobrať vzorku v množstve alebo v rozsahu potrebnom na vyšetrenie alebo vykonať jej odborné posúdenie,*
 - d. *neumožní vykonávať zistenia vrátane potrebnej fotodokumentácie, video dokumentácie alebo zvukového záznamu,*
 - e. *neposkytne požadované informáciu, údaj, vysvetlenie alebo podklad alebo neumožní nazrieť do príslušného dokladu alebo*
 - f. *nepodrobí sa na mieste vykonávania štátneho zdravotného dohľadu opatreniu na odstránenie zistených nedostatkov alebo*
- q) *marí výkon štátneho zdravotného dozoru alebo nesplní alebo nestrpí uložené opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, a to tak, že nedodrží:*
 - a. *zákaz používania pitnej vody, ktorá nie je zdravotne bezpečná,*
 - b. *zákaz využívania vody na kúpanie, ak nespĺňa požiadavky podľa legislatívy,*
 - c. *zákaz používania prístroja alebo zariadenia, ktoré bezprostredne ohrozujú zdravie ľudí,*
 - d. *nariadenie uzatvorenia prevádzky alebo jej časti na potrebné obdobie, ak sa pri výkone kontroly zistí také porušenie tohto zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu upravujúceho ochranu verejného zdravia, ktoré môže mať bezprostredne za následok riziko vážneho poškodenia zdravia ľudí alebo*
 - e. *nariadenie vykonania špeciálneho merania, analýzy alebo vyšetrenia na účely hodnotenia zdraviu škodlivých faktorov alebo ich vplyvu na verejné zdravie.*

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí fyzická osoba - podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá prevádzkuje pieskovisko, ak nezabezpečí pravidelné čistenie alebo udržiavanie pieskoviska tak, aby nepredstavovalo riziko ohrozenia zdravia v dôsledku jeho mikrobiálneho alebo iného znečistenia, alebo nedodrží najvyššie prípustné množstvo mikrobiálneho alebo iného znečistenia pôdy ustanovené všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky upravujúcim požiadavky na pieskoviská.

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí fyzická osoba - podnikateľ alebo právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je predaj alebo iné zaobchádzanie s veľmi jedovatými látkami a prípravkami alebo s jedovatými látkami a prípravkami, ak

- a) *poruší zákaz predávať alebo vydávať fyzickej osobe veľmi jedovaté látky alebo prípravky,*
- b) *predá alebo vydá jedovatú látku alebo prípravok osobe mladšej ako 18 rokov alebo pri samoobslužnom predaji ju nevydá osobne predavač,*
- c) *predáva jedovatú látku alebo prípravok v predajni poživatín a hračiek.*

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ak hovorí o zamestnávateľovi, má na mysli zamestnávateľa zamestnancov v pracovnom pomere, ale i zamestnávateľa osôb v akomkoľvek obdobnom pracovnom vzťahu, v prípade KLUBU SLOVENSKÝCH TURISTOV teda aj KLUB SLOVENSKÝCH TURISTOV vo vzťahu k značkárom.

Pri priestupkoch alebo iných správnych deliktoch, ktorými je porušený zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je potrebné si uvedomiť, že vzhľadom na situáciu môže byť v niektorých prípadoch spáchaný aj priestupok fyzickou osobou, aj iný správny delikt spáchaný fyzickou osobou pri svojej podnikateľskej činnosti alebo právnickou osobou. Dôležité je, či došlo ku konaniam tých ktorých osôb, ktoré sú popísané vyššie. Ak fyzická osoba koná v mene právnickej osoby, nejedná sa o priestupok fyzickej osoby, ale o správny delikt právnickej osoby, ktorej je fyzická osoba zodpovedná buď v zmysle vnútorných predpisov, alebo pracovnoprávne, príp. obojako.

Ďalším významným právnym predpisom správneho práva je zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento upravuje celý rad povinností. Zodpovednosť za porušenia povinností uložených týmto zákonom, ktoré sú priestupkami, však upravuje zákon o priestupkoch. Je tomu tak zrejme preto, lebo priestupky na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky sú veľmi spoločensky rozšírené a je ich možné považovať za natoľko bežné priestupky, že ich upravuje zákon o priestupkoch. **V turistickej činnosti prichádzame bežne do styku s dopravnými predpismi, či už v rámci pešej turistiky, cykloturistiky, alebo aj jazdeckej turistiky. Nehovoriac o tom, že na mnohé podujatia sa dopravujeme autami.**

Priestupky na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky možno rozdeliť na 3 kategórie:

- 1) najzávažnejšie – výslovne sú popísané v § 22 ods. 1 písm. a) – i) zákona o priestupkoch,
- 2) iné závažné – odkazuje na ne § 22 ods. 1 písm. j) zákona o priestupkoch a jedná sa o porušenie povinností vymenovaných v § 137 ods. 2 zákona o cestnej premávke,
- 3) iné, t. j. nie závažné – jedná sa o porušenie akejkoľvek inej povinnosti stanovenej zákonom o cestnej premávke.

Rozdiel medzi nimi sa prejavuje aj v rozhraní pokút, ktoré je možné za ne uložiť.

Ďalším zákonom stanovujúcim administratívnoprávnu zodpovednosť je zákon č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchranej službe. Aj v tomto zákone sa zodpovednosť rozdeľuje na priestupky a iné správne delikty.

Priestupku sa v zmysle § 13 ods. 1 dopustí ten, kto

- a) ako vlastník neumožní vstup príslušníkom horskej služby, prípadne vjazd dopravným prostriedkom na nehnuteľnosti pri plnení úloh podľa uvedeného zákona, alebo ak nestrpí umiestnenie výstražného, informačného alebo iného zariadenia súvisiaceho s bezpečnosťou osôb alebo umiestnenie zabezpečovacieho zariadenia,
- b) ako prevádzkovateľ lyžiarskej trate nevydá alebo na viditeľnom mieste neumiestní pravidlá správania sa na lyžiarskej trati,
- c) ako organizátor športového alebo iného podujatia v horskej oblasti, pri ktorom môže dôjsť k ohrozeniu života alebo zdravia, neohlási horskej službe najmenej tri dni pred jeho konaním zameranie alebo miesto konania podujatia, alebo v prípade potreby neprerokuje s horskou službou bezpečnostné opatrenia, alebo
- d) ako osoba, ktorá sa nachádza v horskej oblasti,
 - a. nedodrží pokyn horskej služby, neriadi sa výstražným, informačným alebo iným zariadením súvisiacim s bezpečnosťou osôb v horskej oblasti,
 - b. správa sa tak, že ohrozuje vlastný život, zdravie alebo majetok alebo život, zdravie alebo majetok iných osôb,
 - c. neohlási bezodkladne horskej službe poškodenie zdravia alebo nezvestnosť inej osoby v horskej oblasti alebo informáciu súvisiacu s poškodením zdravia alebo s nezvestnosťou inej osoby v horskej oblasti, alebo
 - d. sa nezapíše pred začatím vychádzky, túry alebo výstupu do knihy vychádzok a výstupov,

Iného správneho deliktu sa v zmysle § 14 ods. 1 zákona dopustí ten, kto

- a) ako vlastník neumožní vstup príslušníkom horskej služby, prípadne vjazd dopravným prostriedkom na nehnuteľnosti pri plnení úloh podľa uvedeného zákona, alebo ak nestrpí umiestnenie výstražného, informačného alebo iného zariadenia súvisiaceho s bezpečnosťou osôb alebo umiestnenie zabezpečovacieho zariadenia,
- b) ako právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá poskytuje ubytovacie služby v horskej oblasti,
 - a. neposkytne ubytovanie alebo prístrešok osobe, ktorej život je ohrozený alebo ktorej zdravie je ohrozené v dôsledku náhleho zhoršenia počasia, pôsobenia iného prírodného živlu, v dôsledku úrazu alebo iného náhleho zhoršenia zdravotného stavu,
 - b. neohlási bezodkladne horskej službe informáciu o osobe, ktorej sa poskytlo ubytovanie alebo prístrešok podľa písmena a.,
 - c. nevedie knihu vychádzok a výstupov, ktorá obsahuje meno a priezvisko osoby, čas odchodu a predpokladaného príchodu a trasu vychádzky, túry alebo výstupu, alebo
 - d. neoznámí horskej službe nezvestnú osobu, ktorá je ubytovaná v jej zariadení,
- c) ako právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá poskytuje ubytovacie služby alebo stravovacie služby v horskej oblasti,
 - a. neposkytne prvú pomoc v prípade ohrozenia života alebo zdravia alebo nezabezpečí odbornú lekársku pomoc, alebo
 - b. nezriadi na všeobecne prístupnom a viditeľnom mieste vývesnú tabuľu, na ktorej uverejňuje pokyny horskej služby a iné údaje týkajúce sa bezpečnosti osôb v horskej oblasti,
- d) ako prevádzkovateľ lyžiarskej trate
 - a. nevydá alebo na viditeľnom mieste neumiestní pravidlá správania sa na lyžiarskej trati,
 - b. neoznačí viditeľne lyžiarsku trať alebo stupeň jej náročnosti,

- c. nezabezpečí zjazdnosť alebo bezpečnosť označenej lyžiarskej trate počas prevádzkového času zariadenia určeného na osobnú lanovú dopravu, alebo
- d. nezabezpečí pri úraze na lyžiarskej trati prvú pomoc alebo podľa potreby prepravu zranenej osoby do miesta, kde sa jej poskytne neodkladná zdravotná starostlivosť,
- e) ako prevádzkovateľ zariadenia určeného na osobnú lanovú dopravu neumožní bezplatne prednostnú prepravu príslušníka horskej služby pri plnení jeho stanovených úloh alebo člena občianskeho združenia pri záchranej činnosti alebo preventívnej činnosti, ak je táto činnosť organizovaná horskou službou, alebo zamestnanca inej záchranej služby alebo zachraňovanej osoby na zariadení určenom na osobnú lanovú dopravu, ak to umožňujú prevádzkové podmienky, a to aj mimo prevádzkového času, alebo
- f) ako organizátor športového alebo iného podujatia v horskej oblasti, pri ktorom môže dôjsť k ohrozeniu života alebo zdravia, neohlási najmenej tri dni pred jeho konaním horskej službe zameranie alebo miesto konania podujatia alebo v prípade potreby neprerokuje s horskou službou bezpečnostné opatrenie.

Posledným zákonom správneho práva, ktorému sa poverujeme, je zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi.

V zmysle § 61 zákona sa priestupku na úseku ochrany pred požiarmi dopustí ten, kto:

- a) nedodrží vyznačené zákazy alebo príkazy týkajúce sa ochrany pred požiarmi alebo neobstaráva, neinštaluje alebo neudržiava v akcieschopnom stave požiarnotechnické zariadenia, požiarné vodovody, hasiace látky alebo iné vecné prostriedky ochrany pred požiarmi, alebo nezabezpečí vykonanie ich kontroly,
- b) neumožní alebo sťaží vykonanie preventívnej protipožiarnnej kontroly alebo iných opatrení na úseku ochrany pred požiarmi,
- c) neoznámí bez zbytočného odkladu príslušnému okresnému riaditeľstvu požiari, ktorý vznikol v objekte v jeho vlastníctve alebo užívaní,
- d) neumožní umiestnenie signalizačného alebo poplachového zariadenia slúžiaceho na účely ochrany pred požiarmi za primeranú náhradu,
- e) neumožní orgánom štátneho požiarného dozoru vykonanie potrebných úkonov pri zisťovaní príčin vzniku požiarov,
- f) poruší zásady bezpečnej prevádzky tepelných, elektrických, plynových a iných spotrebičov,
- g) nezabezpečí kontrolu, čistenie a odborné preskúšanie komínov,
- h) nevykoná v určenej lehote opatrenia uložené obcou na odstránenie nedostatkov, ktoré môžu viesť k vzniku požiariu alebo k sťaženiu záchrany osôb a majetku,
- i) poškodí, odstráni, zneužije alebo inak zníži účinnosť požiarnotechnických zariadení, požiarnych vodovodov, sťažuje k nim prístup, bezdôvodne privolá hasičskú jednotku, bezdôvodne vyvolá požiarny poplach alebo zneužije linku tiesňového volania,
- j) neposkytne osobnú pomoc alebo vecnú pomoc v súvislosti so zdolávaním požiariu, ak ju na to vyzve veliteľ,
- k) nedodrží predpisy o skladovaní, ukladaní a manipulácii s horľavými látkami a horenie podporujúcimi látkami alebo znemožní prístup k rozvodným zariadeniam elektrickej energie, plynu a vody,
- l) nezabezpečí riešenie a dodržiavanie požiadaviek na protipožiarnu bezpečnosť stavieb pri uskutočňovaní stavieb, pri ich užívaní alebo pri zmene užívania stavieb,
- m) poruší príkazy alebo zákazy týkajúce sa manipulácie s otvoreným ohňom na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiariu alebo poruší zákaz fajčenia, alebo svojím konaním spôsobí vznik požiariu,

- n) *neumožní hasičskej jednotke vstup na nehnuteľnosť pri zdolávaní požiaru alebo inak sťaží vykonanie opatrení nevyhnutných na zdlanie požiaru alebo pri záchranných prácach,*
- o) *poruší rozhodnutie o vylúčení vecí z používania,*
- p) *vykonáva činnosti, na ktorých výkon nemá osobitné oprávnenie alebo odbornú spôsobilosť, ktoré sa vyžadujú na výkon takýchto činností,*
- q) *nedodrží zásady protipožiarnej bezpečnosti pri činnostiach spojených so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru alebo v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru,*
- r) *vypaľuje porasty bylín, kríkov a stromov alebo zakladá oheň v priestoroch alebo na miestach, kde by mohlo dôjsť k jeho rozšíreniu, alebo*
- s) *nezabezpečí plnenie opatrení v súvislosti s ochranou lesov pred požiarimi, ktoré sú v jej vlastníctve, správe alebo v užívaní.*

Iného správneho deliktu sa v zmysle § 59 zákona dopustí ten, kto

- a) *nevykonáva pravidelnú preventívnu protipožiarnu prehliadku,*
- b) *nezabezpečí podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonávanie opatrenia na zabezpečenie ochrany pred požiarimi v mimopracovnom čase,*
- c) *nezriadi a nevybaví potrebný počet ohlasovní požiarov,*
- d) *neoznámí bez zbytočného odkladu príslušnému okresnému riaditeľstvu každý požiar, ktorý vznikol v objektoch, priestoroch a na veciach v jeho vlastníctve, správe alebo užívaní,*
- e) *neobstaráva a neinštaluje v objektoch, zariadeniach a v priestoroch so zreteľom na nebezpečenstvo vzniku požiaru požiarne vodovody, zariadenia na dodávku vody na hasenie požiarov, hasiace látky, hasičskú techniku, vecné prostriedky ochrany pred požiarimi, neinštaluje požiarne výťahy, evakuačné výťahy, technické vybavenie únikových ciest, prostriedky na vyhlásenie požiarneho poplachu, vhodné druhy požiarnotechnických zariadení, neprevádzkuje ich v akcieschopnom stave, nezabezpečuje vykonávanie ich kontroly a údržby osobou s odbornou spôsobilosťou, ak tak ustanovuje tento zákon, nevedie a neuchováva o ich prevádzkovaní dokumentáciu,*
- f) *nezabezpečí, aby pri uskutočňovaní stavieb a ich užívaní alebo zmene ich užívania boli splnené požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť, alebo nezabezpečí, aby pri užívaní stavieb a zmene ich užívania nedošlo k zníženiu protipožiarnej bezpečnosti stavieb alebo ich častí, bezpečnosti osôb alebo k sťaženiu zásahu hasičských jednotiek,*
- g) *nezriadi protipožiarne hliadky a nezabezpečí odbornú prípravu ich členov podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonávanie,*
- h) *nezabezpečuje školenie zamestnancov o ochrane pred požiarimi a overovanie ich vedomostí,*
- i) *neurčí požiarnotechnické charakteristiky výrobkov a zásady ich bezpečného používania a skladovania,*
- j) *neurčí miesta so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru alebo ich neoznačí príkazmi, zákazmi a pokynmi podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonávanie,*
- k) *nedodrží zásady inštalácie a prevádzkovania palivových spotrebičov, elektrotepelných spotrebičov a zariadení ústredného vykurovania podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonávanie,*
- l) *nevypracuje a nevedie ustanovenú dokumentáciu o ochrane pred požiarimi alebo ju neudržiava v súlade so skutočným stavom,*
- m) *používa požiarnotechnické zariadenia, požiarne vodovody, zdroje vody na hasenie požiarov, hasiace látky, hasičskú techniku a vecné prostriedky ochrany pred požiarimi, na ktoré nebol vydaný certifikát, ak sa certifikát podľa osobitných predpisov vyžaduje,*
- n) *nezabezpečí plnenie úloh na úseku ochrany pred požiarimi osobami, ktoré majú požadovanú odbornú spôsobilosť alebo osobitné oprávnenie,*

- o) neumožní umiestnenie signalizačného alebo poplachového zariadenia slúžiaceho na účely ochrany pred požiarom za primeranú náhradu,*
- p) neumožní alebo sťaží výkon štátneho požiarneho dozoru,*
- q) neposkytne potrebné doklady, súčinnosť a pomoc pri zisťovaní príčin vzniku požiarov,*
- r) nezabezpečí v objektoch a priestoroch v jeho vlastníctve, správe alebo užívaní pravidelné čistenie a kontrolu komínov alebo nezabezpečí osobou s odbornou spôsobilosťou odborné preskúšanie komínov pred pripojením spotrebiča na komín, pred zámenou lokálneho spotrebiča palív na ústredný alebo etážový zdroj tepla, alebo pred zmenou druhu paliva,*
- s) nezabezpečí v súvislosti s vlastníctvom lesov, so správou lesov alebo s hospodárením v lesoch plnenie opatrení na predchádzanie vzniku požiarov lesa podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonanie,*
- t) nezabezpečí vykonávanie pravidelnej kontroly stavu požiarotechnických, technických a technologických zariadení, hasičskej techniky a vecných prostriedkov ochrany pred požiarom,*
- u) nezabezpečí vykonávanie opatrení podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonanie na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, pri činnostiach spojených so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru alebo pri podujatiach, na ktorých sa zúčastňuje väčší počet osôb,*
- v) nezriadi hasičskú jednotku, ak tak rozhodlo krajské riaditeľstvo, nezabezpečí jej pripravenosť a akcieschopnosť, zruší hasičskú jednotku alebo zníži jej početný stav bez súhlasu krajského riaditeľstva,*
- w) neoznačí a neudržiava trvale voľné únikové východy, únikové a zásahové cesty, nástupné plochy a prístup k nim, prístup k uzáverom rozvodných zariadení elektrickej energie, plynu, vody, k požiarotechnickým zariadeniam, zdrojom vody na hasenie požiarov, požiarovým vodovodom a k zariadeniam na vyhlásenie požiarneho poplachu,*
- x) nesplní rozhodnutie o vylúčení veci z používania alebo o zastavení prevádzky,*
- y) nedodrží zásady skladovania, ukladania a manipulácie s horľavými látkami podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonávanie,*
- z) neposkytne na výzvu veliteľa zásahu potrebnú vecnú pomoc alebo neumožní vstup na nehnuteľnosti v súvislosti so zdoľávaním požiaru, zamedzením jeho šírenia alebo s vykonávaním záchranných prác,*
- aa) nesplní povinnosti vyplývajúce pre ňu z opatrení uložených orgánom vykonávajúcim štátny požiarový dozor alebo obcou,*
- bb) vykonáva činnosti, na ktorých výkon nemá oprávnenie, ktoré sa z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti vyžaduje na ich vykonávanie,*
- cc) vypaľuje porasty bylín, kríkov a stromov alebo zakladá oheň v priestoroch alebo na miestach, kde by mohlo dôjsť k jeho rozšíreniu, alebo spaľuje horľavé látky na voľnom priestranstve bez písomného súhlasu okresného riaditeľstva,*
- dd) nezabezpečí v súvislosti s vlastníctvom lesov, so správou lesov alebo hospodárením v lesoch plnenie opatrení na účinné zdoľávanie požiarov lesa podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonanie alebo*
- ee) nesplní povinnosti vyplývajúce pre ňu z opatrení uložených krajským riaditeľstvom.*

iv. Pracovnoprávna zodpovednosť

Pracovné právo sa zaraďuje do súkromného práva. Jeho predmetom sú teda rovnocenné vzťahy, medzi zamestnancom a zamestnávateľom, ktorým z týchto vzťahov vyplýva množstvo povinností. V prípade ich porušenia nastupuje pracovnoprávna zodpovednosť. Táto vzniká len v 2 prípadoch:

- a) zamestnanec poruší svoju povinnosť uloženú zákonníkom práce alebo na jeho základe a musí sa zodpovedať zamestnávateľovi, alebo
- b) zamestnávateľ poruší svoju povinnosť uloženú zákonníkom práce alebo na jeho základe a musí sa zodpovedať zamestnancovi.

Pracovnoprávnu zodpovednosť si teda netreba zamieňať s administratívno-právnou zodpovednosťou, kedy sa, či už zamestnanec, alebo zamestnávateľ, zodpovedá štátu konajúcemu jeho orgánom, najmä inšpekciou práce. Pracovnoprávna zodpovednosť je zodpovednosť, kedy má niečo plniť zamestnanec zamestnancovi alebo zamestnanec zamestnávateľovi.

Pracovné právo je kodifikované právne odvetvie. Má svoj základný kódex, ktorým je zákon č. 311/2001 Z. z., zákonník práce.

Zákonník práce v zmysle jeho § 1 ods. 1 upravuje individuálne pracovnoprávne vzťahy v súvislosti s výkonom závislej práce fyzických osôb pre právnické osoby alebo fyzické osoby a kolektívne pracovnoprávne vzťahy.

Závislá práca je v zmysle § 1 ods. 2 zákonníka práce vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca. Je ňou výlučne osobný výkon práce zamestnanca pre zamestnávateľa podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, za mzdu alebo odmenu v pracovnom čase na náklady zamestnávateľa, jeho výrobnými prostriedkami a na zodpovednosť zamestnávateľa, ide o výkon práce, ktorá pozostáva prevažne z opakovania určených činností.

Závislá práca môže byť v zmysle § 1 ods. 3 zákonníka práce vykonávaná výlučne v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu, t. j. na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru v zmysle § 223 – 228a zákonníka práce, teda na základe dohody o vykonaní práce v zmysle § 226 zákonníka práce, dohody o brigádnickej práci študentov v zmysle §§ 227 a 228 zákonníka práce alebo dohody o pracovnej činnosti v zmysle § 228a zákonníka práce, alebo výnimočne za podmienok ustanovených v tomto zákone aj v inom pracovnoprávnom vzťahu. Závislou prácou nie je podnikanie alebo iná zárobková činnosť založená na zmluvnom občianskoprávnom alebo zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov. Na vzťahy uvedené v predošlej vete sa teda nebude vzťahovať zákonník práce, a nie sú ani pracovnoprávnymi vzťahmi. Pracovnoprávnymi vzťahmi nie sú ani dobrovoľnícke vzťahy. Nie sú nimi teda žiadne neplatené vzťahy. Vzťahy, na základe ktorých však značkári vykonávajú značkársku činnosť, nimi sú.

Zamestnávateľom je v zmysle § 7 ods. 1 zákonníka práce právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu v pracovnoprávnom vzťahu, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch.

Zamestnancom je v zmysle § 11 ods. 1 zákonníka práce fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávných vzťahoch, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu.

Z hľadiska zodpovednosti zákonník práce v 1. rade upravuje povinnosť predchádzať škodám.

Zamestnávateľ je podľa § 177 ods. 1 zákonníka práce povinný svojim zamestnancom zabezpečovať také pracovné podmienky, aby mohli riadne plniť svoje pracovné úlohy bez ohrozenia života, zdravia a majetku. Ak zistí nedostatky, je povinný urobiť opatrenia na ich odstránenie.

Na ochranu svojho majetku je zamestnávateľ podľa § 177 ods. 2 zákonníka práce oprávnený vykonávať v nevyhnutnom rozsahu kontrolu vecí, ktoré zamestnanci vnášajú na pracovisko alebo odnášajú z pracoviska. Podrobnejšie podmienky určí zamestnávateľ v pracovnom poriadku. Pri kontrole sa musia dodržať predpisy o ochrane osobnej slobody a nesmie byť ponižovaná ľudská dôstojnosť.

Zamestnanec je podľa § 178 ods. 1 zákonníka práce povinný si počínať tak, aby nedochádzalo k ohrozeniu života, zdravia a poškodeniu majetku alebo k jeho zničeniu, ani k bezdôvodnému obohateniu.

Ak hrozí škoda, zamestnanec je povinný na ňu podľa § 178 ods. 2 zákonníka práce upozorniť vedúceho zamestnanca. Ak je na odvrátenie škody hroziacej zamestnávateľovi neodkladne potrebný zákrok, je povinný zakročiť. Túto povinnosť nemá, ak mu v tom bránia dôležité okolnosti alebo ak by tým vystavil vážnemu ohrozeniu seba alebo ostatných zamestnancov, alebo blízke osoby. Ak zamestnanec zistí, že nemá utvorené potrebné pracovné podmienky, je povinný oznámiť to vedúcemu zamestnancovi.

Zákonník práce ďalej upravuje všeobecnú zodpovednosť zamestnanca za škodu.

Zamestnanec podľa § 179 ods. 1 zákonníka práce zodpovedá zamestnávateľovi za škodu, ktorú mu spôsobil zavineným porušením povinností pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. Ak teda hovoríme o zodpovednosti v pracovnoprávných vzťahoch, postačuje pre vznik zodpovednosti zavinenie z nedbanlivosti. Samozrejme s tou výnimkou, že by bolo priamo na konkrétnom mieste v zákone stanovené, že zamestnanec v danom prípade zodpovedá výlučne len za úmyselné zavinenie. Zamestnanec však nezodpovedá za škodu vzniknutú náhodou. Kedy sa už jedná o nedbanlivosť, na toto je potrebné použiť ustanovenia zákona o priestupkoch. Aj v tomto texte je nedbanlivosť definovaná v článku o administratívnoprávnej zodpovednosti. Zamestnávateľ je povinný preukázať zamestnancovo zavinenie.

Zamestnanec podľa § 179 ods. 2 zákonníka práce zodpovedá aj za škodu, ktorú spôsobil úmyselným konaním proti dobrým mravom. V tomto prípade sa napríklad vyžaduje úmysel. Avšak je ťažko predstaviteľné, že by sa dalo konať proti dobrým mravom z nedbanlivosti.

Zodpovednosť zamestnanca môže nastať len v prípade, že disponuje vôľovou aj rozpoznávacou schopnosťou v čase porušenia povinnosti. Teda len za podmienky, že je príčetný. V zmysle § 180 zákonníka práce zamestnanec, ktorý je postihnutý duševnou poruchou, zodpovedá za škodu ním spôsobenú, len ak je schopný ovládnuť svoje konanie a posúdiť následky svojho konania. Zamestnanec, ktorý sa uvedie vlastnou vinou do takého stavu, že nie je schopný ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť následky svojho konania, zodpovedá za škodu v tomto stave spôsobenú. Po slovensky, alkohol sám o sebe nezbavuje viny. Tak je tomu u každej právnej zodpovednosti, nielen pracovnoprávnej.

Od zamestnanca, ktorý vedome neupozornil vedúceho zamestnanca na hroziacu škodu alebo nezakročil proti hroziacej škode, hoci by sa tým zabránilo bezprostrednému vzniku škody, môže zamestnávateľ podľa § 181 ods. 1 zákonníka práce požadovať, aby prispel na úhradu škody v rozsahu primeranom okolnostiam prípadu, ak ju nemožno uhradiť inak. Pritom sa prihliadne najmä na to, čo bránilo splneniu povinnosti. Náhrada škody nesmie presiahnuť sumu rovnajúcu sa štvornásobku jeho priemerného mesačného zárobku.

Podľa § 181 ods. 2 zákonníka práce zamestnanec nezodpovedá za škodu, ktorú spôsobil pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi alebo nebezpečenstva priamo ohrozujúceho život alebo

zdravie, ak tento stav sám úmyselne nevyvolal a ak si pritom počínal spôsobom primeraným okolnostiam.

Podľa § 181 ods. 3 zákonníka práce zamestnanec nezodpovedá za škodu, ktorá vyplýva z podnikateľského rizika.

Zákonník práce taktiež upravuje zodpovednosť zamestnanca za stratu zverených predmetov. Podľa § 185 ods. 1 zákonníka práce zamestnanec zodpovedá za stratu nástrojov, ochranných pracovných prostriedkov a iných podobných predmetov, ktoré mu zamestnávateľ zveril na základe písomného potvrdenia.

Zamestnanec sa v zmysle § 185 ods. 2 zákonníka práce zbaví zodpovednosti, ak sa preukáže, že strata vznikla bez jeho zavinenia.

Zamestnávateľ môže podľa § 185 ods. 3 zákonníka práce po dohode so zástupcami zamestnancov vymedziť okruh zamestnancov, s ktorými môže dohodnúť povinnosť, aby si dali poistiť predmet, ktorý im zamestnávateľ zveril podľa § 185 ods. 1 zákonníka práce pre prípad straty a zničenia.

Zákonník práce následne stanovuje rozsah a spôsob náhrady škody.

Zamestnanec, ktorý zodpovedá za škodu, je podľa § 186 ods. 1 zákonníka práce povinný nahradiť zamestnávateľovi skutočnú škodu, a to v peniazoch, ak škodu neodstráni uvedením do predchádzajúceho stavu a ak túto škodu zamestnávateľ od zamestnanca požaduje.

Základnou sankciou v pracovnom práve je teda uvedenie do predchádzajúceho stavu a, v prípade, že to nie je možné, tak náhrada škody.

Náhrada škody spôsobená z nedbanlivosti, ktorú zamestnávateľ požaduje od zamestnanca, nesmie v zmysle § 186 ods. 2 zákonníka práce u jednotlivého zamestnanca presiahnuť sumu rovnajúcu sa štvornásobku jeho priemerného mesačného zárobku pred porušením povinnosti, ktorým spôsobil škodu. Toto obmedzenie neplatí, ak ide o zodpovednosť zamestnanca za stratu zverených predmetov alebo ak bola škoda spôsobená pod vplyvom alkoholu alebo po požití omamných látok alebo psychotropných látok.

Ak bola škoda spôsobená úmyselne, môže podľa § 186 ods. 3 zákonníka práce zamestnávateľ okrem skutočnej škody požadovať aj náhradu ušlého zisku, ak by jej neuhradenie odporovalo dobrým mravom.

Ak škodu spôsobil porušením povinností aj zamestnávateľ, podľa § 187 ods. 1 zákonníka práce zamestnanec uhradí pomernú časť škody podľa miery svojho zavinenia.

Ak zodpovedá zamestnávateľovi za škodu niekoľko zamestnancov, podľa § 187 ods. 2 zákonníka práce každý z nich uhradí pomernú časť škody podľa miery svojho zavinenia.

Pri určení škody na veci sa podľa § 188 zákonníka práce vychádza z ceny veci v čase vzniku škody.

Zamestnanec, ktorý zodpovedá za stratu predmetov, je v zmysle § 189 ods. 1 zákonníka práce povinný nahradiť stratu v plnej sume.

Podľa § 191 ods. 1 zákonníka práce zamestnávateľ môže požadovať od zamestnanca náhradu škody, za ktorú mu zamestnanec zodpovedá. Požadovanú náhradu škody určí zamestnávateľ. Jedná sa teda o škodu, za ktorú zamestnanec zodpovedá. Nezodpovedá v prípade, ak škodu nezavinil, a ani ak ju spôsobil v stave nepričetnosti.

Zamestnávateľ podľa § 191 ods. 2 zákonníka práce prerokuje požadovanú náhradu škody so zamestnancom a oznámi mu ju najneskôr do jedného mesiaca odo dňa, keď sa zistilo, že škoda vznikla a že za ňu zamestnanec zodpovedá.

Ak zamestnanec uzná záväzok nahradiť škodu v určenej sume a ak s ním zamestnávateľ dohodne spôsob náhrady, je zamestnávateľ povinný podľa § 191 ods. 3 zákonníka práce uzatvoriť dohodu písomne, inak je dohoda neplatná. Osobitná písomná dohoda nie je potrebná, ak škoda bola už uhradená.

Požadovanú náhradu škody a obsah dohody o spôsobe jej úhrady s výnimkou náhrady škody nepresahujúcej 50 eur je zamestnávateľ povinný podľa § 191 ods. 4 zákonníka práce vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov.

Zákonník práce následne upravuje všeobecnú zodpovednosť zamestnávateľa za škodu.

V zmysle § 192 ods. 1 zákonníka práce zamestnávateľ zodpovedá zamestnancovi za škodu, ktorá vznikla zamestnancovi porušením právnych povinností, a to i z nedbanlivosti, alebo úmyselným konaním proti dobrým mravom pri plnení pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s ním.

Zamestnávateľ zodpovedá podľa § 192 ods. 2 zákonníka práce zamestnancovi aj za škodu, ktorú mu spôsobili porušením právnych povinností v rámci plnenia úloh zamestnávateľa zamestnanci konajúci v jeho mene.

Podľa § 192 ods. 3 zákonníka práce zamestnávateľ nezodpovedá zamestnancovi za škodu na motorovom vozidle, vlastnom náradí, vlastnom zariadení a vlastných predmetoch potrebných na výkon práce, ktoré použil pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním bez písomného súhlasu zamestnávateľa.

Zákonník práce následne upravuje osobitné typy zodpovednosti zamestnávateľa za škodu, a to zodpovednosť zamestnávateľa za škodu na odložených veciach, zodpovednosť zamestnávateľa pri odvracaní škody a zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania.

Podľa § 193 ods. 1 zákonníka práce zamestnávateľ zodpovedá za škodu na veciach, ktoré si u neho zamestnanec odložil pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním na mieste na to určenom, a ak nie je také miesto určené, potom na mieste, kde sa obvykle odkladajú. Za veci, ktoré sa do zamestnania obvykle nenosia, zamestnávateľ zodpovedá, len ak ich prevzal do úschovy, inak najviac do sumy 165, 97 eura.

Podľa § 193 ods. 2 zákonníka práce právo na náhradu škody zanikne, ak zamestnanec o nej písomne neupovedomil zamestnávateľa bez zbytočného odkladu, najneskôr v lehote 15 dní odo dňa, keď sa o škode dozvedel.

Podľa § 194 zákonníka práce zamestnanec, ktorý pri odvracaní škody hrozíacej zamestnávateľovi utrpel vecnú škodu, má voči nemu nárok na jej náhradu a na náhradu účelne

vynaložených nákladov, ak nebezpečenstvo sám úmyselne nevyvolal a ak si počínal pritom spôsobom primeraným okolnostiam. Tento nárok má aj zamestnanec, ktorý takto odvracal nebezpečenstvo hroziace životu alebo zdraviu, ak by za škodu zodpovedal zamestnávateľ. Ak utrpel škodu na zdraví, posudzuje sa táto škoda ako pracovný úraz.

Podľa § 195 ods. 1 zákonníka práce, ak u zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu zdravia alebo k jeho smrti úrazom (pracovný úraz), zodpovedá za škodu tým vzniknutú zamestnávateľ, u ktorého bol zamestnanec v čase pracovného úrazu v pracovnom pomere.

§ 195 ods. 2 zákonníka práce definuje pracovný úraz. Pracovný úraz je poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov.

Podľa § 195 ods. 3 zákonníka práce pracovný úraz nie je úraz, ktorý zamestnanec utrpel na ceste do zamestnania a späť.

V zmysle § 195 ods. 2 zákonníka práce za škodu spôsobenú zamestnancovi chorobou z povolania zodpovedá zamestnávateľ, u ktorého zamestnanec pracoval naposledy pred jej zistením v pracovnom pomere za podmienok, z ktorých vzniká choroba z povolania, ktorou bol postihnutý. Choroby z povolania sú choroby uvedené v právnych predpisoch o sociálnom zabezpečení, ak vznikli za podmienok v nich uvedených. Zoznam chorôb z povolania je uvedený v prílohe č. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Podľa § 195 ods. 3 zákonníka práce zamestnávateľ zodpovedá za škodu, aj keď dodržal povinnosti vyplývajúce z osobitných predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ak sa zodpovednosti nezbaví podľa § 196.

V zmysle § 196 ods. 1 zákonníka práce sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti celkom, ak preukáže, že jedinou príčinou škody bola skutočnosť, že

- a) škoda bola spôsobená tým, že postihnutý zamestnanec svojím zavinením porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovali a kontrolovali, alebo
- b) škodu si spôsobil postihnutý zamestnanec pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a zamestnávateľ nemohol škodu zabrániť.

V zmysle § 196 ods. 2 zákonníka práce sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti sčasti, ak preukáže, že

- a) postihnutý zamestnanec porušil svojím zavinením právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený, a že toto porušenie bolo jednou z príčin škody,
- b) jednou z príčin škody bolo, že zamestnanec bol pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok,
- c) zamestnancovi vznikla škoda preto, že si počínal v rozpore s obvyklým spôsobom správania sa tak, že je zrejmé, že hoci neporušil právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo osobitné predpisy, konal

lahkomyselne a musel si pritom byť vzhľadom na svoju kvalifikáciu a skúsenosti vedomý, že si môže privodiť ujmu na zdraví.

Ak sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti sčasti, v zmysle § 196 ods. 3 zákonníka práce sa určí časť škody, za ktorú zodpovedá zamestnanec, podľa miery jeho zavinenia. V prípade uvedenom v predošlom odseku pod písmenom c) sa zamestnancovi uhradí aspoň jedna tretina škody.

V zmysle § 196 ods. 4 zákonníka práce pri posudzovaní, či zamestnanec porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci alebo osobitné predpisy nemožno sa dovolávať len všeobecných ustanovení, podľa ktorých si má každý počínať tak, aby neohrozoval svoje zdravie a zdravie iných.

V zmysle § 196 ods. 5 zákonníka práce za vyššie uvedené lahkomyseľné konanie nemožno považovať bežnú neopatrnosť a konanie vyplývajúce z rizika práce.

Podľa § 197 zákonníka práce zamestnávateľ sa nemôže zbaviť zodpovednosti, ak zamestnanec utrpel pracovný úraz pri odvracaní škody hroziacej tomuto zamestnávateľovi alebo nebezpečenstva priamo ohrozujúceho život alebo zdravie, ak zamestnanec tento stav sám úmyselne nevyvolal.

Podľa § 198 zákonníka práce zamestnanec, ktorý utrpel pracovný úraz alebo u ktorého sa zistila choroba z povolania, má nárok v rozsahu, v ktorom zamestnávateľ zodpovedá za škodu, na poskytnutie náhrady za vecnú škodu. Ako však ustanovuje § 192 ods. 3 zákonníka práce, zamestnávateľ nezodpovedá zamestnancovi za škodu na motorovom vozidle, vlastnom náradí, vlastnom zariadení a vlastných predmetoch potrebných na výkon práce, ktoré použil pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním bez písomného súhlasu zamestnávateľa. Rozsah zodpovednosti podľa 1. vety tohto odseku je zamestnávateľ povinný prerokovať bez zbytočného odkladu so zástupcami zamestnancov a so zamestnancom.

Zákonník práce následne obsahuje spoločné ustanovenia o zodpovednosti zamestnávateľa

V zmysle § 217 ods. 1 zákonníka práce je zamestnávateľ povinný nahradiť zamestnancovi skutočnú škodu, a to v peniazoch, ak škodu neodstráni uvedením do predchádzajúceho stavu. Čiže zodpovednosť je tu úplne rovnaká, ako pri pracovnoprávnej zodpovednosti zamestnanca. Ak ide o inú škodu na zdraví ako z dôvodu pracovného úrazu alebo choroby z povolania, platia pre spôsob a rozsah jej náhrady ustanovenia o pracovných úrazoch s tým obmedzením, že jednorazové odškodnenie pozostalým nepatrí.

V zmysle § 217 ods. 2 zákonníka práce sa pri určení škody na veci vychádza z ceny veci v čase poškodenia.

Podľa § 218 zákonníka práce, ak zamestnávateľ preukáže, že škodu zaviniť aj poškodený zamestnanec, jeho zodpovednosť sa pomerne obmedzí.

Podľa § 219 zákonníka práce zamestnávateľ, ktorý nahradil poškodenému škodu, má nárok na náhradu voči tomu, kto poškodenému za takú škodu zodpovedá podľa osobitného predpisu, a to v rozsahu, ktorý zodpovedá miere tejto zodpovednosti voči poškodenému, ak nie je vopred dohodnuté inak.

§ 222 zákonníka práce upravuje zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie v pracovnoprávnych vzťahoch.

Podľa § 222 ods. 1 zákonníka práce, ak sa zamestnanec bezdôvodne obohatí na úkor zamestnávateľa alebo ak sa zamestnávateľ bezdôvodne obohatí na úkor zamestnanca, musí obohatenie vydať.

Podľa § 222 ods. 2 zákonníka práce bezdôvodné obohatenie na účely tohto zákona je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 222 ods. 3 zákonníka práce predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na čí úkor bol získaný. Musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je možné najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Podľa § 222 ods. 4 zákonníka práce s predmetom bezdôvodného obohatenia sa musia vydať aj úžitky z neho, ak ten, kto obohatenie získal, nekonal dobromyseľne.

Podľa § 222 ods. 5 zákonníka práce ten, kto predmet bezdôvodného obohatenia vydáva, má právo na náhradu potrebných nákladov, ktoré na vec vynaložil.

Podľa § 222 ods. 6 zákonníka práce vrátenie neprávom vyplatených súm môže zamestnávateľ od zamestnanca požadovať, ak zamestnanec vedel alebo musel z okolností predpokladať, že ide o sumy nesprávne určené alebo omylom vyplatené, a to v lehote do troch rokov od ich výplaty.

Vo všeobecnosti možno zhrnúť, že v pracovnoprávnych vzťahoch, je v prípade vzniku škody základnou sankciou uvedenie do pôvodného stavu. Ak toto nie je možné, podpornou sankciou je náhrada škody. V prípade vzniku bezdôvodného obohatenia je sankciou vrátenie bezdôvodného obohatenia.

V pracovnom práve však nevznikajú zodpovednostné vzťahy len v prípade vzniku škody, príp. bezdôvodného obohatenia, ale aj v prípade porušenia pracovnej disciplíny zamestnancom alebo neuspokojivého plnenia pracovných úloh.

Porušenie pracovnej disciplíny zamestnancom je jedným z dôvodov, pre ktoré môže zamestnávateľ so zamestnancom jednostranne skončiť pracovný pomer, a to okamžitým skončením alebo výpoveďou, v závislosti od druhu porušenia pracovnej disciplíny.

Charakteristickým znakom pracovnoprávnych vzťahov je, že sa v nich vykonáva závislá práca za odmenu, preto v rámci zodpovednosti zamestnanec od zamestnávateľa môže požadovať iba náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia. Zamestnávateľ však okrem náhrady škody a vydania bezdôvodného obohatenia môže požadovať aj plnenie pracovných úloh. Preto zodpovednosť zamestnanca vzniká aj v prípade neuspokojivého porušenia pracovných úloh alebo v prípade porušenia pracovnej disciplíny.

Výpoveď zamestnanca nemožno chápať ako sankciu, nakoľko zamestnanec môže dať výpoveď aj bez uvedenia dôvodu. V určitých prípadoch, ktoré sú nižšie uvedené, možno chápať ako sankciu voči zamestnávateľovi aj okamžité skončenie pracovného pomeru zamestnancom.

Výpoveď v zmysle § 63 ods. 1 zákonníka práce môže dať zamestnávateľ zamestnancovi iba v 3 prípadoch porušenia povinností zamestnanca, a to:

- a) ak zamestnanec neuspokojivo plní pracovné úlohy a zamestnávateľ ho v posledných dvoch mesiacoch písomne vyzval na odstránenie nedostatkov a zamestnanec ich v primeranom čase neodstránil,
- b) ak sú u zamestnanca dôvody, pre ktoré by s ním zamestnávateľ mohol okamžite skončiť pracovný pomer, alebo
- c) pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny; pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny možno dať zamestnancovi výpoveď, ak bol v posledných šiestich mesiacoch v súvislosti s porušením pracovnej disciplíny písomne upozornený na možnosť výpovede.

Podľa § 63 ods. 4 zákonníka práce pre porušenie pracovnej disciplíny alebo z dôvodu, pre ktorý možno okamžite skončiť pracovný pomer, môže dať zamestnávateľ zamestnancovi výpoveď iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode výpovede dozvedel, najneskôr vždy do jedného roka odo dňa, keď dôvod výpovede vznikol.

Podľa § 63 ods. 5 zákonníka práce, ak sa v priebehu uvedenej lehoty dvoch mesiacov konanie zamestnanca, v ktorom možno vidieť porušenie pracovnej disciplíny, stane predmetom konania iného orgánu, možno dať výpoveď ešte do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa zamestnávateľ dozvedel o výsledku tohto konania.

Podľa § 63 ods. 6 zákonníka práce, ak zamestnávateľ chce dať zamestnancovi výpoveď pre porušenie pracovnej disciplíny, je povinný oboznámiť zamestnanca s dôvodom výpovede a umožniť mu vyjadriť sa k nemu.

§ 64 zákonníka práce upravuje zákaz výpovede.

Podľa § 64 ods. 1 zákonníka práce zamestnávateľ nesmie dať zamestnancovi výpoveď v ochrannnej dobe, a to

- a) v dobe, keď je zamestnanec uznaný dočasne za práceneschopného pre chorobu alebo úraz, ak si túto neschopnosť úmyselne nevyvolal alebo nespôsobil pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok, a v dobe od podania návrhu na ústavné ošetrovanie alebo od nástupu na kúpeľnú liečbu až do dňa ich skončenia,
- b) pri povolaní na výkon mimoriadnej služby v období krízovej situácie odo dňa, keď bol zamestnanec povolaný na výkon mimoriadnej služby dorúčením povolávacieho rozkazu alebo keď bol na výkon mimoriadnej služby povolaný mobilizačnou výzvou alebo mobilizačným oznámením, alebo ak bol zamestnancovi výkon mimoriadnej služby nariadený, až do uplynutia dvoch týždňov po jeho prepustení z tejto služby; to platí rovnako v prípade výkonu alternatívnej služby podľa osobitného predpisu,
- c) v dobe, keď je zamestnankyňa tehotná, keď je zamestnankyňa na materskej dovolenke, keď je zamestnankyňa a zamestnanec na rodičovskej dovolenke alebo keď sa osamelá zamestnankyňa alebo osamelý zamestnanec starajú o dieťa mladšie ako tri roky,
- d) v dobe, keď je zamestnanec dlhodobo uvoľnený na výkon verejnej funkcie,
- e) v dobe, keď je zamestnanec pracujúci v noci uznaný na základe lekárskeho posudku dočasne nespôsobilým na nočnú prácu.

Podľa § 64 ods. 2 zákonníka práce, ak je zamestnancovi daná výpoveď pred začiatkom ochrannnej doby tak, že by výpovedná doba mala uplynúť v ochrannnej dobe, pracovný pomer sa skončí uplynutím posledného dňa ochrannnej doby okrem prípadov, keď zamestnanec oznámi, že na predĺžení pracovného pomeru netrvá.

V zmysle § 64 ods. 3 zákonníka práce zákaz výpovede sa nevzťahuje na výpoveď danú zamestnancovi

- a) z dôvodu, pre ktorý môže zamestnávateľ okamžite skončiť pracovný pomer, ak nejde o zamestnankyňu na materskej dovolenke a o zamestnanca na rodičovskej dovolenke; ak je daná zamestnankyni alebo zamestnancovi výpoveď z tohto dôvodu pred nástupom na materskú dovolenku a rodičovskú dovolenku tak, že by výpovedná doba uplynula v čase tejto materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, skončí sa výpovedná doba súčasne s materskou dovolenkou a rodičovskou dovolenkou,
- b) pre iné porušenie pracovnej disciplíny, ak nejde o tehotnú zamestnankyňu alebo ak nejde o zamestnankyňu na materskej dovolenke alebo zamestnankyňu a zamestnanca na rodičovskej dovolenke.

Podľa § 66 zákonníka práce zamestnancovi so zdravotným postihnutím môže dať zamestnávateľ výpoveď len s predchádzajúcim súhlasom príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, inak je výpoveď neplatná. Tento súhlas sa nevyžaduje, ak ide o výpoveď dávanú zamestnancovi, ktorý dosiahol vek určený na nárok na starobný dôchodok, alebo sú u zamestnanca dôvody, pre ktoré by s ním zamestnávateľ mohol okamžite skončiť pracovný pomer, alebo pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny.

§ 68 zákonníka práce upravuje okamžité skončenie pracovného pomeru zamestnávateľom.

Podľa § 68 ods. 1 zákonníka práce zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer výnimočne, a to iba vtedy, ak zamestnanec

- a) bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin, alebo
- b) porušil závažne pracovnú disciplínu.

V zmysle § 68 ods. 2 zákonníka práce zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol. Ak sa v priebehu uvedenej lehoty dvoch mesiacov konanie zamestnanca, v ktorom možno vidieť spáchanie úmyselného trestného činu alebo závažné porušenie pracovnej disciplíny, stane predmetom konania iného orgánu, možno okamžite skončiť pracovný pomer ešte do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa zamestnávateľ dozvedel o výsledku tohto konania.

V zmysle § 68 ods. 3 zákonníka práce zamestnávateľ nemôže okamžite skončiť pracovný pomer s tehotnou zamestnankyňou, so zamestnankyňou na materskej dovolenke alebo so zamestnankyňou a zamestnancom na rodičovskej dovolenke, s osamelou zamestnankyňou alebo s osamelým zamestnancom, ak sa stará o dieťa mladšie ako tri roky, alebo so zamestnancom, ktorý sa osobne stará o blízku osobu, ktorá je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Môže však s nimi s výnimkou zamestnankyne na materskej dovolenke a zamestnanca na rodičovskej dovolenke z dôvodu právoplatného odsúdenia pre úmyselný trestný čin alebo z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny skončiť pracovný pomer výpoveďou.

§ 69 zákonníka práce upravuje okamžité skončenie pracovného pomeru zamestnancom.

V zmysle § 69 ods. 1 zákonníka práce zamestnanec môže pracovný pomer okamžite skončiť, ak

- a) *zamestnávateľ mu nevyplatil mzdu, náhradu mzdy, cestovné náhrady, náhradu za pracovnú pohotovosť, náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca alebo ich časť do 15 dní po uplynutí ich splatnosti,*
- b) *je bezprostredne ohrozený jeho život alebo zdravie.*

V prípade b) tak môže ísť o sankciu vo vzťahu k zamestnávateľovi, ak zamestnávateľ je zodpovedný za život alebo zdravie zamestnanca, alebo aj o prípad, kedy zamestnávateľ nemá s bezprostredným ohrozením života alebo zdravia zamestnanca nič spoločné. Vtedy nejde o vyvodenie zodpovednosti, a výpoveď vtedy nemožno vnímať ani ako sankciu.

Podľa § 69 ods. 3 zákonníka práce zamestnanec môže okamžite skončiť pracovný pomer iba v lehote jedného mesiaca odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie pracovného pomeru dozvedel.

Podľa § 69 ods. 4 zákonníka práce zamestnanec, ktorý okamžite skončil pracovný pomer, má nárok na náhradu mzdy v sume svojho priemerného mesačného zárobku za výpovednú dobu dvoch mesiacov.

V prípade, v ktorom chápeme okamžité skončenie pracovného pomeru zamestnancom ako vyvodenie zodpovednosti a ako sankciu vo vzťahu k zamestnávateľovi, je vyššie uvedená náhrada ďalšou sankciou, ktorá sa uplatňuje v prípade okamžitého skončenia pracovného pomeru zamestnancom.

Ďalším prípadom pracovnoprávnej zodpovednosti je vzťah, ktorý vznikne medzi zamestnancom a zamestnávateľom neplatným skončením pracovného pomeru. Či už sa jedná o neplatné skončenie pracovného pomeru výpoveďou, dohodou, v skúšobnej dobe alebo o okamžité skončenie pracovného pomeru, v zmysle § 77 zákonníka práce tak zamestnávateľ, ako i zamestnanec môže podať na súd žalobu, ktorou sa domáha určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Musí to však stihnúť v lehote 2 mesiacov odo dňa, v ktorom malo dôjsť k skončeniu pracovného pomeru. Či platnému, či neplatnému, už určí súd. Ak v tejto lehote nie je podaná žaloba, zodpovednostný vzťah zaniká bez toho, aby došlo k sankcii.

Podľa § 78 ods. 1 zákonníka práce, ak dal zamestnanec neplatnú výpoveď alebo ak skončil neplatne pracovný pomer okamžite alebo v skúšobnej dobe a zamestnávateľ mu oznámil, že trvá na tom, aby naďalej vykonával prácu, jeho pracovný pomer sa nekončí.

Podľa § 78 ods. 2 zákonníka práce, ak nevykonával zamestnanec prácu v súvislosti s neplatným skončením pracovného pomeru, môže od neho zamestnávateľ požadovať náhradu škody, ktorá mu tým vznikla, odo dňa, keď oznámil zamestnancovi, že trvá na ďalšom vykonávaní práce.

Podľa § 78 ods. 3 zákonníka práce, ak skončil zamestnanec pracovný pomer neplatne a zamestnávateľ netrvá na tom, aby zamestnanec u neho naďalej pracoval, platí, ak sa zamestnávateľ so zamestnancom písomne nedohodne inak, že pracovný pomer sa skončil dohodou, ak

- a) *bola daná neplatná výpoveď, uplynutím výpovednej doby,*
- b) *bol pracovný pomer neplatne skončený okamžite, dňom, keď mal pracovný pomer skončiť,*
- c) *bol pracovný pomer neplatne skončený v skúšobnej dobe, dňom, keď sa mal pracovný pomer skončiť.*

V zmysle § 78 ods. 4 zákonníka práce zamestnávateľ nemôže voči zamestnancovi uplatňovať náhradu škody v prípadoch ustanovených v predošlom odseku 3.

Zákonník práce upravuje aj opačný prípad, a to neplatné skončenie pracovného pomeru zamestnávateľom.

Ak zamestnávateľ dal zamestnancovi neplatnú výpoveď alebo ak s ním neplatne skončil pracovný pomer okamžite alebo v skúšobnej dobe a ak zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával, jeho pracovný pomer sa podľa § 79 ods. 1 zákonníka práce nekončí, s výnimkou, ak súd rozhodne, že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Zamestnávateľ je povinný zamestnancovi poskytnúť náhradu mzdy. Táto náhrada patrí zamestnancovi v sume jeho priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, až do času, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo ak súd rozhodne o skončení pracovného pomeru.

Ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje deväť mesiacov, podľa § 79 ods. 2 zákonníka práce patrí zamestnancovi náhrada mzdy za čas deväť mesiacov.

Ak zamestnávateľ skončil pracovný pomer neplatne a zamestnanec netrvá na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával, podľa § 79 ods. 3 zákonníka práce platí, ak sa so zamestnávateľom nedohodne písomne inak, že sa jeho pracovný pomer skončil dohodou, ak

- a) bola daná neplatná výpoveď, uplynutím výpovednej doby,*
- b) bol pracovný pomer neplatne skončený okamžite alebo v skúšobnej dobe, dňom, keď sa mal pracovný pomer skončiť.*

V zmysle § 79 ods. 4 zákonníka práce, ak bol pracovný pomer neplatne skončený okamžite alebo v skúšobnej dobe, avšak zamestnanec netrval na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával, zamestnanec má nárok na náhradu mzdy v sume svojho priemerného zárobku za výpovednú dobu dvoch mesiacov.

Podľa § 80 zákonníka práce pri neplatnej dohode o skončení pracovného pomeru sa postupuje pri posudzovaní nároku zamestnanca na náhradu ušlej mzdy obdobne ako pri neplatnej výpovedi danej zamestnancovi zamestnávateľom. Zamestnávateľ nemôže uplatňovať nárok na náhradu škody pre neplatnosť dohody.

Medzi pracovnoprávne vzťahy patria okrem pracovného pomeru i pracovnoprávne vzťahy vzniknuté na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Medzi tieto dohody patrí dohoda o vykonaní práce a dohoda o pracovnej činnosti.

V zmysle § 225 ods. 1 zákonníka práce zamestnanec zodpovedá zamestnávateľovi, s ktorým uzatvoril takúto dohodu za škodu spôsobenú zavineným porušením povinností pri výkone práce alebo priamej súvislosti s ním rovnako ako zamestnanec v pracovnom pomere. Náhrada škody spôsobená z nedbanlivosti nesmie presiahnuť tretinu skutočnej škody a nesmie byť vyššia ako tretina odmeny dohodnutej za vykonanie tejto práce okrem prípadov zodpovednosti zamestnanca za stratu zverených predmetov.

V zmysle § 225 ods. 2 zákonníka práce zamestnávateľ zodpovedá zamestnancovi za škodu, ktorú utrpel pri výkone práce na základe niektorého z uvedených druhov dohôd alebo v priamej súvislosti s ním, rovnako ako zamestnancom v pracovnom pomere.

V zmysle § 226 ods. 1 zákonníka práce sa u dohody o vykonaní práce musí pracovná úloha vykonať v dohodnutej dobe, inak môže zamestnávateľ od dohody odstúpiť. Zamestnanec môže od dohody odstúpiť, ak nemôže pracovnú úlohu vykonať preto, že mu zamestnávateľ neutvoril dohodnuté pracovné podmienky. Zamestnávateľ je povinný zamestnancovi nahradiť škodu, ktorá zamestnancovi tým vznikla.

Jedine zákonne stanovenou formou nehmotnej zodpovednosti (Vid' nižšie!) u dohôd o pracovnej činnosti je okamžité skončenie dohody. *V zmysle § 228a ods. 3 zákonníka práce okamžité skončenie dohody možno dohodnúť len na prípady, v ktorých možno okamžite skončiť pracovný pomer.* Z toho vyplýva, že okamžité skončenie možno uplatniť len v prípade, že takáto možnosť sa v dohode dohodne, a súčasne len v prípadoch, v ktorých možno okamžite skončiť aj pracovný pomer. V dohode možno zmluvne dohodnúť aj iné formy zodpovednosti.

Pomerne komplikovanou otázkou je otázka subjektu pracovnoprávnej zodpovednosti. Inými slovami otázka: „Kto je pracovnoprávne zodpovedný?“

Pracovnoprávnu zodpovednosť rozdeľujeme na hmotnú (náhrada škody, vydanie bezdôvodného obohatenia) a nehmotnú (porušenie pracovnej disciplíny, nepostačujúce pracovné výsledky).

Zákonník práce rieši subjekt zodpovednosti jedinou vetou. *Podľa § 11 ods. 3 zákonníka práce zamestnanec môže uzatvoriť dohodu o hmotnej zodpovednosti najskôr v deň, keď dovŕši 18 rokov veku.* Táto veta je pre prax veľmi dôležitá. Hmotná zodpovednosť však nie je jediný druh pracovnoprávnej zodpovednosti a podmienka 18 rokov tiež nie je jedinou podmienkou pracovnoprávnej zodpovednosti. *Tu je dôležitý § 1 ods. 4 zákonníka práce, ktorý ustanovuje, že, na otázky pracovnoprávných vzťahov, ktoré nerieši zákonník práce, sa použijú ustanovenia občianskeho zákonníka.* Čiže všetko, čo je uvedené v článku o občianskoprávnej zodpovednosti, sa použije aj na pracovnoprávnu zodpovednosť. (Vid' vyššie!)

V prípade právnických osôb je to jednoduché, podmienkou existencie ich právnej spôsobilosti je ich existencia, teda, že vznikli, a nezankli. Zamestnávateľom môže byť fyzická i právnická osoba. Zamestnancom len fyzická osoba. Na všetky fyzické osoby v pracovnom práve, teda na zamestnávateľov i zamestnancov, sa vzťahujú ustanovenia občianskeho zákonníka o právnej spôsobilosti.

V zmysle § 7 ods. 1 občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. V zmysle § 7 ods. 2 občianskeho zákonníka táto spôsobilosť zaniká smrťou alebo súdnym vyhlásením fyzickej osoby za mŕtvu.

Podľa § 8 ods. 1 občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

Podľa § 8 ods. 2 občianskeho zákonníka plnoletosť sa nadobúda dovŕšením osemnásteho roku. Pred dosiahnutím tohto veku sa plnoletosť nadobúda len uzavretím manželstva. Takto nadobudnutá plnoletosť sa nestráca ani zánikom manželstva ani vyhlásením manželstva za neplatné.

Podľa § 9 občianskeho zákonníka maloletí majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku.

Podľa § 10 ods. 1 občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

Podľa § 10 ods. 2 občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

Podľa § 10 ods. 3 občianskeho zákonníka súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

Podľa § 8 ods. 1 zákonníka práce spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti v pracovnoprávných vzťahoch ako zamestnávateľ vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Predošlá veta má význam najmä z hľadiska dedenia podniku, v ktorom zamestnanci pracujú.

Podľa § 8 ods. 2 zákonníka práce spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti v pracovnoprávných vzťahoch ako zamestnávateľ vzniká plnoletosťou; dovtedy za ňu koná zákonný zástupca. Tu je teda rozdiel oproti občianskoprávnym vzťahom. Fyzická osoba ako zamestnávateľ nemôže konať do plnoletosti (18 rokov alebo sobáš, vid' vyššie!) ani v obmedzenej miere.

Podľa § 11 ods. 2 zákonníka práce spôsobilosť fyzickej osoby mať v pracovnoprávných vzťahoch práva a povinnosti ako zamestnanec a spôsobilosť vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať tieto práva a brať na seba tieto povinnosti vzniká, ak ďalej nie je ustanovené inak, dňom, keď fyzická osoba dovŕši 15 rokov veku; zamestnávateľ však nesmie dohodnúť ako deň nástupu do práce deň, ktorý by predchádzal dňu, keď fyzická osoba skončí povinnú školskú dochádzku.

Podľa § 11 ods. 4 zákonníka práce práca fyzickej osoby vo veku do 15 rokov alebo práca fyzickej osoby staršej ako 15 rokov do skončenia povinnej školskej dochádzky je zakázaná. Tieto fyzické osoby môžu vykonávať ľahké práce, ktoré svojím charakterom a rozsahom neohrozujú ich zdravie, bezpečnosť, ich ďalší vývoj alebo školskú dochádzku len pri

- a) účinkovaní alebo spoluúčinkovaní na kultúrnych predstaveniach a umeleckých predstaveniach,*
- b) športových podujatiach,*
- c) reklamných činnostiach.*

V zmysle § 11 ods. 5 zákonníka práce výkon uvedených ľahkých prác povoľuje na žiadosť zamestnávateľa príslušný inšpektorát práce po dohode s príslušným orgánom štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva. V povolení sa určí počet hodín a podmienky, za ktorých sa ľahké práce môžu vykonávať. Príslušný inšpektorát práce odoberie povolenie, ak podmienky povolenia nie sú dodržiavané.

Uvedené podmienky je potrebné splniť pre nehmotnú zodpovednosť (porušenie pracovnej disciplíny, nedostatočné plnenie pracovných úloh). Pre hmotnú zodpovednosť (škoda, bezdôvodné obohatenie) musia byť splnené aj ďalšie podmienky.

Ako bolo uvedené vyššie, podľa § 11 ods. 3 zákonníka práce zamestnanec môže uzatvoriť dohodu o hmotnej zodpovednosti najskôr v deň, keď dovŕši 18 rokov veku.

§ 180 zákonníka práce vyžaduje pre vznik zodpovednosti za škodu príčetnosť zamestnanca v čase spôsobenia škody. U zamestnávateľa ju nevyžaduje zákonník práce, ale vyžaduje ju § 422 ods. 1 občianskeho zákonníka.

Zákony netolerujú privedenie sa do stavu nepríčetnosti vlastnou vinou, hoci aj z nebanlivosti. Takto nepríčetná fyzická osoba je zodpovedná za škodu (§ 423 občianskeho zákonníka, § 180 zákonníka práce). V zmysle § 423 občianskeho zákonníka spoločne a nerozdielne s ňou zodpovedajú tí, ktorí ho do tohto stavu úmyselne priviedli (Vid' výklad o spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti!)

v. Trestná zodpovednosť

Ako bolo spomenuté vyššie, spoločenské vzťahy sú regulované normatívnymi systémami. Najdôležitejšie spoločenské vzťahy sú regulované právom. Ak sa právne vzťahy porušia, vzniknú nové právne vzťahy, zodpovednostné. Ich obsahom je povinnosť narušiteľa znášať ujmu, takzvanú sankciu. V rámci zodpovednosti, v závislosti od toho, právne normy akého právneho odvetvia sa porušia, vzniká zodpovednosť, napr. občianskoprávna, administratívnoprávna. Spoločnosť sa však rozhodla, že najzávažnejšie porušenia práva sústredí do jedného právneho odvetvia. Takto vzniklo trestné právo.

Trestné právo je výlučne zodpovednostným právom. Stanovuje iba zodpovednosť. Nezaobera sa právnymi vzťahmi, ktoré predchádzali vzniku zodpovednosti. Prvotné práva a povinnosti, ktoré sa nesmú porušovať, stanovujú normy iných právnych odvetví, občianskeho práva, obchodného práva, správneho práva, pracovného práva a pod. S menej závažnými porušeniami povinnosti si tieto právne odvetvia poradia samy. Samy si stanovujú sankcie, napr. náhrada škody v občianskom práve, výpoveď v pracovnom práve, pokuta v správnom práve). Vzniká tak zodpovednostný vzťah, ale v rámci daného právneho odvetvia. Pri najzávažnejších porušeniach povinností však vzniká zodpovednostný vzťah, ktorý porušiteľa prenáša do iného právneho odvetvia, ktoré sústreďuje sankcie za najzávažnejšie porušenia noriem iných právnych odvetví, do trestného práva. Závažným porušením právnych noriem vzniká trestná zodpovednosť.

Trestná zodpovednosť je vždy zodpovednosť, ktorej subjektmi sú fyzická osoba na jednej strane a štát na druhej strane. Ak teda niekomu úmyselne ublížim na zdraví, nemôže ma trestať poškodený, ale štát. Trestne sa zodpovedám štátu. Občianskoprávne však poškodenému, ktorému som povinný nahradiť škodu.

Trestne zodpovedná môže byť len fyzická osoba. Takže ktokoľvek by, hoci aj v mene KST, spáchal trestný čin, zodpovedný je osobne.

Trestné právo je kodifikované právne odvetvie. Pravidlá trestnej zodpovednosti stanovuje výlučne zákon č. 300/2005, trestný zákon. Ten sa rozdeľuje na všeobecnú časť, ktorá určuje pravidlá trestnej zodpovednosti a stanovuje tresty a ochranné opatrenia, a osobitnú časť, ktorá vymenúva a popisuje jednotlivé trestné činy.

Trestný čin je v zmysle § 8 ods. 1 trestného zákona protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ak tento zákon neustanovuje inak.

Trestná zodpovednosť vzniká, ak je spáchaný trestný čin, teda, ak je závažne porušená povinnosť fyzickej osoby stanovená normou iného právneho odvetvia ako trestného práva.

Trestný čin má viaceré znaky, z ktorých musia byť naplnené všetky na to, aby sa jednalo o trestný čin. Ak nie sú naplnené všetky, osoba nemôže byť odsúdená.

Najdôležitejšími znakmi sú:

- 1) subjekt,
- 2) subjektívna stránka,
- 3) objekt,
- 4) objektívna stránka.

Subjekt je páchatel', teda osoba, ktorá pácha trestný čin. Bolo spomenuté, že páchatel'om trestného činu môže byť len fyzická osoba, nie teda právnická osoba. Právnická osoba môže byť teda zodpovedná len v rámci iných právnych odvetví, napríklad občianskoprávne, administratívnoprávne a pracovnoprávne.

Znaky subjektu trestného činu sú:

- 1) vek,
- 2) pričetnosť.

Trestne zodpovedný nie je ten, kto v čase spáchania trestného činu nedovršil vek 14 rokov. Ak niekto spácha trestný čin v deň 14-tych narodenín, nie je trestne zodpovedný. Ak niekto spácha trestný čin v nasledujúci deň, už je trestne zodpovedný.

Výnimkou u vekovej hranice je trestný čin sexuálneho zneužívania podľa § 201 trestného zákona, kde sa na spáchanie trestného činu vyžaduje dovŕšenie veku 15 rokov.

Ďalšou podmienkou spáchania trestného činu je pričetnosť. Kto pre duševnú poruchu v čase spáchania činu inak trestného nemohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie, v zmysle § 23 trestného zákona nie je za tento čin trestne zodpovedný, ak tento zákon neustanovuje inak. Pre pričetnosť sa tak vyžaduje ovládacia schopnosť i rozpoznávacía schopnosť. Ak chýba čo len 1 z nich, osoba nie je trestne zodpovedná.

Ďalším znakom trestného činu je subjektívna stránka. Subjektívna stránka je vzťah páchatel'a trestného činu k trestnému činu. Patrí k nej napr. motív, ale najdôležitejším znakom subjektívnej stránky je zavinenie. Zavinenie má 2 formy:

- 1) úmysel,
- 2) nedbanlivosť.

V trestnom práve ako v jedinom právnom odvetví sa na trestnosť činu vyžaduje, aby bol trestný čin spáchaný úmyselne. Nepostačuje tak konanie z nedbanlivosti. To postačuje výlučne v prípadoch, v ktorých je priamo u konkrétneho trestného činu napísané, že postačuje aj zavinenie z nedbanlivosti.

Napríklad § 175 trestného zákona upravuje trestný čin podávania alkoholických nápojov mládeži a znie: „Kto sústavne podáva alebo vo väčšom množstve podá osobe mladšej ako osemnásť

rokov alkoholické nápoje, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.“ Zákon nestanovuje, či sa vyžaduje úmysel, alebo nedbanlivosť, preto platí, že sa vyžaduje úmysel.

§ 302a trestného zákona upravuje trestný čin neoprávneného vypúšťania znečisťujúcich látok. *V zmysle § 302 ods. 1 trestného zákona, kto v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo medzinárodnou zmluvou čo aj z nedbanlivosti vypustí ropnú látku, škodlivú kvapalnú látku alebo inú znečisťujúcu látku z námornej lode alebo námorného rekreačného plavidla, a spôsobí tak väčšiu škodu, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.* Zákon tu stanovuje priamo, že na spáchanie tohto trestného činu postačuje aj nedbanlivosť.

Objekt trestného činu je právom chránený záujem, proti ktorému trestný čin smeruje. Osobitná časť trestného zákona sa rozdeľuje na 12 hláv, ktoré pomenúvajú objekty trestných činov:

prvá hlava	–	trestné činy proti životu a zdraviu,
druhá hlava	–	trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti,
tretia hlava	–	trestné činy proti rodine a mládeži,
štvrtá hlava	–	trestné činy proti majetku,
piata hlava	–	trestné činy hospodárske,
šiesta hlava	–	trestné činy všeobecne nebezpečné a proti životnému prostrediu,
siedma hlava	–	trestné činy proti republike,
ôsma hlava	–	trestné činy proti poriadku vo verejných veciach,
deviata hlava	–	trestné činy proti iným právam a slobodám,
desiata hlava	–	trestné činy proti brannosti, proti civilnej službe, proti službe v ozbrojených silách a proti obrane vlasti,
jedenásta hlava	–	trestné činy vojenské,
dvanásta hlava	–	trestné činy proti mieru, proti ľudskosti, trestné činy terorizmu, extrémizmu a trestné činy vojnové

Objektmi trestných činov sú už v závislosti od spáchania trestného činu teda napr. život, zdravie, sloboda a pod.

Objektívna stránka trestného činu je súbor okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný.

Nevyhnutnými znakmi objektívnej stránky sú:

- 1) konanie,
- 2) následok,
- 3) príčinný vzťah medzi konaním a následkom.

Objektívna stránka teda hovorí o tomto. Na to, aby mohlo ísť o trestný čin, musí ho páchatel konať (Nemusí ho vykonať. Aj pokus o trestný čin je rovnako trestný ako samotný dokonaný trestný čin). Musí byť následok (alebo aspoň hroziť). A musí tu byť príčinný vzťah medzi konaním a následkom. To znamená, že ak kopnem do auta, ktoré má pokazené brzdy a už asi minútu sa blíži pomaly k priepasti, nie je tu vzťah medzi konaním a následkom, lebo auto by spadlo do priepasti aj tak. Preto nemôže ísť o trestný čin poškodzovania cudzej veci.

Niekedy sa za konanie považuje aj opomenutie konania (môže byť aj úmyselné, aj z nedbanlivosti).

§ 178 trestného zákona upravuje trestný čin neposkytnutia pomoci. *Podľa § 178 ods. 1 trestného zákona vodič, ktorý po dopravnej nehode, na ktorej mal účasť, neposkytne osobe, ktorá pri nehode utrpela ujmu na zdraví, potrebnú pomoc, hoci tak môže urobiť bez nebezpečenstva pre seba alebo iného, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.*

Všetky uvedené podmienky, konanie (príp. opomenutie), následok a príčinný vzťah medzi konaním a následkom musia byť splnené, inak nejde o trestný čin.

V niektorých prípadoch zákon vyžaduje aj iné podmienky objektívnej stránky trestného činu, napr. miesto, čas spáchania trestného činu, spôsob a pod.

Napr. § 305 ods. 1 trestného zákona stanovuje: *„Kto v rozpore so všeobecne záväznými predpismi na ochranu prírody a krajiny alebo so všeobecne záväznými predpismi na úseku lesného hospodárstva neoprávnene jazdí motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, motocyklom alebo skútrom na lesnom alebo poľnohospodárskom pozemku, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.“* V tomto prípade je objektívnu stránku je okrem konania, následku a príčinného vzťahu medzi konaním a následkom aj spôsob spáchania trestného činu („v rozpore so všeobecne záväznými predpismi na ochranu prírody a krajiny alebo so všeobecne záväznými predpismi na úseku lesného hospodárstva“), predmet spáchania trestného činu („motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, motocyklom alebo skútrom“) a miesto spáchania trestného činu („na lesnom alebo poľnohospodárskom pozemku“). Všetko uvedené musí byť splnené, aby išlo o uvedený trestný čin. V tomto prípade napríklad nie je v rámci objektívnej stránky určený čas trestného činu. To znamená, v ktorejkoľvek dobe je skutok spáchaný, je trestným činom. Na rozdiel od niektorých trestných činov, ktoré sú trestnými len v určitých časových úsekoch, napr. v čase vojny, vojnového stavu a pod. Okrem toho je toto ustanovenie aj zmätočné, lebo je tam slovo „neoprávnene“ popri slovách „v rozpore so všeobecne záväznými predpismi na ochranu prírody a krajiny alebo so všeobecne záväznými predpismi na úseku lesného hospodárstva“. Neoprávnene totiž znamená v rozpore s akýmkoľvek záväzným právnym predpisom nielen predpisom na ochranu prírody a krajiny a na úseku lesného hospodárstva. Slovo „neoprávnene“ je tak ako znak objektívnej stránky v uvedenom ustanovení nadbytočné.

Trestné činy sa rozdeľujú na prečiny a zločiny. Zločiny sú úmyselné trestné činy s hornou hranicou trestnej sadzby viac ako 5 rokov. Prečiny sú ostatné úmyselné trestné činy a všetky nedbanlivostné trestné činy.

Nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela je jeho závažnosť nepatrná.

Inými slovami, ak akýkoľvek prečin, ktorého skutková podstata je popísaná v trestnom zákone, má nepatrnú závažnosť, nie je prečinom, a teda ani trestným činom. O tom, či závažnosť bola nepatrná alebo nebola nepatrná, rozhoduje orgán činný v trestnom konaní (policajt alebo prokurátor) alebo súd.

Trestný zákon vo svojej osobitnej časti upravuje jednotlivé trestné činy, upravuje, ktoré konanie je trestným činom a aký trest za trestný čin možno uložiť. Trestný zákon rozlišuje podľa objektu 12 druhov trestných činov (Vid' vyššie!).

Z trestných činov upravených trestným zákonom sa môžu činnosti KST dotýkať mnohé trestné činy:

§ 149 trestného zákona upravuje trestný čin usmrtenia, ktorého sa dopustí ten, kto inému z nedbanlivosti spôsobí smrť. Keďže trestný čin môže spáchať len fyzická osoba, jedná sa vždy o zodpovednosť konkrétnej fyzickej osoby, ktorá konala v nedbanlivosti. Už vyššie bolo povedané, že nedbanlivosť nastáva vtedy, ak páchatel vedel o následku, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že následok nenastane (vedomá nedbanlivosť), alebo nevedel o následku, ale vzhľadom na okolnosti a svoje pomery o následku vedieť mal a mohol (nevedomá nedbanlivosť). Ak teda nie je splnená podmienka nedbanlivosti (spravidla sa jedná o náhodu), nemôže sa jednať o trestný čin usmrtenia ani o žiadny iný trestný čin. Nesmieme zabúdať, že musí byť splnená aj podmienka medzi konaním a následkom, **v podmienkach KST konaním môže byť aj akékoľvek porušenie povinnosti, ktoré má za následok (t. j. priamo naň nadväzuje) smrť.** Čiže zjednodušene - nedbanlivostné porušenie povinnosti + smrť = trestný čin usmrtenia.

Ak teda nedošlo k porušeniu povinnosti, nemôžem spôsobiť smrť. Vtedy sa buď jedná o náhodu, alebo si poškodený za smrť môže sám.

Povinnosti môžu byť dané len 3 spôsobmi:

- a) zákonom alebo nižším všeobecne záväzným právnym predpisom (napr. nariadením vlády) na základe zákona,
- b) úradným rozhodnutím v súlade so zákonom alebo
- c) zmluvne

Ak teda v pozícii inštruktora alebo vedúceho tábora poruším ktorúkoľvek právnu povinnosť z tých, ktoré sú vyššie uvedené v celom tomto texte, a v dôsledku takéhoto porušenia nastane smrť, som za smrť zodpovedný. To isté platí pre prípad, ak sa zmluvne dojednáam, že budem plniť určité povinnosti nad rámec zákona.

Žiadna zmluvne stanovená povinnosť však nesmie byť v rozpore so zákonom ani s úradným rozhodnutím. Ak by bola v rozpore, tak zmluva je v tejto konkrétnej časti neplatná. Platnosť ostatných častí, ktoré nie sú od tejto časti logicky závislé (nenadväzujú na danú povinnosť), ostávajú v platnosti.

V praxi, ak ide jedna osoba s druhou do prírody, v zásade žiadny zákon nestanovuje, aké povinnosti majú voči sebe. (To sa nevzťahuje napr. na rodičov a deti, povinnosti rodičov sú stanovené zákonom o rodine.) Preto si cudzie osoby môžu svoje povinnosti upraviť len zmluvne.

Aj ústna zmluva je v takomto prípade platná. Je však vždy potrebné v prípade problémov dokázať, že došlo k jej uzavretiu. Vtedy sú potrební svedkovia. Častá otázka, s ktorou sa stretávam je, koľko svedkov musí niečo dosvedčiť, aby to bolo dôveryhodné. Toto však nestanovuje žiadny zákon. Vždy súd zvažuje okolnosti v tom ktorom konkrétnom prípade.

Spofahlivejšou formou je písomná zmluva. Aké povinnosti si v nej strany vymedzia, také budú platiť. Tu neexistuje žiadny zákonný diktát. **Ak nastane v prírode smrť človeka, je vhodné sa pozrieť do zmluvy, či niekto porušil svoju povinnosť, a následne zistiť, či smrť nastala práve v dôsledku porušenia povinnosti. Ak áno, tak nastáva občianskoprávna zodpovednosť a, samozrejme aj trestnoprávna zodpovednosť založená trestným činom usmrtenia.**

Úplne rovnaké pravidlá patria pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 157 a § 158 trestného zákona. K tomu dochádza, ak následkom nie je smrť, ale ťažká ujma na zdraví (§ 157) alebo iná ujma na zdraví (§ 158).

Ak sa jedná o ublíženie na zdraví, ktorého následkom nie je ťažká ujma na zdraví, ide v zmysle § 158 trestného zákona o trestný čin len v prípade, ak k takémuto ublíženiu dôjde v dôsledku porušenia dôležitej povinnosti vyplývajúcej zo zamestnania páchatela, jeho povolania, postavenia alebo funkcie alebo uloženú mu podľa zákona. Inak sa jedná nanajvýš o priestupok. **V pomeroch KST sa teda jedná o takéto postavenie toho, kto zmluvou prevzal na seba povinnosť niesť zodpovednosť za zdravie iného. Zodpovedá sa teda aj za ľahké ublíženie na zdraví. Znova si je však potrebné dojednať vopred rozsah povinností.**

Za ťažkú ujmu na zdraví nesie páchatel trestnoprávnu zodpovednosť aj vtedy, ak to nevyplýva z jeho postavenia, t. j. napríklad, keď sa dvaja stretnú na ulici a jeden druhého v bitke ťažko zraní. V prípade ľahkého poranenia by nenastupovala trestnoprávna zodpovednosť. **Vo vzťahu napr. inštruktora a inštruovanej osoby prechádza v dohodnutom rozsahu na inštruktora zodpovednosť aj za ťažkú, aj za ľahkú ujmu na zdraví.**

Asi si viacerí kladú otázku, aký je presný rozdiel medzi ťažkou ujmu na zdraví a ľahkou ujmu na zdraví. Definuje ho presne trestný zákon.

V zmysle § 123 ods. 1 trestného zákona ujmu na zdraví sa v trestnom práve rozumie akékoľvek poškodenie zdravia iného. Po slovensky, aj škrabnutie.

Ťažkou ujmu na zdraví v trestnom práve sa v zmysle § 123 ods. 3 trestného zákona rozumie len vážna porucha zdravia alebo vážne ochorenie, ktorou je

- a) zmrzačenie,
- b) strata alebo podstatné zníženie pracovnej spôsobilosti,
- c) ochromenie údu,
- d) strata alebo podstatné oslabenie funkcie zmyslového ústrojenstva,
- e) poškodenie dôležitého orgánu,
- f) zohyzdenie,
- g) vyvolanie potratu alebo usmrtenie plodu,
- h) mučivé útrapy, alebo
- i) porucha zdravia trvajúca dlhší čas.

§ 123 ods. 4 trestného zákona definuje poruchu zdravia trvajúcu dlhší čas. Poruchou zdravia trvajúcou dlhší čas sa v trestnom práve rozumie porucha, ktorá si objektívne vyžiadala liečenie, prípadne aj pracovnú neschopnosť, v trvaní najmenej štyridsaťdva kalendárnych dní, počas ktorých závažne ovplyvňovala obvyklý spôsob života poškodeného.

§ 162 trestného zákona upravuje trestný čin poškodenia zdravia, ktorého sa dopustí ten, kto vykonáva napriek tomu, že nemá predpísanú odbornú spôsobilosť zdravotníckeho pracovníka alebo iného odborného pracovníka v zdravotníctve, úkony zdravotnej starostlivosti a neodborným vyšetrovacím alebo liečebným úkonom alebo nesprávnou indikáciou liekov, liečiv alebo iných zdravotníckych pomôcok, čo aj z nedbanlivosti,

- a) bezprostredne ohrozí život iného,
- b) inému ublíži na zdraví, alebo
- c) uskutoční bez súhlasu iného vyšetrovací alebo liečebný úkon alebo nesprávnu indikáciu liekov, liečiv alebo iných zdravotníckych pomôcok a takým úkonom ohrozí jeho zdravie.

§ 163 a § 164 trestného zákona upravujú trestný čin šírenia nebezpečnej nákazlivej choroby, ktorého sa dopustí ten, kto úmyselne spôsobí alebo zvýši nebezpečenstvo zavlečenia alebo rozšírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby (§ 163) alebo kto z nedbanlivosti spôsobí alebo zvýši nebezpečenstvo zavlečenia alebo rozšírenia nákazlivej ľudskej choroby (§ 164).

§ 168 a § 169 trestného zákona upravujú trestný čin poškodenia zdravia, ktorého sa dopustí ten, kto sebe alebo inému úmyselne zadováži závadné potraviny alebo iné predmety, ktorých požitie alebo použitie na obvyklý účel je nebezpečné pre ľudské zdravie (§ 168) alebo kto sebe alebo inému z nedbanlivosti zadováži potraviny alebo iné predmety, ktorých požitie alebo použitie na obvyklý účel je nebezpečné pre ľudské zdravie (§ 169).

§ 174 trestného zákona upravuje trestný čin šírenia toxikománie, ktorého sa dopustí ten, kto zvädza iného na zneužívanie inej návykovej látky než alkoholu alebo ho v tom podporuje alebo kto zneužívanie takej látky inak podnecuje alebo šíri.

§ 175 trestného zákona upravuje trestný čin podávania alkoholických nápojov mládeži, ktorého sa dopustí ten, kto sústavne podáva alebo vo väčšom množstve podá osobe mladšej ako osemnásť rokov alkoholické nápoje. Ak nie je naplnená podmienka sústavnosti ani väčšieho množstva, jedná sa o priestupok.

§ 182 trestného zákona upravuje trestný čin neposkytnutia pomoci, ktorého sa dopustí ten, kto osobe, ktorá je v nebezpečenstve smrti alebo javí príznaky ťažkej ujmy na zdraví, neposkytne potrebnú pomoc, hoci tak môže urobiť bez nebezpečenstva pre seba alebo iného. **Ak teda napr. inštruktor spôsobí ublíženie na zdraví, v prípade neposkytnutia pomoci sa dopúšťa ďalšieho trestného činu.** Trestný čin neposkytnutia pomoci sa však vzťahuje na kohokoľvek. **V prípade inštruktora, vedúceho a pod. je však takýto trestný čin prísnejšie trestaný.**

§ 182 trestného zákona upravuje trestný čin pozbavenia osobnej slobody, ktorého sa dopustí ten, kto iného neoprávnene pozbaví osobnej slobody.

§ 183 trestného zákona upravuje trestný čin obmedzovania osobnej slobody, ktorého sa dopustí ten, kto inému bez oprávnenia bráni užívať osobnú slobodu.

§ 195 trestného zákona upravuje trestný čin porušovania slobody združovania a zhromažďovania, ktorého sa dopustí ten, kto iného násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy obmedzuje vo výkone jeho združovacieho práva alebo zhromažďovacieho práva.

§ 196 trestného zákona upravuje trestný čin porušovania tajomstva prepravovaných správ, ktorého sa dopustí ten, kto úmyselne poruší

- a) listové tajomstvo vyzvedaním alebo otvorením uzavretého listu alebo inej písomnosti prepravovanej poštovým podnikom alebo iným obvyklým spôsobom,
- b) tajomstvo informácie prenášanej prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby, alebo
- c) tajomstvo neverejného prenosu počítačových dát do počítačového systému, z neho alebo v jeho rámci, vrátane elektromagnetického vyžarovania z počítačového systému, prenášajúceho takéto počítačové dáta,

§ 212 trestného zákona upravuje trestný čin krádeže, ktorého sa dopustí ten, kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní, a spôsobí tak aspoň malú škodu. Malou škodou je v zmysle § 125 ods.

1 trestného zákona škoda preyšujúca sumu 266 eur. Menšia škoda sa nazýva nepatrná. Bez ohľadu na škodu sa trestného činu krádeže dopustí ten, kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a

- a) čin spácha vlámaním,
- b) bezprostredne po čine sa pokúsi uchovať si vec násilím alebo hrozbou bezprostredného násilia,
- c) čin spácha na veci, ktorú má iný na sebe alebo pri sebe,
- d) takou vecou je vec z úrody z pozemku, ktorý patrí do poľnohospodárskeho pôdneho fondu, alebo drevo z pozemku, ktorý patrí do lesného pôdneho fondu, alebo ryba z rybníka s intenzívnym chovom,
- e) čin spácha na veci, ktorej odber podlieha spoplatneniu na základe osobitného predpisu, alebo
- f) bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý.

§ 214 trestného zákona upravuje trestný čin nevyplatenia mzdy a odstupného, ktorého sa dopustí ten, kto ako štatutárny orgán právnickej osoby alebo fyzická osoba, ktorá je zamestnávateľom, nevyplatí svojmu zamestnancovi mzdu, plat alebo inú odmenu za prácu, náhradu mzdy alebo odstupné, na ktorých vyplatenie má zamestnanec nárok, v deň ich splatnosti, hoci v tento deň mal peňažné prostriedky na ich výplatu, ktoré nevyhnutne nepotreboval na zabezpečenie činnosti právnickej osoby, alebo vykoná opatrenia smerujúce k zmareniu vyplatenia týchto peňažných prostriedkov.

§ 221 trestného zákona upravuje trestný čin podvodu, ktorého sa dopustí ten, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu.

§ 225 trestného zákona upravuje trestný čin subvenčného podvodu, ktorého sa dopustí ten, kto vyláka od iného dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce, ktorých poskytnutie alebo použitie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa, a to tým, že ho uvedie do omylu v otázke ich splnenia. Rovnako trestný čin subvenčného podvodu spácha ten, kto neoprávnenne získanú dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce použije v rozsahu väčšom na iný ako určený účel.

§ 236 trestného zákona upravuje trestný čin zatajenia veci, ktorého sa dopustí ten, kto si prisvojí cudziu vec malej hodnoty, ktorá sa dostala do jeho moci nálezom, omylom alebo inak bez privolenia oprávnenej osoby.

§ 237 a § 238 trestného zákona upravujú trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku, ktorého sa dopustí ten, kto inému spôsobí malú škodu tým, že poruší všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovenú povinnosť alebo povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím súdu alebo vyplývajúcu zo zmluvy opatrovať alebo spravovať cudzí majetok (§ 237), alebo ten, kto z nedbanlivosti inému spôsobí značnú škodu tým, že poruší všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovenú povinnosť alebo povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím súdu opatrovať alebo spravovať cudzí majetok (§ 238). Značnou škodou sa rozumie v zmysle § 125 ods. 1 trestného zákona suma najmenej 26 600 Eur.

§ 245 a § 246 trestného zákona upravujú trestný čin poškodzovania cudzej veci, ktorého sa dopustí ten, kto zničí, poškodí alebo urobí neupotrebitelnou cudziu vec, a spôsobí tak na cudzom

majetku malú škodu (§ 245), alebo ten, kto poškodí cudziu vec tým, že ju postrieka, pomaľuje, popíše farbou alebo inou látkou (§ 246).

§ 248a trestného zákona upravuje trestný čin poškodzovania a znehodnocovania kultúrnej pamiatky, ktorého sa dopustí ten, kto, čo aj z nedbanlivosti, poškodí, znehodnotí, alebo zničí nehnuteľnú vec, ktorá je kultúrnou pamiatkou, alebo zmarí konanie o vyhlásenie nehnuteľnej veci za kultúrnu pamiatku a spôsobí tak značnú škodu.

§ 261, § 262 a § 263 trestného zákona upravujú trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev, ktorého sa dopustí ten, kto použije alebo predloží falšovaný, nesprávny alebo neúplný výkaz alebo doklad, alebo neposkytne povinné údaje, alebo použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, z rozpočtu spravovaného Európskymi spoločenstvami alebo v zastúpení Európskych spoločenstiev na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožní spôsobenie sprenevery alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu (§ 261) alebo ten, kto poruší alebo nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie v riadení alebo kontrole činnosti osôb ním riadených, a tým umožní spáchanie trestného činu podľa § 261 (§ 262) alebo ten, kto z nedbanlivosti poškodí finančné záujmy Európskych spoločenstiev konaním uvedeným v § 261 (§ 263).

§ 264 trestného zákona upravuje trestný čin ohrozenia obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva, ktorého sa dopustí ten, kto vyzvedá obchodné tajomstvo, bankové tajomstvo, poštové tajomstvo, telekomunikačné tajomstvo alebo daňové tajomstvo v úmysle vyzradiť ho nepovolanej osobe alebo kto také tajomstvo nepovolanej osobe úmyselne vyzradí.

§ 276 trestného zákona upravuje trestný čin skrátenia dane a poistného, ktorého sa dopustí ten, kto v malom rozsahu skráti daň, poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie.

§ 277 trestného zákona upravuje trestný čin neodvedenia dane a poistného, ktorého sa dopustí ten, kto v malom rozsahu zadrží a neodvedie určenému príjemcovi splatnú daň, poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie, ktoré zrazí alebo vyberie podľa zákona, alebo kto neoprávnene v malom rozsahu uplatní nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty alebo spotrebnej dane v úmysle zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech.

§ 278 trestného zákona upravuje trestný čin nezaplatenia dane a poistného, ktorého sa dopustí ten, kto vo väčšom rozsahu nezaplatí splatnú daň poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie.

§ 289 trestného zákona upravuje trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, ktorého sa dopustí ten, kto vykonáva v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorých by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku, alebo ten, kto sa pri výkone zamestnania alebo inej uvedenej činnosti odmietne podrobiť vyšetreniu na zistenie návykovej látky, ktoré sa vykonáva dychovou skúškou alebo orientačným testovacím prístrojom, alebo sa odmietne podrobiť lekárskemu vyšetreniu odberom a vyšetrením krvi alebo iného biologického materiálu, či nie je ovplyvnený návykovou látkou, hoci by to pri vyšetrení nebolo spojené s nebezpečenstvom pre jeho zdravie. **V prípade KST sa jedná o všetky pozície riadenia ľudí v teréne, napr. vedúci tábora, inštruktor na základe zmluvy (postačuje ústna), nie však vedúci bežného podujatia, na ktorom neboli dohodnuté osobitné**

povinnosti vo veci života a zdravia. Vedúci akcie je len organizátorom, nie osobou zodpovednou za životy a zdravie, ak sa samozrejme nedohodne s účastníkom inak.

§ 290 trestného zákona upravuje trestný čin porušovania povinností pri hrozivej tiesni, ktorého sa dopustí ten, kto zmarí alebo sťaží odvrátenie alebo zmiernenie hrozivej tiesne, ktorá priamo postihuje skupinu osôb, tým, že bez závažného dôvodu

- a) odoprie pomoc, ktorá je mu podľa zákona uložená alebo na ktorú sa zaviazal, alebo*
- b) zmarí poskytnutie takej pomoci inou osobou.*

§ 299a trestného zákona upravuje trestný čin neoprávneného uskutočňovania stavby, ktorého sa dopustí ten, kto bez stavebného povolenia alebo v rozpore s ním postaví stavbu alebo jej časť, pričom nejde o jednoduchú stavbu alebo drobnú stavbu podľa stavebných predpisov, a spôsobí tým vážnu ujmu na právach alebo oprávnených záujmoch vlastníka pozemku alebo viacerých osôb.

§ 300 a § 301 trestného zákona upravujú trestný čin ohrozenia a poškodenia životného prostredia, ktorého sa dopustí ten, kto úmyselne vydá životné prostredie do nebezpečenstva vzniku malej škody tým, že poruší všeobecne záväzné právne predpisy o ochrane životného prostredia alebo o ochrane prírodných zdrojov vrátane prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a hospodárení s nimi, alebo ten, kto v chránenom území neoprávnene postaví stavbu (§ 300), alebo ten, kto z nedbanlivosti vydá životné prostredie do nebezpečenstva vzniku väčšej škody tým, že poruší všeobecne záväzné právne predpisy o ochrane životného prostredia alebo o ochrane prírodných zdrojov vrátane prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a hospodárení s nimi (§ 301).

§ 302 trestného zákona upravuje trestný čin neoprávneného nakladania s odpadmi, ktorého sa dopustí ten, kto nakladá s odpadmi v malom rozsahu v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

§ 303 a § 304 trestného zákona upravujú trestný čin porušovania ochrany vôd a ovzdušia, ktorého sa dopustí ten, kto koná v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu vôd a ovzdušia a spôsobí zhoršenie kvality povrchových vôd alebo podzemných vôd, alebo ovzdušia tak, že spôsobí škodu v značnom rozsahu (§ 303), alebo ten, kto z nedbanlivosti koná v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu vôd alebo ovzdušia a spôsobí havarijné zhoršenie kvality povrchových vôd alebo podzemných vôd, alebo ovzdušia tak, že spôsobí škodu v značnom rozsahu (§ 304).

§ 305 trestného zákona upravuje trestný čin porušovania ochrany rastlín a živočíchov, ktorého sa dopustí ten, kto v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu prírody a krajiny alebo so všeobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu exemplárov reguláciou obchodu s nimi vo väčšom rozsahu

- a) poškodí, zničí, vytrhne, vykope alebo nazbiera chránenú rastlinu alebo poškodí, alebo zničí jej biotop,*
- b) usmrtí, zraní, chytí alebo premiestni chráneného živočícha alebo poškodí, alebo zničí jeho biotop a obydlie,*
- c) poškodí alebo zničí strom alebo ker, alebo ich vyrúbe, alebo*
- d) ohrozí chránený živočíšny druh alebo rastlinný druh, alebo ten,*

kto v rozpore so všeobecne záväznými predpismi na ochranu prírody a krajiny alebo so všeobecne záväznými predpismi na úseku lesného hospodárstva neoprávnene jazdí motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, motocyklom alebo skútrom na lesnom alebo poľnohospodárskom pozemku, alebo ten, kto v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu prírody a krajiny alebo so všeobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu exemplárov reguláciou obchodu s nimi vo väčšom rozsahu

a) získa pre seba alebo obstará pre iného chráneného živočícha alebo chránenú rastlinu, alebo vo väčšom rozsahu obstará pre iného ich exemplár,

b) pestuje, chová, spracúva, dováža alebo vyváža chránené rastliny alebo chránené živočíchy, alebo exempláre alebo s nimi obchoduje, alebo ich inak scudzí, alebo

c) zámerne odníme, falšuje, pozmení alebo inak neoprávnene použije nezameniteľné označenie chránených živočíchov alebo exemplárov.

§ 306 trestného zákona upravuje trestný čin porušovania ochrany stromov a krov, ktorého sa dopustí ten, kto v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi na úseku lesného hospodárstva vo väčšom rozsahu poškodí alebo zničí strom alebo ker, alebo ich vyrúbe.

§ 310 trestného zákona upravuje trestný čin pytliactva, ktorého sa dopustí ten, kto neoprávnene zasiahne do výkonu práva poľovníctva alebo do výkonu rybárskeho práva tým, že bez povolenia loví zver alebo ryby alebo loví zver alebo ryby v čase ich ochrany alebo zakázaným spôsobom, alebo kto ukryje, prechováva, alebo na seba alebo na iného prevedie zver alebo ryby neoprávnene ulovené alebo nájdené.

§ 337 trestného zákona upravuje trestný čin podnecovania, ktorého sa dopustí ten, kto verejne podnecuje na trestný čin alebo verejne vyzýva na hromadné neplnenie dôležitej povinnosti uloženej zákonom alebo na jeho základe, alebo na závažné porušovanie verejného poriadku.

§ 338 trestného zákona upravuje trestný čin schvaľovania trestného činu, ktorého sa dopustí ten, kto verejne schvaľuje trestný čin alebo verejne vychvaľuje pre trestný čin jeho páchatel'a, alebo ten, kto v úmysle prejavíť s trestným činom súhlas

a) páchatel'a alebo osobu jemu blízku odmení alebo odškodní za trest, alebo

b) zbiera prostriedky na takú odmenu alebo odškodnenie.

§ 339 trestného zákona upravuje trestný čin nadržovania, ktorého sa dopustí ten, kto páchatel'ovi trestného činu pomáha v úmysle umožniť mu, aby unikol trestnému stíhaniu, trestu alebo ochrannému opatreniu alebo ich výkonu. Kto spácha takýto čin v prospech osoby jemu blízkej, nie je trestný okrem prípadu, že by tak urobil v úmysle zadovážiť sebe alebo inému majetkový prospech. Taktiež nie je trestný ten, kto spácha uvedený čin, ak bol k pomoci donútený a túto nemohol odmietnuť bez toho, aby seba alebo blízku osobu uviedol do nebezpečenstva smrti, ublíženia na zdraví alebo inej závažnej ujmy.

§ 363 trestného zákona upravuje trestný čin opilstva, ktorého sa dopustí ten, kto sa požitím alebo aplikáciou návykovej látky, hoci aj z nedbanlivosti, privedie do stavu nepričetnosti, v ktorom sa dopustí konania, ktoré má inak znaky trestného činu. To neplatí, ak sa páchatel' privedol do stavu nepričetnosti v úmysle spáchať trestný čin. Vtedy je zodpovedný za spáchaný trestný čin.

§ 364 trestného zákona upravuje trestný čin výtržníctva, ktorého sa dopustí ten, kto sa dopustí slovné alebo fyzicky, verejne alebo na mieste verejnosti prístupnom hrubej neslušnosti alebo výtržnosti najmä tým, že

- a) napadne iného,*
- b) hanobí štátny symbol,*
- c) hanobí historickú alebo kultúrnu pamiatku,*
- d) hrubým spôsobom ruší zhromaždenie občanov alebo priebeh športového alebo kultúrneho podujatia, alebo*
- e) vyvoláva verejné pohoršenie vykonávaním pohlavného styku alebo vykonávaním sexuálneho exhibicionizmu alebo iných patologických sexuálnych praktík.*

§ 373 trestného zákona upravuje trestný čin ohovárania, ktorého sa dopustí ten, kto o inom oznámi nepravdivý údaj, ktorý je spôsobilý značnou mierou ohroziť jeho vážnosť u spoluobčanov, poškodiť ho v zamestnaní, v podnikaní, narušiť jeho rodinné vzťahy alebo spôsobiť mu inú vážnu ujmu.

§ 374 trestného zákona upravuje trestný čin neoprávneného nakladania s osobnými údajmi, ktorého sa dopustí ten, kto neoprávnené poskytne, sprístupní alebo zverejní osobné údaje o inom získané v súvislosti s výkonom svojho povolania, zamestnania alebo funkcie, a tým poruší všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovenú povinnosť.

§ 378 trestného zákona upravuje trestný čin týrania zvierat, ktorého sa dopustí ten, kto

- a) týra zviera, hoci bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý alebo za taký čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený,*
- b) týra zviera zvlášť krutým a surovým spôsobom, alebo*
- c) utýra zviera.*

Ak zákon stanovuje (platí to najčastejšie pri majetkových trestných činoch), že na spáchanie trestného činu sa vyžaduje malá škoda, znamená to, že konanie ktoré nespôsobí malú škodu, ale len zanedbateľnú škodu, môže byť nanajvýš priestupkom. Ak je spôsobená väčšia škoda než malá, zákon u takéhoto trestného činu stanovuje vyššiu trestnú sadzbu.

5. Záver

Cieľom tejto príručky bolo poskytnúť čitateľovi komplexný obraz o zodpovednosti v KLUBE SLOVENSKÝCH TURISTOV. Zodpovednostný systém je komplikovaný a prepojený systém vzťahov a úlohou tejto príručky bolo zorientovať sa v systéme zodpovednostných vzťahov v Slovenskej republike, ktoré sa dotýkajú našej veľkej organizácie s bohatým predmetom činnosti. Názory vyslovené v tejto príručke nie je nutné považovať za konečné. Ustanovenia zákonov zmienené v nej sú platné, cieľom bolo urobiť prehľad a systém, avšak, samozrejme, názory vyslovené v texte sú otvorené ďalšej diskusii a ďalšiemu vývoju. Je potrebné taktiež zohľadniť, že legislatíva je dynamický proces a táto príručka nebude aktuálna navždy. Záverom by som si dovoľil popriať členom KLUBU SLOVENSKÝCH TURISTOV, aby ustanovenia zákonov o zodpovednosti nemuseli využívať vôbec.

Autor: JUDr. Marek Heinrich

Schválil Výkonný výbor KST dňa 18.5.2012 v Modre – Harmónii.